

ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศ
ในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม

โดย

นางสาวศิริวรรณ ฝ่องภิรมย์

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2546

ISBN 974 – 464 – 338 - 2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

**ADMINISTRATIVE FACTORS AFFECTING THE QUALITY
OF INFORMATION SYSTEMS IN PRIMARY SCHOOLS
UNDER THE OFFICE OF PRIMARY EDUCATION,
SAMUT SONGKHRAM PROVINCE**

By

Siriwan Pongpirom

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

MASTER OF EDUCATION

Department of Educational Administration

Graduate School

SILPAKORN UNIVERSITY

2003

ISBN 974 – 464 – 338 - 2

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “ ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม ” เสนอโดย นางสาวศิริวรรณ ผ่องภิรมย์ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

(ลงชื่อ)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราวรรณ คงคล้าย)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

1. อาจารย์ ดร.ศรียา สุขพานิช
2. รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย ชินะตั้งกูร
3. อาจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์
คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ว่าที่พันตรี ดร. นพดล เจนอักษร)

...../...../.....

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ศรียา สุขพานิช)

...../...../.....

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย ชินะตั้งกูร)

...../...../.....

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์)

...../...../.....

.....กรรมการ

(ดร. อธิปไตย คลี่สุนทร)

...../...../.....

K 44252213 : สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คำสำคัญ : ปัจจัยการบริหาร / คุณภาพของระบบสารสนเทศ

ศิริวรรณ ผ่องภิรมย์ : ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม (ADMINISTRATIVE FACTORS AFFECTING THE QUALITY OF INFORMATION SYSTEMS IN PRIMARY SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF PRIMARY EDUCATION, SAMUT SONGKHRAM PROVINCE) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ : อ. ดร.ศรียา สุขพานิช, รศ. ดร. ศิริชัย ชินะดังกูร และ อ.ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์. 146 หน้า. ISBN 974 – 464 – 338 - 2

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) ระดับปัจจัยการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษา 2) ระดับคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา 3) ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 65 โรงเรียน โดยมีผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้ปฏิบัติงานด้านสารสนเทศ รวมทั้งสิ้น 260 คน เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยซึ่งเป็นตัวกำหนดประสิทธิภาพขององค์การตามแนวคิดของสตีเยอร์ (Steers) และคุณภาพการจักระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานตามแนวคิดของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) ระดับปัจจัยการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยภาพรวมและเมื่อแยกพิจารณาในแต่ละด้าน
- 2) ระดับคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยภาพรวมและเมื่อแยกพิจารณาในแต่ละด้าน
- 3) ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา คือ ลักษณะของสภาพแวดล้อม ลักษณะของบุคลากร และนโยบายการบริหารและการปฏิบัติงาน

ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2546
ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ 1..... 2..... 3.....

K 44252213 : MAJOR : EDUCATIONAL ADMINISTRATION

KEY WORD : ADMINISTRATIVE FACTORS / QUALITY OF INFORMATION SYSTEMS

SIRIWAN PONGPIROM : ADMINISTRATIVE FACTORS AFFECTING THE QUALITY OF INFORMATION SYSTEMS IN PRIMARY SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF PRIMARY EDUCATION, SAMUT SONGKHRAM PROVINCE. THESIS ADVISORS : SARIYA SUKHABANIJ, Ph.D., ASSO. PROF. SIRICHAJ CHINATANGKUL, Ph.D., AND PRASERT INTARAK, Ed.D. 146 pp. ISBN 974 – 464 – 338 – 2

The purposes of this research were to find 1) the level of administrative factors in primary schools, 2) the level of the quality of information systems in primary schools, 3) the administrative factors affecting the quality of information systems in primary schools. The samples were 65 primary schools under the Office of Primary Education, Samut Songkhram Province. The respondents were 260 school administrators and the teachers working on information systems. The research instrument was a questionnaire on the factors defining the organizational effectiveness in accordance with Steers ' concept and the quality of the information systems management in administration based on the concept of the Secondary Education Department, Ministry of Education. For data analysis, Mean (\bar{X}), Standard Deviation (S.D.), Pearson 's Product Moment Correlation Coefficient, and Stepwise Multiple Regression Analysis, were used.

The findings were as follows :

- 1) the level of the administrative factors in primary schools, as a whole and as an individual factor, was at a high level.
- 2) the level of the quality of the information systems in primary schools, as a whole and as an individual aspect, was at a high level.
- 3) the administrative factors affecting the quality of information systems in primary schools were environmental characteristics, employee characteristics, and managerial policies and practices.

Department of Educational Administration Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2003

Student 's signature

Thesis Advisors ' signature 1. 2. 3.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี จากความกรุณาของ อาจารย์ ดร.ศรียา สุขพานิช รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย ชินะตังกูร อาจารย์ ดร. ประเสริฐ อินทร์รักษ์ อาจารย์ ว่าที่พันตรี ดร.นพดล เจนอักษร และ ดร. อธิปตย์ คลี่สุนทร ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนสมบูรณ์ รวมทั้งคณาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษาทุกท่านที่ได้สั่งสอนอบรมให้ความรู้และแนวทางในการวิจัย ผู้วิจัยจึงใคร่ขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม หัวหน้าการการประถมศึกษาทุกอำเภอ ผู้บริหารและคณะครูของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดี ขอบคุณท่านผู้อำนวยการนิกร อินทมาตย์ และคณะครูโรงเรียนวัดปรกสุทธรราม รวมทั้งอาจารย์ชาติ กอบัวแก้ว ที่ได้คำแนะนำปรึกษาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจน พี่ เพื่อนและน้องนักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษาทุกท่าน และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือในการทำวิจัยครั้งนี้

สุดท้ายผู้วิจัยขอน้อมระลึกถึงพระคุณของคุณพ่อคุณแม่ ครูอาจารย์ ตลอดจนกำลังใจจากครอบครัว และพี่น้องที่คอยสนับสนุน ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจที่ดียิ่งตลอดมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	3
ปัญหา.....	6
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	10
ข้อคำถามของการวิจัย.....	10
สมมติฐานการวิจัย.....	10
ขอบข่ายของการวิจัย.....	11
ขอบเขตของการวิจัย.....	14
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	16
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	17
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	17
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	18
ปัจจัยการบริหาร.....	18
ลักษณะขององค์การ.....	21
ลักษณะของสภาพแวดล้อม.....	24
ลักษณะของบุคลากร.....	27
นโยบายการบริหารและการปฏิบัติ.....	29

บทที่	หน้า
คุณภาพของระบบสารสนเทศ.....	36
ความหมายของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร.....	36
ความสำคัญของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร.....	37
การจัดการระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร.....	40
องค์ประกอบของความสำเร็จในการพัฒนาระบบสารสนเทศ.....	44
การประเมินคุณภาพของระบบสารสนเทศ.....	45
บทบาทของเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคปัจจุบัน.....	47
ระบบสารสนเทศของโรงเรียนในสังกัด	
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.....	51
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	58
สรุป.....	63
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	64
ขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัย.....	64
ระเบียบวิธีวิจัย.....	65
แผนแบบการวิจัย.....	65
ประชากร.....	65
กลุ่มตัวอย่าง.....	66
ตัวแปรที่ศึกษา.....	67
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	69
การสร้างเครื่องมือ.....	71
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	71
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
สรุป.....	72

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	73
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับปัจจัยการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษา...	75
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ระดับคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียน ประถมศึกษา.....	76
ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยการบริหารกับคุณภาพของ ระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา.....	77
ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบ สารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา.....	79
สรุป.....	88
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	89
สรุปผลการวิจัย.....	89
การอภิปรายผล.....	90
ข้อเสนอแนะ.....	97
ข้อเสนอแนะของการวิจัย.....	97
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป.....	99
บรรณานุกรม	100
ภาคผนวก	107
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือวิจัย รายนามผู้เชี่ยวชาญ และการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา...	108
ภาคผนวก ข หนังสือและรายชื่อโรงเรียนที่ขอทดลองเครื่องมือวิจัยและ ขอเก็บรวบรวมข้อมูล.....	120
ภาคผนวก ค การหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือและค่าสถิติเฉลี่ยรายข้อ	127
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	134
ประวัติผู้วิจัย	146

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	66
2	ข้อมูลแสดงสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	74
3	ระดับปัจจัยการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษา.....	75
4	ระดับคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา.....	76
5	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของปัจจัยการบริหารกับคุณภาพ ของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา.....	78
6	การวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบ สารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษาโดยภาพรวม.....	79
7	การวิเคราะห์ปัจจัยการบริหาร ที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบ สารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการจัดระบบสารสนเทศ	81
8	การวิเคราะห์ปัจจัยการบริหาร ที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบ สารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการนำเสนอข้อมูล และสารสนเทศ.....	82
9	การวิเคราะห์ปัจจัยการบริหาร ที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบ สารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศ	83
10	การวิเคราะห์ปัจจัยการบริหาร ที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบ สารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการนำไปใช้ในการบริหาร และวางแผน.....	84
11	การวิเคราะห์ปัจจัยการบริหาร ที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบ สารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านเนื้อหาและคุณภาพ ของสารสนเทศ.....	86

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ขอบข่ายการวิจัย.....	13
2	ขอบเขตการวิจัย.....	16
3	กระบวนการกำหนดเป้าหมายในองค์กร.....	30
4	ลักษณะสารสนเทศที่ดี.....	41
5	คุณสมบัติของระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ.....	42
6	ส่วนประกอบของระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ.....	43
7	ระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหาร.....	53
8	แสดงระบบข้อมูลสารสนเทศกับการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา.....	54
9	สรุปผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของปัจจัยการบริหาร ที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา	87

บทที่ 1

บทนำ

การพัฒนาทางสังคมในปัจจุบัน โดยเฉพาะกระแสหลักของการเข้าสู่สังคมยุคสารสนเทศ ที่โดยทั่วไปจะให้ความสำคัญทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งนับได้ว่าเป็นกระแสแห่งการแพร่กระจายข่าวสารความรู้และเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง ก่อให้เกิดสังคมเปิดที่ทุกชาติสามารถติดต่อสื่อสารถึงกันได้อย่างรวดเร็วกว่าเดิมที่เคยเป็นมา อันส่งผลให้ประเทศต่าง ๆ เกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และก่อให้เกิดการพัฒนาในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม และการศึกษาขึ้นในแต่ละประเทศ จากอิทธิพลของกระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) ที่ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศดังกล่าว จึงอาจกล่าวได้ว่าเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นตัวจักรสำคัญในความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ดังนั้นเทคโนโลยีสารสนเทศจึงเป็นฐานรากที่รองรับ “สังคมสารสนเทศ” (Information society) ที่มี “สารสนเทศ” เป็นหัวใจสำคัญของโลกและของประเทศทั้งทางด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ส่วนสังคมใดจะได้ประโยชน์มากน้อยจากกระแสโลกาภิวัตน์ขึ้นอยู่กับความพร้อม และทิศทางการพัฒนาที่เหมาะสมของสังคมนั้น

ในยุคสารสนเทศ (Information Age) บุคคลจึงต้องเผชิญกับสารสนเทศซึ่งมีมากมายมหาศาลหลากหลายรูปแบบ และสามารถพบได้ในทุกหนทุกแห่งด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน และปัจจุบันการผลิตสารสนเทศยังได้เพิ่มขึ้นอย่างมากและรวดเร็ว ทั้งนี้เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะความสามารถในการจัดเก็บ การสืบค้น และการเผยแพร่สารสนเทศโดยอัตโนมัติที่ถือว่าเป็นพลังอันสำคัญยิ่งในยุคนี้ สารสนเทศจึงกลายเป็นเครื่องมือที่สำคัญสำหรับการดำรงชีวิตของบุคคลในทุกอาชีพ และในการค้นหาสารสนเทศแม้ว่าจะมีสารสนเทศจำนวนมากที่สามารถค้นหาได้โดยไม่ต้องอาศัยเทคโนโลยี แต่ก็มีสารสนเทศอีกจำนวนมากเช่นกันที่ต้องใช้เทคโนโลยีในการค้นหา ซึ่งเทคโนโลยีเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ระบบโทรคมนาคม และฐานข้อมูลถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้สารสนเทศจำนวนมากมาอยู่ใกล้ตัวเราเพียงแค่ปลายนิ้วมือ ดังนั้น สิ่งที่ผู้คนในศตวรรษที่ 21 ต้องตระหนักก็คือ การมีความรู้และ

¹ไพรัช รัชชพงษ์ และ พิเชฐ คุรุคงเวโรจน์, เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา (กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541), 4. (อัดสำเนา)

ทักษะการรู้สารสนเทศทั้งนี้เพื่อจะได้เป็นผู้ใช้สารสนเทศที่มีประสิทธิภาพซึ่งความรู้และทักษะดังกล่าวถือเป็นมโนทัศน์ที่สำคัญยิ่งในยุคสารสนเทศ²

ไทยเป็นอีกประเทศหนึ่งในหลาย ๆ ประเทศที่เห็นความสำคัญของสารสนเทศ จึงประกาศปรับโครงสร้างระบบราชการใหม่ ส่งผลให้มีหน่วยงานราชการใหม่ถือกำเนิดขึ้น รวมถึงกระทรวงไอซีทีหรือกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ที่มีแนวคิดในการจัดตั้งเชื่อมโยงกับการจัดทำกรอบแผนเทคโนโลยีสารสนเทศหรือแผนไอที ปี 2010 โดยเป็นกระทรวงที่แยกส่วนงานพัฒนาไอทีของประเทศออกมาจากกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมเดิม โดยมีภารกิจหลัก คือ ให้การสนับสนุนภาคเอกชนได้อย่างมีประสิทธิภาพให้สอดคล้องกับการปฏิรูประบบราชการ, การสร้าง e-Transformation เพื่อให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้, การจัดตั้งองค์กรส่งเสริมและสนับสนุนการลงทุนอุตสาหกรรมการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, การสร้างมาตรฐานการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศระหว่างส่วนราชการ โดยเฉพาะการสร้าง e-Government ที่รัฐบาลประกาศทำการบริหารจัดการเชิงอิเล็กทรอนิกส์ให้สำเร็จเป็นรูปธรรมภายในปี 2546 โดยมีเป้าหมายให้ทุกกรมมีบริการอิเล็กทรอนิกส์ กรมละ 1 รายการ ด้วยการเร่งปรับปรุงผู้บริหารระดับสูง (CEO) ในระดับกระทรวง ทบวง กรม ให้เป็นผู้บริหารเทคโนโลยีสารสนเทศระดับสูง ซึ่งจะเป็นกลไกสำคัญในการบูรณาการการบริหารบุคลากรและข้อมูลสารสนเทศของหน่วยงานต่างๆในภาครัฐได้อย่างทั่วถึง เพื่อรองรับสังคม เศรษฐกิจใหม่ของโลก ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงนำแผนพัฒนาปฏิบัติเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 2546-2547 ตามมติของคณะรัฐมนตรี มาดำเนินการพิจารณา บูรณาการกับแผนปฏิบัติการระดับกระทรวง รวมทั้งกำกับ ดูแลให้มีการติดตามการดำเนินงาน ตามแผนปฏิบัติการของกระทรวงและมอบรายชื่อผู้บริหารเทคโนโลยีสารสนเทศพร้อมทีมงาน และผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานให้สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ พร้อมทั้งดำเนินการให้ศูนย์สารสนเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นศูนย์กลางเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศในด้านการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม รวมทั้งการให้บริการและการพัฒนาระบบข้อมูลของ

² สมาน ลอยฟ้า, “การรู้สารสนเทศ”: ทักษะที่จำเป็นสำหรับสังคมสารสนเทศ, มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ 19 (ต.ค. – ธ.ค. 2544) : 1-5.

³ สำนักงานคณะกรรมการดำเนินงานโครงการรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์, ฝายเลขาธิการคณะกรรมการดำเนินการโครงการรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์, รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ [Online], accessed 8 January 2003. Available from <http://www.egovernment.or.th>.

กระทรวง⁴ เพราะรายละเอียดของข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการดำเนินงานการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและมีมาตรฐานเป็นสิ่งจำเป็น อีกทั้งยังมีดำเนินการพัฒนาแผนแม่บทไอซีทีเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเน้นให้ผู้เรียนทุกคนสามารถเข้าถึง ใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องเพราะการศึกษาเป็นส่วนประกอบพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการสร้างและบำรุงรักษาบุคลากรซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศ และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมรวมทั้งยังผลให้เกิดความก้าวหน้าในสังคมนั้น ๆ อีกด้วย

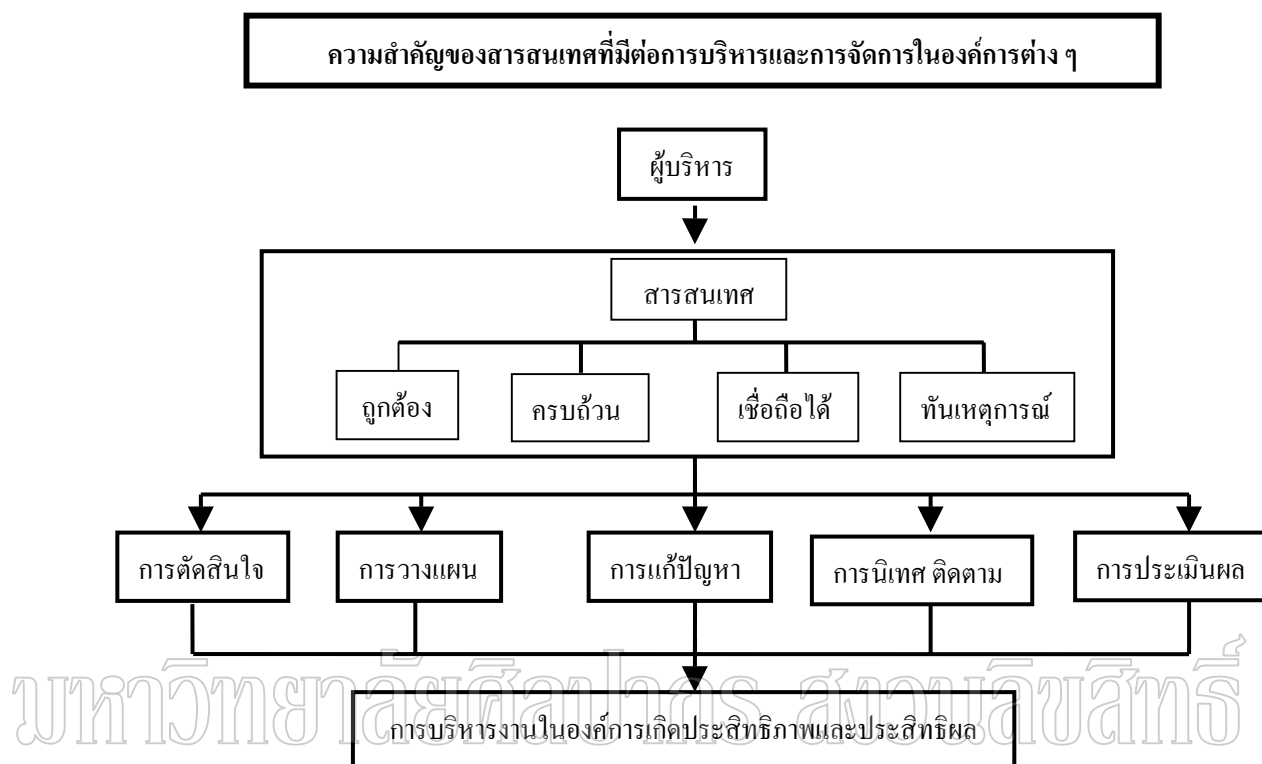
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันข้อมูลข่าวสาร หรือ สารสนเทศ (Information) เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนา การบริหารและการจัดการในองค์กรต่าง ๆ เป็นอย่างมาก กล่าวคือ สารสนเทศมีความสำคัญต่อผู้บริหารในด้านการตัดสินใจ การวางแผนงานและพัฒนาองค์กร การที่ผู้บริหารมีข้อมูลและสารสนเทศที่มีความถูกต้อง ครบถ้วนเชื่อถือได้ทันสมัย หรือทันเหตุการณ์จะทำให้ได้รับทราบสถานการณ์เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของปัญหาและความต้องการของบุคลากรในหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งใช้เป็นแนวทางในการวางแผนหรือการแก้ไขปัญหา ควบคุมกำกับ ประเมินผล และพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานในองค์กรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นด้วย โดยเฉพาะด้านการศึกษาซึ่งเป็นหนึ่งในหลายปัจจัยของการพัฒนาประเทศ หากมีคุณภาพแล้วการพัฒนาประเทศย่อมจะดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพแต่เนื่องจากการดำเนินงานด้านศึกษามีขอบเขตกว้างขวางและสลับซับซ้อน ดังนั้นในกระบวนการบริหารการศึกษาระดับผู้บริหารจึงจำเป็นต้องใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ ติดตามงานในทางที่เห็นว่าเกิดประโยชน์สูงสุด โดยสิ่งที่ควรคำนึงถึงและปฏิบัติก็คือ วิธีที่จะสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นในการที่ผู้บริหารจะตัดสินใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งจึงต้องได้รับข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว ถูกต้องทันเวลา ตลอดจนจัดกระทำข้อมูลดังกล่าวให้เป็นปัจจุบันเสมอ ซึ่งกระบวนการจัดกระทำข้อมูล

⁴ หนังสือพิมพ์คมชัดลึก, ทักษิณ ชินวัตร ทุกกระทรวงส่งแผนสารสนเทศ [Online], accessed 16 January 2003. Available from <http://www.moe.go.th/webpr/Pr/pongpol/pongpol-news12.html>.

⁵ ชุมพล ศฤงคารศิริ, 2538, อ้างถึงใน พลพิทักษ์ พวงมาลา, “ความต้องการการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของผู้บริหาร คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น,” บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มข 17 (ม.ค. 2542) : 82.

ดังกล่าวข้างต้นเรียกว่า ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร(Management Information System) ⁶ โดยผู้วิจัยสรุปได้ดังแผนภูมิ ต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 1 ความสำคัญของสารสนเทศ

ซึ่งจากแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) ตามนโยบายข้อ 6 การปฏิรูปการบริหารและการจัดการศึกษา โดยในมาตรการข้อที่ 10 การจัดให้มีการส่งเสริมพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร การวางแผนและการติดตามประเมินผลให้เป็นเครือข่ายเชื่อมโยงกันทุกระดับ และสามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ⁷ และแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) ที่ส่งเสริมให้มีการจัดทำฐานข้อมูลทุกระดับที่จำเป็น ต้องใช้ให้เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูลระหว่างหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ

⁶วัฒนา [นามแฝง], เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อยุคโลกาภิวัตน์ [Online], accessed 25 September 2002. Available from <http://www.wattana.ac.th/evaluation/evaluationjob4.html>.

⁷สำนักงานรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค จำกัด , 2540), 49.

เพื่อสามารถใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลร่วมกันได้ โดยนโยบายข้อ 10 การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและการพัฒนาประเทศ กำหนดเป้าหมายให้มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพของการศึกษาอย่างทั่วถึงและทัดเทียมกันทุกเขตพื้นที่การศึกษาที่มีความเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายอย่างมีระบบ ด้วยการส่งเสริมหน่วยงานทุกระดับและสถานศึกษาทุกแห่งให้มีระบบฐานข้อมูลที่เชื่อมโยงและสามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้⁸

ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาให้กับเยาวชนของชาติมากกว่า 6 ล้านคน ในโรงเรียน 31,279 โรงเรียนซึ่งรวมเป็น 4,221 กลุ่มโรงเรียนในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ 860 แห่ง และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด 76 แห่งทั่วประเทศ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวางแผนบริหารงาน การจัดตั้ง และจัดสรรงบประมาณ ตลอดจนการควบคุมติดตามการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการต่าง ๆ ของโรงเรียนและหน่วยงานในสังกัด จึงจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาระดับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549) ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งได้กล่าวถึงระบบสารสนเทศและกำหนดเป็นนโยบายให้หน่วยงานทางการศึกษาต้องนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลทางการศึกษา โดยมีเป้าหมายให้ทุกหน่วยงานทางการศึกษาเร่งปรับปรุงการบริหารการศึกษาทุกระดับ ให้เป็นระบบการบริหารจัดการที่ดี โดยเน้นความโปร่งใส การกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม และนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ ด้วยการพัฒนาเทคโนโลยีและเครือข่ายสารสนเทศของหน่วยงานทุกระดับให้สามารถเชื่อมโยง เป็นเครือข่ายการเรียนรู้ และใช้ร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ⁹ และจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ตามมาตรา 47 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก และมาตรา 50 ให้สถานศึกษาให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ตลอดจนให้มีผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่พิจารณาเห็นว่าเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติภารกิจของสถานศึกษาตามคำร้องขอของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ

⁸ สำนักนายกรัฐมนตรี,สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๕๕) (กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค จำกัด , 2545), 96.

⁹ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, ฝ่ายแผนงานและงบประมาณ, สาระสำคัญของแผนพัฒนาการศึกษาระดับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) [Online], accessed 7 February 2003.Available from <http://www.thai.net/Suratprimary/webpage/plan.html>.

การศึกษา ดังนั้นโรงเรียนจึงจำเป็นต้องจัดเตรียมข้อมูลและสารสนเทศให้พร้อมสำหรับการได้รับการประเมินคุณภาพจากภายนอกต่อไป¹⁰

ปัญหาการวิจัย

มาตรฐานการศึกษาของไทยเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ในเอเชียด้วยกันเองยังมีคุณภาพที่ต่ำกว่าบางประเทศ ดังจะเห็นได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กระดับต่ำกว่าอุดมศึกษาไม่อยู่ในระดับที่น่าพอใจ เพราะระดับคุณภาพและประสิทธิภาพด้านการศึกษาของไทยยังขาดมาตรฐานและขาดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา นั่นคือมูลเหตุพื้นฐานประการสำคัญอย่างหนึ่งของสถานการณ์อันน่าห่วงใยด้านการศึกษา ซึ่งมาจากการบริหารและการจัดการด้านการศึกษาที่ขาดเอกภาพด้านนโยบาย ไม่มีความหลากหลายในทางปฏิบัติ ขาดการกระจายอำนาจบริหารไปยังท้องถิ่น และการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทั้งของภาคธุรกิจเอกชนและชุมชนยังมีอยู่อย่างจำกัด ขาดสำนึกในการผนึกกำลังร่วมคิด ร่วมทำอย่างจริงจัง และสิ่งสำคัญที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่งต่อสถานการณ์ด้านการศึกษาอีกประการหนึ่ง คือ เรื่องทรัพยากรด้านการศึกษาหรือปัจจัยการบริหารที่ขาดแคลน เนื่องจากรัฐเป็นผู้ลงทุนทางการศึกษาเป็นส่วนใหญ่ จึงขาดการระดมทรัพยากรเพื่อร่วมลงทุนทางการศึกษาอีกมากจากส่วนต่าง ๆ ของสังคม การจัดสรรงบประมาณของรัฐมีลักษณะของการรวมศูนย์ จึงขาดการมีส่วนร่วมจากภาคอื่น ๆ ที่ไม่ใช่รัฐ และการติดตามตรวจสอบการใช้งบประมาณด้านการศึกษาไม่ได้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพดีพอ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนมีผลกระทบต่อการพัฒนาการศึกษาในด้านการปรับเปลี่ยนให้ทันกับกระแสหลักของระบบเศรษฐกิจ สังคมฐานความรู้ การพัฒนาทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งเป็นปัญหาของการบริหารและการจัดการศึกษาในสถานศึกษาอย่างมาก¹¹ ซึ่งประสิทธิผลของการบริหารการศึกษาส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการนำปัจจัยการบริหารที่มีอยู่ของผู้บริหารมาใช้ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่ามากที่สุด โดยการนำข้อมูลสารสนเทศที่มีอยู่มาใช้พิจารณาประกอบในการวางแผน และการตัดสินใจต่าง ๆ ในองค์กร ดังนั้นการสร้างระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารหรือ MIS ซึ่งเป็นแหล่งผลิตสารสนเทศที่ดีให้แก่ผู้บริหารจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยระบบสารสนเทศที่

¹⁰ สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ (กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2542), 24-25.

¹¹ สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๕๖) (กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2545), 35.

ประสบความสำเร็จควรมีการออกแบบให้สอดคล้องกับลักษณะองค์กรหรือพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ ประกอบด้วย เพราะมีหลายครั้งที่พบว่า ระบบสารสนเทศของหลายหน่วยงานที่มีความทันสมัยด้านเทคโนโลยีแต่ไม่ประสบความสำเร็จในการนำมาใช้ เนื่องจากขาดความเข้าใจถึงปัจจัยด้านองค์กรและปัจจัยด้านการบริหารจัดการ เช่น โครงสร้างองค์กร กระบวนการปฏิบัติงาน พฤติกรรมการตัดสินใจ การบริหาร การเมืองภายในองค์กร และวัฒนธรรมองค์กร¹² เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงกำหนดให้หน่วยงานในสังกัดทุกระดับจัดตั้งศูนย์ข้อมูลสารสนเทศขึ้น โดยให้จัดทำข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษา ตามกระบวนการและขั้นตอนในการบริหารและการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา (Education Management Information System : EMIS) โดยยึดถือวันที่ 10 มิถุนายน ของทุกปีเป็นวันสำรวจข้อมูล อีกทั้งได้นำระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการบันทึกรวบรวมและประมวลผลข้อมูล โดยกำหนดแบบสำรวจข้อมูลพื้นฐานระดับโรงเรียนและสร้างโปรแกรมสำเร็จรูปขึ้นชื่อ ONPEC42 (Office of The National Primary Education Commission 42) เพื่อใช้ในการบันทึกประมวลผล นำเสนอข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาของหน่วยงานทุกระดับ แต่จากการดำเนินการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา และการใช้ระบบไอซีทีเพื่อการศึกษาตามแผนแม่บทไอซีทีเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีอยู่ยังใช้ได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ เพราะความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานของไอซีทีระหว่างโรงเรียนแตกต่างกันมาก โรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่มีระบบอินเทอร์เน็ต ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาบางส่วนยังขาดความตระหนักถึงการใช้อินเทอร์เน็ต และการเป็นศูนย์กลางในการใช้ไอซีที¹³ รวมทั้งการศึกษาวิจัยต่าง ๆ ก็ยังพบว่าระบบสารสนเทศของหน่วยงานทางการศึกษาโดยเฉพาะในระดับโรงเรียนประสบปัญหาต่างๆ มากมาย เนื่องจากยังขาดความพร้อมในด้านปัจจัยการบริหารต่าง ๆ ทั้งด้านงบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนการจัดหาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริการข้อมูลในการบริหารการศึกษา ปัญหาการประสานงาน

¹² ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์, ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ (กรุงเทพฯ : เอส แอนด์ จี กราฟฟิค , 2545), 27.

¹³ สำนักข่าวพิมพ์ไทย, ศธ.วางแผนแม่บทไอซีทีเพื่อการศึกษา เน้นให้ทุกคนเข้าถึงเทคโนโลยี [Online], accessed 16 January 2003. Available from <http://www.moe.go.th/webpr/Pr/pongpol-news12.html>.

และการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงาน¹⁴ และการจัดระบบสารสนเทศในโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดใหญ่ที่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยเฉพาะ แต่ก็ยังประสบปัญหาทั้งด้าน ทรัพยากร ด้านกระบวนการจัดระบบสารสนเทศ ด้านระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศ โดยแต่ละ ด้านมีปัญหา คือ ไม่มีสถานที่หรือห้องปฏิบัติงานในการจัดระบบสารสนเทศ ขาดแคลนบุคลากร ในการจัดทำคลังข้อมูลและให้บริการข้อมูลสารสนเทศ ขาดการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และสารสนเทศ¹⁵ หรือแม้แต่โรงเรียนปฏิรูปการศึกษาที่มอบให้หมวดงานต่าง ๆ รับผิดชอบการจัด ระบบสารสนเทศภายในโรงเรียน มีการใช้คอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูล การจัดเก็บข้อมูลใช้ทั้ง คอมพิวเตอร์และแฟ้มเอกสาร มีการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการวางแผนการบริหารงาน การ รายงานการปฏิบัติงานและใช้ประกอบการตัดสินใจในการปฏิบัติงาน แต่ก็พบปัญหา คือ การขาด ความรู้ของบุคลากร สิ่งอำนวยความสะดวกและอุปกรณ์ รวมทั้งขาดงบประมาณ¹⁶

โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงครามก็ประสบ ปัญหาเช่นเดียวกัน ถึงแม้ว่าสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงครามจะมีหน่วยงานใน สังกัดระดับอำเภอ 3 หน่วย และระดับโรงเรียนทั้งหมด 78 โรงเรียน แต่ก็ได้กำหนดนโยบายให้ หน่วยงานได้ปฏิบัติเพื่อสนองนโยบายการปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะในด้านการประกัน ประสิทธิภาพ จึงให้หน่วยงานปรับปรุงระบบข้อมูลสารสนเทศ ระบบการวางแผน การใช้ เทคโนโลยี การนิเทศติดตามประเมินผล ให้คล่องตัวและรวดเร็ว เพียงพอ ถูกต้องแม่นยำ รวมถึงครู และบุคลากรต้องได้รับการพัฒนาให้รู้จักใช้เทคโนโลยี สามารถปรับตนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ในปัจจุบัน และเพื่อให้การปฏิบัติภารกิจเป็นไปตามนโยบายจำเป็นต้องใช้ข้อมูลและสารสนเทศเพื่อ บริหารการศึกษา จึงได้จัดตั้งศูนย์ข้อมูลและสารสนเทศระดับจังหวัดขึ้น โดยมอบหมายให้อยู่ใน ความรับผิดชอบของงานข้อมูลสถิติและรายงาน ฝ่ายแผนงานและงบประมาณ และจากการสอบถาม

¹⁴ เตียง ทองผา, “การจัดระบบสารสนเทศในโรงเรียนปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา บริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ,2544), บทคัดย่อ.

¹⁵ วาสนา จาตุรงค์รัมย์, “การศึกษาการจัดระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ,2541), บทคัดย่อ.

¹⁶ เตียง ทองผา, “การจัดระบบสารสนเทศในโรงเรียนปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ,2544), บทคัดย่อ.

สภาพปัญหาในการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงครามพบว่า การได้มาซึ่งข้อมูลสารสนเทศในระดับโรงเรียนล่าช้า เพราะโรงเรียนมีแนวปฏิบัติที่ยังไม่ชัดเจนทำให้เก็บข้อมูลช้าช้อน เพื่อให้ได้สารสนเทศที่สมบูรณ์สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวางแผนการบริหารการศึกษา การให้บริการข้อมูลแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเพื่อให้มีระบบสารสนเทศเป็นมาตรฐานเดียวกันในการนำมาบันทึก นำเสนอข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาในโปรแกรม ONPEC42 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงครามจึงกำหนดรายการข้อมูล โดยมีแบบเสนอรายงานและวันที่สำรวจเป็นมาตรฐานเดียวกันคือยึดถือข้อมูลวันที่ 10 มิถุนายน ซึ่งสามารถจัดความช้าช้อนในการเก็บรวบรวมข้อมูลในระดับโรงเรียนได้ แต่ผลการตรวจสอบก็ยังพบว่า การจัดเตรียมข้อมูลโรงเรียนของผู้บริหาร และการให้ข้อมูลสารสนเทศแก่หน่วยงานที่ต้องการเกิดความล่าช้า ไม่คล่องตัว บางครั้งไม่ตรงกับความเป็นจริง ขาดการตรวจสอบข้อมูลให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ซึ่งเมื่อทำการสำรวจพบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีงบประมาณ มีแต่แฟ้มและตู้เก็บเอกสารตามขอบข่ายงาน ขาดคอมพิวเตอร์ที่จะนำมาใช้อำนวยความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศโดยตรง รวมทั้งขาดบุคลากรที่มีความรู้ด้านเทคนิควิธีการจัดระบบสารสนเทศที่ทันสมัย ขาดการประสานระบบข้อมูลระหว่างโรงเรียน ระบบสารสนเทศไม่ถูกนำมาใช้ในการวางแผนการบริหารโรงเรียนเท่าที่ควร มีเพียงส่วนน้อยที่มีการจัดระบบสารสนเทศที่ดี และผู้บริหารสามารถนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ¹⁷

จากสภาพปัญหาดังกล่าว จะเห็นได้ว่าโรงเรียนเป็นแหล่งปฐมภูมิของข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษาของหน่วยงานทุกระดับที่จะต้องนำข้อมูลของโรงเรียนไปใช้ในการจัดการศึกษา ซึ่งหากไม่ได้จัดเก็บข้อมูลไว้อย่างเป็นระบบ ประสิทธิภาพในการใช้ข้อมูลของโรงเรียนก็ย่อมลดน้อยลง และอาจเกิดผลกระทบกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรมีการศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงครามขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการนำปัจจัยการบริหารต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสถานศึกษา มาเสริมสร้างระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารให้มีคุณภาพเพิ่มมากยิ่งขึ้น

¹⁷ สัมภาษณ์ สุมนต์ หมั่นชำนาญ, หัวหน้างานข้อมูลและสถิติ ฝ่ายแผนงานและงบประมาณ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม, 1 ตุลาคม 2545.

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาของการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อทราบระดับปัจจัยการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม
2. เพื่อทราบระดับคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม
3. เพื่อทราบปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม

ข้อคำถามของการวิจัย

เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดข้อคำถามของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ปัจจัยการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม อยู่ในระดับใด
2. คุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม อยู่ในระดับใด
3. ปัจจัยการบริหารด้านใดที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม

สมมติฐานของการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา หาคำตอบของปัญหา ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานของการวิจัยดังนี้

- ปัจจัยการบริหารส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม

ขอบข่ายของการวิจัย

การบริหารของโรงเรียนจะมีลักษณะการจัดการเชิงระบบ ซึ่งแคทซ์และคาห์น (Katz and Kahn) กล่าวว่า การดำเนินการในลักษณะขององค์การเชิงระบบ จะประกอบด้วยปัจจัยนำเข้า (input) กระบวนการ (process) ผลผลิต (output) ข้อมูลย้อนกลับ (feedback) และสภาพแวดล้อม (Context)¹⁸ โดยปัจจัยนำเข้า (input) ในระบบการบริหารการศึกษา ซึ่งเป็นทรัพยากรที่นำเข้าสู่ระบบเพื่อให้เกิดการทำงานต่อไป มีผู้เสนอแนวคิดมากมาย ดังเช่น มิลตัน (Milton) ได้เสนอองค์ประกอบการบริหารที่มีประสิทธิภาพไว้ 3 ประเภทใหญ่ๆ คือ 1) ลักษณะเฉพาะของบุคลากร (individual characteristics) 2) ลักษณะของงาน (characteristics of the job) และ 3) ลักษณะสิ่งแวดล้อมของงาน (characteristics of work environment)¹⁹ มยุรี รัตนมุง และอริปต์ย์ คลี่สุนทร กล่าวว่า ปัจจัยนำเข้าที่มีผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศ ประกอบด้วย 1) ข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลภายในและภายนอกองค์การ 2) เครื่องมือ ได้แก่ คอมพิวเตอร์ ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ เทคโนโลยี²⁰ และอุปกรณ์อื่น ๆ 3) บุคลากร ไม่ว่าจะอยู่ในหน้าที่ใดก็ตามตั้งแต่เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูลจนถึงผู้บริหาร²¹ สุเมธ แสงนันทนวล กล่าวว่า จุดลักษณะทรัพยากรแห่งอำนาจการบริหาร ประกอบด้วย M 4 ตัว คือ MAN หรือบุคลากร MONEY หรือเงินงบประมาณ MANAGEMENT หรือการจัดการ MATERIAL หรือวัสดุอุปกรณ์²² โดยเมื่อพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าวมาจะพบว่า บุคลากรนับได้ว่าเป็นปัจจัยการบริหารที่สำคัญที่สุดโดยเฉพาะผู้บริหาร ดังที่รุ่งเรือง สุชาภิรมย์ กล่าวว่า จากผลการวิจัยของทุกประเทศได้ข้อสรุปที่ตรงกันว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาประสบผลสำเร็จ ดังนั้นทุกประเทศจึงได้ดำเนินยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ที่จะ

¹⁸ Danial Katz and Robert L. Kahn, The Social Psychology of Organization, 2 nd ed. (New York : John Wiley & Sons, 1978), 20.

¹⁹ Charles R. Milton, Human Behavior in Organization (Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice - Hall Inc., 1981), 11-12.

²⁰ มยุรี รัตนมุง, “ระบบสารสนเทศ : การบริหาร,” ใน สารสนเทศ ศษ.2537 (กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2537), 85 - 86.

²¹ อริปต์ย์ คลี่สุนทร, “ผู้บริหาร ระบบสารสนเทศ คอมพิวเตอร์ : ความเกี่ยวข้องและข้อคิดเพื่อพิจารณา,” ใน สารสนเทศ ศษ. 2537 (กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2537), 75.

²² สุเมธ แสงนันทนวล, ศิลปะการใช้อำนาจบริหาร (กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์น้กแบงก์, 2544), 28.

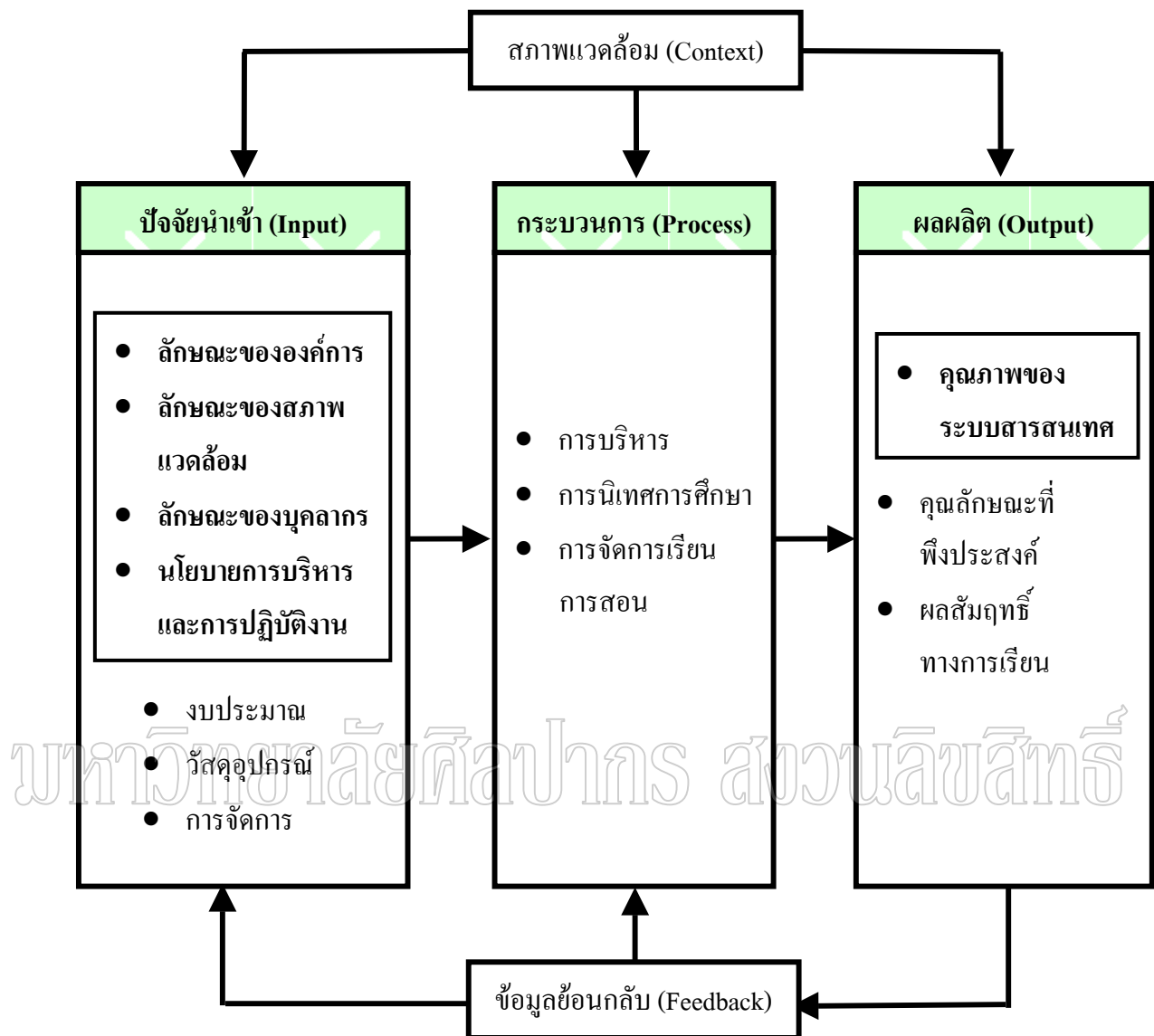
ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีทักษะในการบริหารจัดการสูง มีการบูรณาการทรัพยากรที่มีอยู่ให้สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ²³ โดยกิลลิเมท (Guillemette) ได้ศึกษาพบว่าองค์การที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้นการทำงานของบุคลากรจะเน้นที่การทำงานเป็นทีม ความสัมพันธ์ของผู้ร่วมงานและผู้บริหารมีความร่วมมือสูง²⁴ นั่นคือ บริหารจะต้องมีวิธีการที่จะโน้มน้าวและจูงใจให้บุคลากรทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างดีที่สุด เพราะหัวใจหลักของการใช้ปัจจัยการบริหารคือการสนับสนุนทรัพยากรบุคคล โดยให้ครูอาจารย์แต่ละคนมีความรู้สึกว่าตนเองไม่ได้รับการงานที่หนักเกินไป การใช้วัสดุอุปกรณ์ทุกชนิดที่มีอยู่จะต้องคุ้มค่าและมีให้ครูใช้อย่างเพียงพอ จึงจะทำให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าในระบบโรงเรียน ผู้บริหารคือบุคคลสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดได้ ทั้งนี้เพราะผู้บริหารเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย และตัดสินใจภายใต้เงื่อนไขของทรัพยากร คน เงิน วัสดุ และการจัดการ เพื่อให้การปฏิบัติงานต่าง ๆ รวมทั้งการดำเนินการจัดระบบสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้ โดยผ่านกระบวนการ (process) ซึ่งเป็นตัวเปลี่ยนปัจจัยนำเข้าให้เป็นผลผลิตอันประกอบด้วย 1) การบริหาร 2) การนิเทศ 3) การจัดการเรียนการสอน จนเกิดเป็นผลผลิต (output) ซึ่งเป็นผลลัพธ์ที่เกิดจากการดำเนินงานในระบบกระบวนการประกอบด้วย

- 1) คุณภาพของระบบสารสนเทศ
- 2) คุณลักษณะที่พึงประสงค์
- 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ดังรายละเอียดในภาพที่ 1

²³ รุ่งเรือง สุขภักดิ์, “ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิรูปการศึกษา,”วารสารวิชาการ 2,4 (กุมภาพันธ์ 2544) : 9-10.

²⁴ E.J.Guillemette, Organizational Culture, Commitment and Effectiveness : An Empirical Investigation in a Hospital Setting (New York : Nova University , 1992), 18-23.

ภาพที่ 1 ขอบข่ายของการวิจัย

ที่มา : ปรับปรุงจาก

: Danial Katz and Robert L. Kahn, The Social Psychology of Organization , 2nd ed.

(New York : John Wiley & Sons, 1978), 20.

: มยุรี รัตนมุง, “ระบบสารสนเทศ : การบริหาร,” ใน สารสนเทศ ศษ.2537 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2537), 85 - 86.

: อธิปดีย์ คลี่สุนทร, “ผู้บริหาร ระบบสารสนเทศ คอมพิวเตอร์ : ความเกี่ยวข้องและข้อคิดเพื่อพิจารณา,” ใน สารสนเทศ ศษ. 2537 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2537), 75.

ขอบเขตการวิจัย

นักการศึกษาหลายท่านได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ขององค์การที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน ดังเช่นเฟรดเดอริคสัน(Frederickson) ศึกษาว่าปัจจัยที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลขององค์การ ได้แก่ การติดต่อสื่อสารแบบเปิด การให้การสนับสนุนซึ่งกันและกัน และการกระจายอำนาจการตัดสินใจ²⁵ เฟรนแลนเดอร์ และพิกเคิล (Frienlander and Pickle) ศึกษาพบว่าความมีประสิทธิภาพขององค์การเกิดจากปัจจัย 3 ประการ คือ 1) ความสามารถในการได้กำหนด หรือ profitability ขององค์การ 2) ความมากน้อยขององค์การที่สามารถสร้างความพึงพอใจให้แก่สมาชิก 3) ความมากน้อยของควมมีคุณค่าขององค์การที่มีต่อสังคม และเอ็ดมอนด์ (Edmonds) สรุปปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน ดังนี้คือ 1) พฤติกรรมผู้นำทางวิชาการ 2) บรรยากาศวิชาการ 3) การเรียนการสอนที่เน้นทักษะพื้นฐาน²⁶ สำหรับการวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวความคิดของสตีเยร์ (Steers) ที่นำเสนอปัจจัยการบริหารไว้ 4 ประการ คือ 1) ลักษณะขององค์การ (Organizational characteristics) ประกอบด้วยโครงสร้างขององค์การและเทคโนโลยี 2) ลักษณะของสภาพแวดล้อม (Environmental characteristics) ประกอบด้วยสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ และสภาพแวดล้อมภายในองค์การ 3) ลักษณะของบุคลากร (Employee characteristics) ประกอบด้วยความผูกพันต่อองค์การและการปฏิบัติงาน 4) นโยบายการบริหารและการปฏิบัติงาน (Managerial policies and practices) ประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมาย การจัดหาและการใช้ทรัพยากร สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน กระบวนการติดต่อสื่อสาร ภาวะผู้นำและการตัดสินใจ การปรับตัวขององค์การและการริเริ่มสิ่งใหม่ ซึ่งสตีเยร์ (Steers) กล่าวว่า หากองค์การใดสามารถกำหนดปัจจัยทั้ง 4 ประการ ให้บังเกิดผลได้จะทำให้้องค์การประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติภารกิจตามอำนาจหน้าที่²⁷ และหากพิจารณาจะพบว่าลักษณะของบุคลากร จะเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อประสิทธิผลขององค์การมากที่สุด เพราะพฤติกรรมของบุคคลจะสามารถส่งผลให้้องค์การประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวก็ได้ เนื่องจากเป็นปัจจัยสิ่งเดียวที่มีชีวิตและสามารถสร้างสรรค์ให้ปัจจัยการบริหารอื่น ๆ เกิดขึ้นมาได้

²⁵ N. Frederickson, Some Effect of Oaganization Climate on Administration Performance (Princeton New Jersey : Educational Testing Service, 1966), 15.

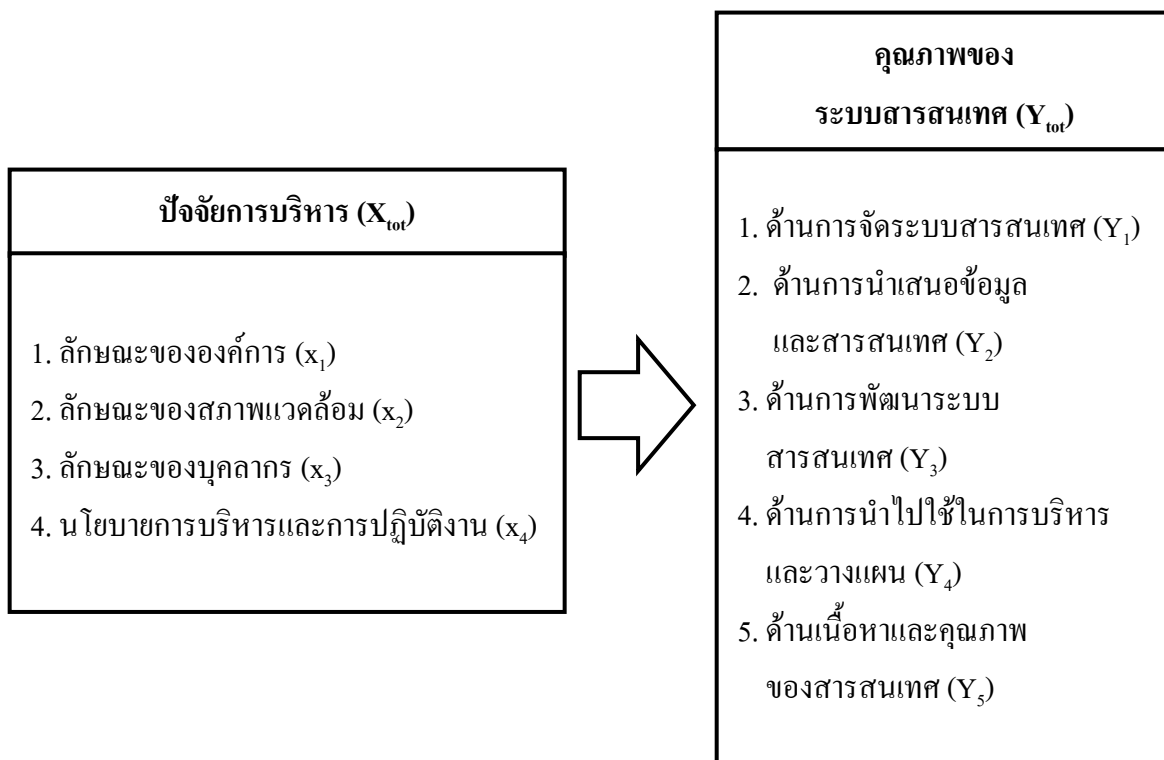
²⁶ R.R. Edmonds, "Effective School for the Urban Poor," Educational Leadership 38 (October 1979) :15-27.

²⁷ Richard M. Steers, Organizational Effectiveness : A Behavioral View (Santa Monica, California : Goodyear Publishing Company, Inc.,1977), 7 – 10.

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่าปัจจัยการบริหารเหล่านี้มีปัจจัยใดบ้างที่จะส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานทางคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา อันประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 5 ด้านคือ 1) ด้านการจัดระบบสารสนเทศ ที่มีการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านสารสนเทศ มีบุคลากรรับผิดชอบ มีงบประมาณโดยเฉพาะ 2) ด้านการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ โดยมีการจัดบอร์ดทำเอกสารรายงานและวิธีการนำเสนอที่หลากหลาย 3) ด้านการพัฒนาสารสนเทศ มีแผนปฏิบัติการพัฒนาสารสนเทศ ส่งเสริมบุคลากรให้เกิดความตระหนักร่วมมือประสานงานกัน มีการจัดกิจกรรมและการประชาสัมพันธ์ 4) ด้านการนำไปใช้ในการบริหารและวางแผน มีการจัดเก็บอย่างเป็นหมวดหมู่และใช้ข้อมูลสารสนเทศในการบริหารงานด้านการวางแผนหรือการตัดสินใจ 5) ด้านเนื้อหาและคุณภาพของสารสนเทศ มีการประเมินการปฏิบัติงาน ด้วยการติดตามตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน และมีการรายงานข้อมูลได้ทันกำหนดเวลา²⁸ ดังภาพที่ 2

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

²⁸ กรมสามัญศึกษา, การจัดระบบสารสนเทศโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา (กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2538), 37 – 41.

ภาพที่ 2 ขอบเขตการวิจัย
 ที่มา : Richard M. Steers, Organizational Effectiveness : A Behavioral View (Santa Monica,

California : Goodyear Publishing Company, Inc.,1977), 7 – 10.

: กรมสามัญศึกษา, การจัดระบบสารสนเทศโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
 (กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2538), 37 – 41.

ข้อตกลงเบื้องต้น

เพื่อให้เข้าใจความหมายของข้อมูลและการตีความที่ตรงกัน จึงกำหนดข้อตกลงของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ดังนี้

1. การกรอกแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูลถือว่าเป็นอิสระจากกัน และเป็นข้อมูลที่เชื่อถือได้ หากเป็นข้อมูลที่พึ่งพากัน ให้ถือว่าเป็นความคลาดเคลื่อนเชิงสุ่ม
2. การรวบรวมข้อมูลในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน ถือว่าไม่มีผลกระทบต่อการศึกษา
3. ตัวแปรแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้น เช่น งบประมาณ ชุมชน สถานที่ตั้งของโรงเรียน ฯลฯ และตัวแปรอื่นที่ไม่ได้นำมาศึกษาถือเป็นความคลาดเคลื่อนเชิงสุ่ม

ข้อจำกัดของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการแสดงให้เห็นถึงปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 78 โรงเรียนที่เป็นประชากร แม้ว่าผู้วิจัยจะมีการเตรียมการอย่างรอบคอบ รวมทั้งวางแผนทางการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้าแล้วก็ตาม แต่ก็ยังปรากฏความไม่สมบูรณ์ในบางเรื่องอันเนื่องมาจากข้อจำกัดของการวิจัย เพราะคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสิทธิภาพนั้น อาจเกิดจากปัจจัยต่าง ๆ มากมาย เช่น งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ นโยบายการบริหาร ความต้องการและความสามารถของบุคลากร รวมทั้งความร่วมมือจากชุมชน เป็นต้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้นิยามศัพท์เฉพาะต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้ ปัจจัยการบริหาร หมายถึง องค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อผู้บริหารในการบริหารงานขององค์การให้สามารถดำเนินการต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 4 ลักษณะตามแนวคิดของ สเตียร์ (Steers) คือ 1) ลักษณะขององค์การ 2) ลักษณะของสภาพแวดล้อม 3) ลักษณะของบุคลากร 4) นโยบายการบริหารและการปฏิบัติงาน

คุณภาพของระบบสารสนเทศ หมายถึง ระบบการรวบรวมข้อมูลมาจัดกระทำประมวลผลจนมีความหมายสมบูรณ์ สามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจ การวางแผน หรือนำไปใช้ในการสื่อความหมายให้บุคคลอื่นเข้าใจในการบริหารงานได้ตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้วัดได้จากตัวชี้วัดในด้านการจัดระบบสารสนเทศ ด้านการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ ด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศ ด้านการนำไปใช้ในการบริหารและวางแผน และด้านเนื้อหาและคุณภาพของสารสนเทศ

โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม ที่ได้รับมอบหมายจากรัฐให้มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดการศึกษา 3 ระดับ คือ การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ซึ่งบางแห่งอาจมีระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาด้วย

ผู้บริหาร หมายถึง หัวหน้าสถานศึกษาที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ หรือครูใหญ่ หรือผู้รักษาการในตำแหน่งต่าง ๆ

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

จากสภาพทั่วไป ปัญหา อุปสรรค และจุดมุ่งหมายของการวิจัยที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 1 เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ในเรื่องที่ทำการศึกษาให้กว้างขวางมากขึ้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาหลักการ ทฤษฎี แนวคิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ปัจจัยการบริหาร

ความสำเร็จของงานย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถและความเป็นผู้นำของผู้บริหาร ซึ่งจุดมุ่งหมายสำคัญของการบริหารงาน คือ ต้องการให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยอาศัยทรัพยากรพื้นฐานในการบริหาร 4 ประการ คือ บุคลากร เงิน วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการจัดการ ซึ่งในบรรดาทรัพยากรทั้งหมดนี้ “บุคลากร” นับว่าเป็นทรัพยากรหลักและสำคัญที่สุด ดังที่ พยอม วงศ์สารศรี มีความเห็นว่า คนเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เป็นจักรกลอันสำคัญที่ทำให้กิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นในองค์กรดำเนินไปด้วยดี บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้²⁹ และการบริหารองค์การถือเป็นกิจกรรมที่บุคลากรทุกคนต้องร่วมมือร่วมใจกันในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ร่วมกัน โดยภายในทุกองค์การจะต้องมีทั้งผู้นำและผู้ตาม แต่หากขาดคนใดคนหนึ่งในการปฏิบัติงาน องค์กรนั้นย่อมประสบปัญหาขึ้นอย่างแน่นอน เพราะเพียงผู้นำหรือผู้บริหารตามลำพังคนเดียวก็ไม่สามารถที่จะปฏิบัติงานต่าง ๆ ให้สำเร็จได้อย่างรวดเร็ว หรือหากมีเพียงแต่ผู้ตามหรือบุคลากรในองค์กร แต่ขาดผู้นำก็เสมือนหนึ่งว่าเป็นการปฏิบัติงานที่ไร้ทิศทางนั่นเอง ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารของแต่ละองค์การที่จะต้องแสดงภาวะผู้นำ ด้วยการใช้องค์ความรู้และศิลป์ในการบริหารงานได้อย่างเหมาะสมกับในแต่ละสถานการณ์ สามารถโน้มน้าวให้บุคลากรแสดงออกซึ่งความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ ดังที่มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหาร โรงเรียนให้เกิดประสิทธิผล เช่น

²⁹ พยอม วงศ์สารศรี, การบริหารทรัพยากรมนุษย์, พิมพ์ครั้งที่ 5 (กรุงเทพฯ, ม.ป.พ., 2538), 2.

เอเวอร์ฮาร์ดและมอริซ (Everard and Morris) ได้เสนอแนวคิดว่าผู้บริหารต้องสามารถบริหารภายในด้านต่าง ๆ คือ บริหารคน บริหารองค์การ และบริหารการเปลี่ยนแปลง³⁰ เช่นเดียวกับวิมเพิลเบิร์กและคณะ (Wimpelberg and others) พบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร³¹ และการรู้จักตนเอง คือหัวใจของการเป็นผู้นำที่ประสบความสำเร็จ การจะเป็นผู้นำได้ ผู้นำต้องมีความเป็นตัวของตัวเอง ซึ่งหากผู้นำไม่รู้จักตนเอง ไม่รู้จักอ่อนและจุดแข็งของตนเอง ไม่รู้ว่าตัวเองต้องการทำอะไรและทำไม ทุกอย่างก็จบสิ้นซึ่งมิใช่ตัวเองเท่านั้นที่ถึงจุดจบ แต่จะมีการฟ่วงเอางองค์การ สังคมหรือประเทศชาติล้มเหลวตามไปด้วย³² ดังนั้นผู้บริหารจึงถือได้ว่าเป็นหลักชัยอันสำคัญขององค์การที่จะใช้ภาวะผู้นำในการเป็นผู้นำขององค์การนำผู้ปฏิบัติงานให้ดำเนินไปท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อย่างมีทิศทาง ด้วยความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการ เพื่อนำพาให้องค์การและบุคลากรทุกคนบรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกันได้ โดยอาศัยปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านได้เสนอปัจจัยที่แตกต่างกันออกไป ดังที่ไลเคิร์ต (Likert) ได้กล่าวถึงปัจจัยการบริหารจัดการที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลขององค์การ คือ การจัดองค์การการบริหารที่ได้ทั้งงานและน้ำใจคน ต้องเกิดจากองค์ประกอบ 8 ประการ คือ 1) ภาวะผู้นำ 2) แรงจูงใจ 3) การติดต่อสื่อสาร 4) การปฏิสัมพันธ์และอิทธิพล 5) การตัดสินใจ 6) การกำหนดเป้าหมาย 7) การควบคุมงาน และ 8) มาตรฐานการปฏิบัติงาน³³ แคปโลว์ (Caplow) เสนอปัจจัยที่ใช้วัดประสิทธิภาพขององค์การ 4 ประการ คือ 1) ความมั่นคงขององค์การ (stability) 2) การประสานงานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน(integration) 3) ความสมัครใจ (voluntarism) ของสมาชิกในองค์การที่เกิดความพึงพอใจ และ 4) ความสัมฤทธิ์ผล (achievement)

³⁰ K.B. Everard and Geoffrey Morris, Effective School Management (London : Harper and Row Publishers,1985), 3-6.

³¹ Robert W. Wimpelberg, Charle Teddie, and Samuel Stringfield, “Sensitivity to Context : The Past and Future of Effective School Research,” Educational Administration Quarterly 24 (February 1989):89.

³² Kouzes and Posner, 2545, อ้างถึงใน หยกแก้ว กมลวรรณ, ผู้นำ [Online], accessed 10 February 2003. Available from <http://libraly.rii.ac.th/article/htmlfile/kr317.pdf>.

³³ Rensis Likert, New Pattern of Management (Tokyo : McGraw – Hill Kogakusha., 1960), 123-233.

อันเป็นผลรวมของกิจกรรมขององค์กร³⁴ มอลท์ (Molt) ได้กำหนดปัจจัย 3 ประการในการวัดประสิทธิผลขององค์กร คือ 1) ความสามารถในการผลิต (Productivity) 2) ความสามารถในการปรับตัว (adaptability) และ 3) ความสามารถในการยืดหยุ่นได้ (Flexibility)³⁵ โลเวอรี (Lowery) ได้กล่าวถึงปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่อการจูงใจให้บุคคลปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 1) ลักษณะของตัวบุคคลโดยทั่วไปขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เกี่ยวกับความต้องการ ความสนใจ ค่านิยม ความเฉลียวฉลาดและทัศนคติที่มีต่อสภาพของงานและต่อหัวหน้าด้วย 2) ลักษณะของงานที่จะทำให้เป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงความพอใจของงานได้ เช่น การมอบหมายงานที่มีความสำคัญให้ทำหรือการช่วยให้เกิดความพึงพอใจในความสำเร็จ รวมทั้งการช่วยให้ผู้ทำงานมีความก้าวหน้าและเติบโต 3) ลักษณะของสภาพของงาน เป็นเครื่องชี้ให้เห็นทั้งประสิทธิภาพของโครงสร้างองค์กร นโยบายเกี่ยวกับพนักงาน ทัศนคติของฝ่ายจัดการและคนงาน ตลอดจนบรรยากาศของที่ทำงาน 4) ลักษณะของหัวหน้างานหรือผู้บริหารที่แสดงและปฏิบัติออกมาอย่างเหมาะสมให้เห็นถึงรูปแบบของผู้นำ ตลอดจนทัศนคติ บุคลิกภาพ ท่าทางและผลงาน ซึ่งจะมีผลต่อการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา³⁶ แต่แนวคิดสำหรับปัจจัยการบริหารที่ใช้วัดประสิทธิผลขององค์กรของสตีเยอร์ (Steers) จะโดดเด่นและได้รับการนำไปใช้อย่างแพร่หลาย โดยใช้ตัวแบบกระบวนการ (Process model) ซึ่งเป็นแนวทางกว้าง มีข้อจำกัดน้อย เหมาะสมกับการวิเคราะห์การปฏิบัติงานของหน่วยงานในระบบราชการ โดยการพิจารณาความสัมพันธ์ 3 ประการ คือ 1) แนวคิดเกี่ยวกับการบรรลุถึงเป้าหมายขององค์กรให้ได้สูงสุด (goal optimization) 2) แนวคิดเกี่ยวกับระบบ (systems) และ 3) แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ในองค์กร (human behavior) และจากความสัมพันธ์ดังกล่าว สตีเยอร์ (Steers) ได้เสนอตัวแปรสำคัญ (variable) ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลขององค์กรและเรียกตัวแปรนี้ว่าเป็นตัวกำหนดประสิทธิผลขององค์กร (factors contributing to organizational effectiveness) ซึ่งสามารถแยกตามลักษณะได้ 4 ประเภทใหญ่ ๆ คือ 1) ลักษณะขององค์กร (Organizational Characteristics) เป็นแกนของความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบต่าง ๆ เริ่มด้วยการกำหนดนโยบาย การจัดสายงาน

³⁴ Theodore Caplow, Principle of Organization (New York : Harcourt and World,1964), 21.

³⁵ Paul E. Molt, The Characteristic of Efficient Organizations (New York : Harper & Row Publishers,1972), 20-24.

³⁶ Robert C. Lowery, Supervisory Management Guidelines for Application (Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall, Inc., 1985), 78-79, อ้างถึงใน รงชัย สันติวงษ์, หลักการจัดการ (กรุงเทพฯ : ไทวัฒนาพานิช, 2533), 113-115.

การกำหนดองค์ประกอบคุณลักษณะของสมาชิก การจัดบุคคลตามความเหมาะสมของงาน

2) ลักษณะสภาพแวดล้อม (Environmental Characteristics) เป็นตัวแปรที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จหรือประสิทธิผลขององค์การตัวหนึ่ง โดยแบ่งออกเป็นสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ และสภาพแวดล้อมภายในองค์การ

3) ลักษณะบุคลากร (Employee Characteristics) โดยสตีเยอร์ (Steers) เชื่อว่าตัวแปรที่มีผลโดยตรงต่อความสำเร็จขององค์การ คือ พฤติกรรมของคนในองค์การนั่นเอง

4) นโยบายการบริหารและการปฏิบัติ (Managerial policies and practices) เป็นแนวทางกว้าง ๆ ในการคิดของผู้บริหารที่ต้องรับผิดชอบต่อการตัดสินใจ นโยบายจะกำหนดขอบเขตของงานต่าง ๆ ไว้ ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะมีรายละเอียดดังต่อไปนี้³⁷

ลักษณะขององค์การ (organizational characteristics)

ลักษณะขององค์การเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งต่อความสำเร็จหรือประสิทธิผลขององค์การ ในการวิเคราะห์ลักษณะขององค์การจะรวมถึงสิ่งต่างๆ ต่อไปนี้คือ 1) โครงสร้างขององค์การ 2) เทคโนโลยี ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จขององค์การ โดยรายละเอียดเป็นดังนี้

1. โครงสร้างขององค์การ (organizational structure) สตีเยอร์ (Steers) ให้ความหมายไว้ว่าเป็นความสัมพันธ์ของทรัพยากรมนุษย์ที่ได้กำหนดไว้ในองค์การ³⁸ เบนนิส (Bennis) ให้ความหมายว่าเป็นเสมือนหนึ่งเป็นแกนของความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบต่างๆ ซึ่งไม่สามารถแยกออกจากการวัดเรื่อง หน้าที่การทำงานได้ ถึงแม้ว่าจะมีลักษณะแตกต่างกันก็ตาม และที่สำคัญยังเป็นการวางแผนร่วมกัน เริ่มด้วยการกำหนดนโยบาย การจัดสายงาน การกำหนดองค์ประกอบ คุณลักษณะของสมาชิก การจัดบุคคลตามความเหมาะสมของงาน เป็นแผนผังแสดงให้เห็นถึงการบริหารเหมือนกับการมอบหมายงาน (work assignment)³⁹ ซึ่งนักทฤษฎีหลายท่านกล่าวว่าการบริหารองค์การจะมีประสิทธิภาพหรือไม่ อยู่ที่การจัดโครงสร้างขององค์การและตัวบุคคลผู้ปฏิบัติงาน

³⁷ Richard M. Steers, Organizational Effectiveness : A Behavioral View (Santa Monica, California : Goodyear Publishing Company, Inc., 1977), 6-7.

³⁸ Ibid., 59-60.

³⁹ Warren G. Bennis, "Toward a Scientific Management : the Concept of Organization Health, quoted in J. Ghorpade," Assessment of Organizational Effectiveness (1971) :131-132.

ร่วมกัน รวมถึงปัจจัยภายนอก เน้นการปรับปรุงให้เหมาะสมกับกาลเวลา และสถานการณ์⁴⁰ และการบริหารองค์การที่มีประสิทธิภาพลักษณะขององค์การจะมีโครงสร้างที่ระบุไว้ชัดเจนกรณีที่หน่วยงานนั้นปฏิบัติการในสภาพแวดล้อมที่คงที่ หากปฏิบัติการในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงน้อยกว่าองค์การที่มีประสิทธิภาพจะมีความเป็นทางการน้อย และการบริหารงานในองค์การต้องมีการกระจายอำนาจ เพราะระบบการบริหารงานที่ดีควรมีการมอบอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบในการตัดสินใจให้ผู้บริหารระดับรอง ๆ ลงไป ซึ่งสตีร์ส(Steers) ได้ให้ความหมายของการกระจายอำนาจว่าหมายถึง ความมากน้อยของหน้าที่อำนาจ (power) และอำนาจหน้าที่ (authority) ได้รับการกระจายอำนาจลงไปตามลำดับชั้นของการบังคับบัญชาในองค์การ (hierarchy) ซึ่งมีความสัมพันธ์กับแนวคิดของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หากในองค์การมีการกระจายอำนาจมาก โอกาสที่คนระดับล่างจะมีส่วนรับผิดชอบในการตัดสินใจเกี่ยวกับงานและกิจกรรมในอนาคตขององค์การก็มีมากขึ้น⁴¹ ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารประสบความสำเร็จได้ คือ สามารถสร้างแนวร่วมได้มาก ๆ สามารถดึงครุที่มีความรู้มีความเก่งกล้าในศาสตร์สาขาต่าง ๆ กันมาร่วมงานกันได้เป็นอย่างดีให้มาเป็นผู้ร่วมกัน โดยที่ผู้บริหารเองไม่จำเป็นต้องรู้ดีไปเสียทุกอย่าง⁴² ก่อให้เกิดผลดีในด้านการแบ่งเบาภาระของผู้บริหาร ทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว และเป็นการฝึกให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้รับผิดชอบตัดสินใจด้วยตนเอง โดยควรคำนึงถึงความเหมาะสมของลักษณะองค์การและปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารด้านต่างๆ ดังนั้นการกระจายอำนาจในหน่วยงานจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องคำนึงถึง เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ในแต่ละช่วง ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานขององค์การบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป นอกจากนี้ผู้บริหารจะต้องมีความชำนาญเฉพาะอย่าง (specialization) ซึ่งตามแนวคิดการจัดการแบบวิทยาศาสตร์ของเทเลอร์ (Tayler) กล่าวว่าการแบ่งงานตามความชำนาญเฉพาะอย่างจะนำไปสู่ประสิทธิภาพสูงขึ้นเพราะวิธีการดังกล่าวจะเปิดโอกาสให้พนักงานแต่ละคนได้มีความเชี่ยวชาญ (expertise) เฉพาะอย่าง ซึ่งจะทำให้ผลงานของแต่ละคนมีส่วนเป็นกิจกรรมที่นำไปสู่เป้าหมายได้

⁴⁰ D.S. Pugh, Writers on Organization (London : Penguin Books, 1974), 44.

⁴¹ Richard M. Steers, Organizational Effectiveness : A Behavioral View (Santa Monica, California : Goodyear Publishing Company, Inc., 1977), 60.

⁴² เซ็น แก้วยศ, ครุใหญ่ในฐานะผู้นำในชุมชน [Online], accessed 16 January 2003. Available from [http:// website@emisc.moe.go.th](http://website@emisc.moe.go.th).

สูงมากขึ้น⁴³ แต่จากการนำสมมติฐานดังกล่าวไปทดสอบปรากฏว่าถึงแม้การปฏิบัติงานตามความชำนาญเฉพาะอย่างจะเป็นประโยชน์ในแง่ของการปฏิบัติงานของพนักงาน โดยเฉพาะช่วยลดค่าใช้จ่ายด้านแรงงานและเพิ่มการสร้างสรรคสิ่งใหม่ แต่ก็มักมีผลเสียต่อพนักงานในแง่ของทัศนคติเกี่ยวกับงานสุขภาพจิตและความอยากที่จะอยู่ในองค์กรต่อไป ดังนั้นประโยชน์ที่จะได้จากความชำนาญพิเศษในแง่ของการเพิ่มผลผลิตมักถูกกลบฝังไปด้วยผลในทางลบ ผู้บริหารจึงต้องพิจารณาว่าสามารถรักษาดุลยภาพระหว่างประโยชน์กับความสูญเสียอันเกิดขึ้นจากวิธีการนี้ได้อย่างไร จึงจะสามารถสร้างโครงสร้างขององค์กรที่เหมาะสมได้⁴⁴ ดังนั้นการแบ่งงานเฉพาะอย่างแล้วมอบให้แก่ละคนไปทำตามความถนัดและฝีมือจะนำไปสู่ประสิทธิผลที่สูง ซึ่งวิธีดังกล่าวจะเปิดโอกาสให้บุคลากรแต่ละคนที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะอย่างได้แสดงความสามารถ โดยจะทำให้ผลงานของแต่ละคนมีส่วนในการปฏิบัติงานที่นำไปสู่เป้าหมายที่สูงขึ้น⁴⁵ โดยสรุปแล้วนั่นคือผู้บริหารควรวางแผนกำหนดนโยบาย และมีการจัดสายงานให้ เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของบุคลากรแต่ละคนในองค์กร เพื่อให้การมอบหมายงานของ ผู้บริหารและการปฏิบัติงานของบุคลากรมีประสิทธิผลมากที่สุด

2. เทคโนโลยี (technology) นอกจากตัวแปรด้านโครงสร้างแล้วเทคโนโลยีอันหมายถึงเครื่องมือหรือวิธีการซึ่งองค์กรใช้ในการปรับสภาพตัวป้อน (input) ออกไปเป็นผลผลิต (output) ก็มีผลกระทบต่อความสำเร็จขององค์กรเช่นกัน โดยเทคโนโลยีดังกล่าวมีหลายแบบ รวมทั้งความแตกต่างในกระบวนการทางเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิต ความแตกต่างในวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ความแตกต่างในความรู้ทางวิชาการที่ใช้ในกิจกรรมเพื่อเป้าหมายขององค์กร ส่วนความแตกต่างด้านเทคโนโลยีนี้จะสัมพันธ์กับโครงสร้างขององค์กรในการสร้างประสิทธิผลด้วย สเตียร์ (Steers) จึงเชื่อว่าเทคโนโลยี หมายถึง กระบวนการที่องค์กรแปลงสภาพวัตถุดิบหรือตัวป้อนที่มีจำกัดให้เปลี่ยนเป็นผลผลิตที่มีคุณภาพตามเป้าหมาย โดยอาศัยพลังงานทางเครื่องจักรและพลังงานสมอง⁴⁶ โดยวูดเวิร์ด(Woodward) ได้แบ่งเทคโนโลยีเป็น 3 ประเภท คือ 1) การผลิตเป็นหน่วยเล็ก ๆ (small bath unit production) ผลผลิตมีลักษณะการผลิตจำเพาะเจาะจงลงไปตามความต้องการในระดับเล็ก (small scale) และมีลักษณะไม่ทำซ้ำ อีก 2) การผลิตเป็นจำนวนมาก (massproduction)

⁴³ Richard M. Steers, Organizational Effectiveness : A Behavioral View (Santa Monica, California : Goodyear Publishing Company, Inc., 1977), 60.

⁴⁴ Ibid., 65.

⁴⁵ Ibid., 60.

⁴⁶ Ibid., 67-70.

ผลผลิตจะออกมาในลักษณะที่มีการประกอบเป็นแนว(assembly-line) กิจการที่ปฏิบัติมีการทำซ้ำ เป็นงานประจำและทำนายได้ 3)การผลิตเป็นกระบวนการต่อเนื่อง(continuous process production) ผลผลิตเกิดจากการแปลงสภาพวัตถุดิบไปสู่ผลิตผลที่แล้วเสร็จด้วยกระบวนการทางเครื่องจักร⁴⁷ นั่นคือองค์การที่ใช้เทคนิคในการผลิตจะทำให้มีผลผลิตสูง ซึ่งหากใช้เทคโนโลยีได้อย่างคล่องตัว มักจะทำให้บรรยากาศในการทำงานกว้างขวาง มีการสร้างสรรค์ สามารถทำงานให้บรรลุเป้าหมาย ได้ โดยสรุปผู้บริหารจึงควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิควิธีในการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ มา ช่วยเพิ่มประสิทธิผลให้กับงานในองค์การของตน

ลักษณะของสภาพแวดล้อม (environmental characteristics)

สตีเยร์ (Steers) เสนอว่า สภาพแวดล้อมของงานเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จ หรือประสิทธิผลขององค์การตัวหนึ่งและได้แบ่งสภาพแวดล้อมของงานออกเป็นสองระดับ คือ สภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ (external environment) และสภาพแวดล้อมภายในองค์การ (internal environment)⁴⁸ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้คือ

1. สภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ (external environment) มุ่งจำเพาะเจาะจงลงที่ สภาพแวดล้อมของงาน(task environment) ได้แก่ สภาพเศรษฐกิจ การเมือง เป็นต้น ซึ่งมีความหมาย ต่อกิจกรรมในการมุ่งสู่เป้าหมายขององค์การ สภาพแวดล้อมของงานดังกล่าว สามารถแบ่งแยกออก ได้ 3 ลักษณะ คือ

1.1 ลักษณะของความไม่ยุ่งยากสลับซับซ้อน (simple complex dimension) สภาพแวดล้อมซึ่งไม่ยุ่งยากหรือสับสนวุ่นวาย หมายถึง ปัจจัยภายนอกซึ่งองค์การจะต้องเกี่ยวข้องกับ ตัวนั้น มีจำนวนน้อยและค่อนข้างเหมือนกัน

1.2 ลักษณะของความมั่นคงและเคลื่อนไหว (static-dynamic dimension) หมายถึง สภาพแวดล้อมภายนอกที่มีความมั่นคงในการทำงานและมีบางส่วนที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาขึ้นกว่าเดิม

⁴⁷ J. Woodward, Industrial Organization : Theory and Practice (London : Oxford University Press, 1965), 71.

⁴⁸ Richard M. Steers, Organizational Effectiveness : A Behavioral View (Santa Monica, California : Goodyear Publishing Company, Inc., 1977), 84-97.

1.3 ลักษณะความไม่แน่นอนของสภาพแวดล้อม (environmental uncertainty) เกิดจากสภาวะ 3 ประการ คือ 1) การขาดข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยในสภาพแวดล้อม ซึ่งสัมพันธ์กับสภาวะการตัดสินใจขององค์กร 2) การขาดความสามารถในการคาดคะเนความน่าจะเป็นไปได้ (probabilities) ว่าปัจจัยแวดล้อมจะมีผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของหน่วยงานที่ทำหน้าที่ตัดสินใจอย่างไร 3) การขาดข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับมูลค่าแห่งการสูญเสียอันเกิดจากการตัดสินใจหรือการกระทำที่ไม่ถูกต้อง

จากผลการวิจัยของดันแคน (Duncan) พบว่า สภาพแวดล้อมที่เคลื่อนไหวสลับซับซ้อน (dynamic-complex) จะสัมพันธ์กับความไม่แน่นอนของสภาพแวดล้อมเป็นอย่างมาก นอกจากนี้มิติของความมั่นคงและความไม่มั่นคงจะมีความสัมพันธ์กับความไม่แน่นอนของสภาพแวดล้อมขององค์กรมากกว่ามิติของความไม่ยุ่งยากสลับซับซ้อนของสภาพแวดล้อม⁴⁹ ซึ่งหากผู้บริหารรับรู้ความสลับซับซ้อน ความมั่นคง และความไม่แน่นอนที่ปรากฏอยู่ในสภาพแวดล้อมได้อย่างถูกต้อง องค์กรก็จะสามารถตอบสนองและปรับตัวได้อย่างเหมาะสม แต่หากองค์กรตอบสนองสภาพแวดล้อมที่ไม่เป็นจริง ผลลบต่อความสำเร็จขององค์กรจะมีมากขึ้น องค์กรจึงจำเป็นต้องมีความรับผิดชอบต่อการรักษาไว้ซึ่งสมดุลที่มีความคล่องตัวสำหรับองค์กร ซึ่งจะประกอบไปด้วยมิติความมั่นคง (stability) ให้บรรลุเป้าหมายที่มีอยู่ในขณะนั้นมีความต่อเนื่อง (continuity) พอเพียงที่จะทำให้ให้การเปลี่ยนแปลงเป้าหมายหรือวิธีการเป็นไปอย่างมีระเบียบมีความสามารถในการปรับตัว และมีการริเริ่มสิ่งใหม่ (innovativeness) พอเพียงที่จะทำให้องค์กรสามารถเป็นฝ่ายเริ่มการเปลี่ยนแปลงขึ้นได้เมื่อสถานการณ์เรียกร้อง⁵⁰ สำหรับฮันท์ (Hunt) กล่าวว่า สิ่งที่เกิดขึ้นในองค์กรเป็นผลของความสัมพันธ์ระหว่างองค์กร ซึ่งอยู่นอกเหนือการควบคุมขององค์กรใดองค์กรหนึ่ง⁵¹ จากลักษณะดังกล่าว การที่องค์กรจะบรรลุประสิทธิภาพได้ต้องอาศัยการประสานงานในการดำเนินการด้วย ซึ่งสมพงษ์ เกษมสิน ให้ความหมายของการประสานงานว่าหมายถึง ความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติจัดระเบียบงานให้เรียบร้อยและสอดคล้องกลมกลืนกัน เพื่อให้งานสมดุลและสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้⁵² ส่วน นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ กล่าวถึงการประสานงานว่า เป็นกระบวนการ

⁴⁹ R.B. Duncan, 'The Characteristics of Organizational Environment and Perceived Environmental Uncertainty,' *Administrative Science Quarterly* 17 (1972) : 313-327.

⁵⁰ F.E.Kast and F.E.Rosensweig, *Organization and Management A System Approach*, 2nd ed. (New York : McGraw-Hill Book Company, 1974), 574-575.

⁵¹ J.W. Hunt, *The Restless Organization* (Sydney : John Wiley & Sons, 1972), 127.

⁵² สมพงษ์ เกษมสิน, *การบริหาร* (กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2526), 155.

เชื่อมความสัมพันธ์เกี่ยวกับบุคคล วัสดุและทรัพยากรอย่างอื่น ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของหน่วยงานหนึ่งกับอีกหน่วยงานหนึ่ง ซึ่งไม่จำเป็นว่าหน่วยงานนั้นจะต้องมีเป้าหมายอย่างเดียวกันหรือหวังผลอย่างเดียวกัน แต่การประสานงานจะช่วยให้รู้ซึ่งกันและกันว่า ใครกำลังทำกิจกรรมอะไรอยู่ เพื่อเร่งรัดการทำงานให้แล้วเสร็จไปพร้อมๆกัน ในกรณีที่ต้องการผลงานสองอย่างนั้นให้เสร็จในเวลาเดียวกัน⁵³ โดยสรุปคือผู้บริหารควรบริหารงานให้เกิดความสมดุลระหว่างองค์การและสภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ โดยใช้การประสานงานเพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ และการปฏิบัติงานมีการประสานสอดคล้องกัน และบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

2. สภาพแวดล้อมภายในองค์การ (internal environment) เป็นปัจจัยผลลัพธ์ของบุคลากร อาจจะแตกต่างกันไป แต่ก็มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลภายในองค์การ สเตียร์ (Steers) กล่าวไว้ว่า การวิเคราะห์บทบาทของสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันซึ่งมีผลต่อประสิทธิภาพขององค์การจะไม่สมบูรณ์ หากไม่มีการพิจารณาลักษณะของสภาพแวดล้อมภายในองค์การซึ่งจะมีผลกระทบต่อทัศนคติและพฤติกรรมในการทำงานที่เรียกว่าบรรยากาศขององค์การมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคลากรภายในองค์การ ดังที่ สวิตเซอร์ (Switzer) ได้เสนอว่าบรรยากาศขององค์การยังช่วยลดความขัดแย้งในองค์การได้ อีกทั้งบรรยากาศในองค์การยังช่วยให้บุคลิกภาพของผู้ปฏิบัติงานในองค์การมีความสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ที่องค์การกำหนด⁵⁴ ลิทวินและสตริงเกอร์ (Litwin and Stringer) พบว่าองค์การที่มีบรรยากาศในการบริหารแบบใช้อำนาจการตัดสินใจอยู่กับส่วนกลาง บุคลากรในองค์การมีความรู้สึกไม่พอใจในงาน ไม่เกิดความคิดริเริ่ม มีทัศนคติไม่พึงประสงค์ต่อกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน⁵⁵ กิบสัน (Gibson) มีความเชื่อเรื่องบรรยากาศในองค์การว่ามีตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อบรรยากาศในการทำงานในองค์การหลายปัจจัย อาทิ ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของคนในองค์การ โครงสร้างขององค์การ และกระบวนการขององค์การ แต่ละตัวแปรมีความสัมพันธ์อย่าง

⁵³ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์, หลักการบริหารการศึกษา (กรุงเทพฯ : บริษัท เอ็ส.เอ็ม.เอ็ส, 2527), 75.

⁵⁴ Robert Switzer, "An Assessment of two Theoretical Frameworks," quoted in Fred D. Carver and Thomas J. Sergiovanni, eds. Organization and Human Behavior : Focus on School (New York : McGraw-Hill Inc., 1969), 167-181.

⁵⁵ George H. Litwin and Robert A. Stringer, "Motivation and Organization Climate," quote in Richard M. Steers and Lyman W. Porter, eds. Motivation and Work Motivator (New York : McGraw-Hill, 1979), 371.

ใกล้ชิดและมีปฏิริยาต่อกัน ซึ่งบรรยากาศในการทำงานที่แตกต่างกันย่อมทำให้ประสิทธิผลในการทำงานแตกต่างกันด้วย⁵⁶ และจากการศึกษาของบอร์เดน (Borden) พบว่าบรรยากาศขององค์กรมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในบรรยากาศขององค์กร ผู้ปฏิบัติงานจะมีความพึงพอใจในงานสูงด้วย ทำนองเดียวกันหากผู้ปฏิบัติงานไม่พึงพอใจบรรยากาศขององค์กร ความพึงพอใจในงานจะต่ำด้วย⁵⁷ โดยสรุปคือบรรยากาศในการทำงานเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิผลขององค์กรมาก โดยเฉพาะด้านความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรในองค์กร ซึ่งถ้าผู้บริหารทำให้บรรยากาศในองค์กรดี ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานขององค์กรก็จะดีตามไปด้วย

ลักษณะของบุคลากร (employee characteristics)

ในเรื่องลักษณะของบุคลากรในองค์กรนั้น สเตียร์ (Steers) เชื่อว่าตัวแปรที่มีผลโดยตรงต่อความสำเร็จขององค์กร คือ พฤติกรรมของคนในองค์กรนั่นเอง ซึ่ง แคทซ์ และ กานท์ (Katz & Kahn) เห็นว่ามีพฤติกรรมสำคัญ 3 ประการ ที่องค์กรจะต้องได้รับการสนองตอบจากบุคลากร เพื่อองค์กรจะมีประสิทธิผลสูงสุด คือ 1) องค์กรต้องมีความสามารถในการสรรหา และธำรงรักษาไว้ซึ่งทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ 2) องค์กรต้องมีความสามารถที่จะทำให้พนักงานขององค์กรปฏิบัติงานได้ตามบทบาทที่กำหนดไว้ 3) องค์กรยังต้องการให้พนักงานมีพฤติกรรมในทางสร้างสรรค์และเป็นธรรมชาติอีกด้วย ส่วนตัวแปรที่สเตียร์ (Steers) เสนอว่ามีอิทธิพลต่อประสิทธิผลขององค์กรคือ 1) ความผูกพันต่อองค์กร (organizational attachment) 2) การปฏิบัติงานตามบทบาท (job performance)

1. ความผูกพันต่อองค์กร (organizational attachment) หมายถึง ความผูกพันหรือสนใจอย่างจริงจังต่อเป้าหมาย ค่านิยม และวัตถุประสงค์ขององค์กร เต็มใจที่จะทุ่มเทพลังในการทำงานเพื่อองค์กรจะได้บรรลุถึงเป้าหมายได้สะดวกขึ้น⁵⁸ ส่วน พอร์เตอร์ และ สมิธ (Porter and Smith) เชื่อเรื่องความผูกพันต่อองค์กรว่าสามารถพิจารณาในรูปของ 1) ความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะ

⁵⁶ J.L.Gibson, J.M.Ivancevich, and J.H.Donnely, Organization : Behavior, Structure, Process, 3rd ed. (Dallas : Texas : Business Publishing Inc., 1979), 27.

⁵⁷ Carl Borden, quote in William B.Werthe, Jr.,and Keith Davis, Personnel Management and Human Resources (New York : McGraw-Hill Inc., 1982) , 9.

⁵⁸ Richard M. Steers, Organizational Effectiveness : A Behavioral View (Santa Monica, California : Goodyear Publishing Company, Inc., 1977),115.

ยังคงเป็นสมาชิกในองค์กรนั้น 2)ความเต็มใจที่จะปฏิบัติงานอย่างดีที่สุดเต็มตามความสามารถ 3) มีความเชื่อ ยอมรับค่านิยมและเป้าหมายขององค์กร⁵⁹ นักวิชาการด้านองค์การก็เชื่อว่า ความผูกพันขององค์กรมี 2 ลักษณะคือ ความผูกพันเป็นทางการและความผูกพันทางจิตใจและความรู้สึก มีความสัมพันธ์สูงต่อการเปลี่ยนงานและการขาดงาน โดยพิจารณาจากปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ 4 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยด้านองค์การ ได้แก่ อัตราค่าจ้าง การเลื่อนตำแหน่งและเงินเดือน ขนาดขององค์กร 2) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ได้แก่ ภาวะผู้นำ ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนร่วมงาน 3) ปัจจัยด้านลักษณะของงาน ได้แก่ ความจำเจ ความมีอิสระ ความชัดเจนของบทบาท และ 4) ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ อายุ อายุการทำงาน บุคลิกภาพ และความสนใจด้านอาชีพ⁶⁰ ในทำนองเดียวกัน สเตียร์ (Steers) ได้วิจัยพบว่าปัจจัย 3 ประการที่ส่งผลต่อความรู้สึกผูกพันต่อ องค์กร ได้แก่ 1) ด้านลักษณะส่วนตัว ซึ่งรวมถึงอายุการทำงานในองค์กรและความต้องการความสำเร็จในชีวิต 2) ด้านลักษณะงาน ได้แก่ ความสำคัญของงาน โอกาสที่จะมีความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน 3) ประสบการณ์ในการทำงาน ได้แก่ ความน่าเชื่อถือขององค์กรในอดีตและความรู้สึกของบุคคลอื่นที่มีต่อองค์กรจะนั้นสมาชิกที่มีความผูกพันสูงจะมีความตั้งใจที่จะอยู่ในองค์กรตลอดไป

2. การปฏิบัติงาน (job performance) สเตียร์ (Steers) ได้เสนอว่าปัจจัยสำคัญของการปฏิบัติงานที่ดีของแต่ละบุคคลในองค์กร ประกอบด้วย

2.1 ความสามารถ(abilities) ลักษณะเฉพาะตัว(trait) และความสนใจของบุคคล ทั้ง 3 ปัจจัยนี้เป็นเครื่องกำหนดสมรรถนะ (capacity) ของบุคคลในการทำงานเพื่อองค์กร

2.2 ความชัดเจนของบทบาทและการยอมรับ (role clarity and acceptance) คือ ความมากน้อยของความเข้าใจและการยอมรับของบุคคลเกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมาย นอกจากนี้ยังพบว่าความชัดเจนของบทบาทและข้อกำหนดเฉพาะอย่างของงาน มีความสัมพันธ์กับความรู้สึกผูกพันต่อเป้าหมายของงานเพิ่มขึ้นทั้งยังสัมพันธ์กับความพึงพอใจ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าตัวแปรที่จะสร้างปัญหาของความพยายามในการทำงาน คือ ความไม่ชัดเจนต่อบทบาท (role ambiguity) และความขัดแย้งของบทบาท(role conflict)นั่นเอง การปฏิบัติงานตามบทบาทของบุคลากรเป็นสิ่งสำคัญต่อประสิทธิผลขององค์กร ดังนั้นผู้นำจึงต้องใช้ความสามารถในการทำให้บุคลากรปฏิบัติงาน

⁵⁹ L.W. Porter and F.G. Smith, "The Etiology of Organizational Commitment," 1970 : 102. (Unpublished Paper)

⁶⁰ Lyman W.Porter and Richard M.Steers, " Organizational, Work and Personal Factor in Employee Turnover and Absuntecism, " Psychological Bulletin (1973) : 151-176.

ได้ตามบทบาทที่กำหนดและต้องปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ งานหรือกิจกรรมนั้นจึงจะบรรลุเป้าหมาย⁶¹ โดยสรุปคือ ผู้บริหารควรคำนึงถึงพฤติกรรมของบุคลากรแต่ละคนในองค์กรด้วย เพราะจะมีผลโดยตรงต่อความสำเร็จขององค์กรอย่างมาก โดยเฉพาะในด้านความผูกพันต่อองค์กรและความเต็มใจในการปฏิบัติงาน

นโยบายการบริหารและการปฏิบัติงาน (Managerial policies and practices)

นโยบาย (policies) คือ แนวทางสำหรับการคิดโดยกว้างๆ เป็นข้อความโดยทั่วไปที่ใช้เป็นแนวทางสำหรับการคิดของผู้บริหารที่ต้องรับผิดชอบต่อการตัดสินใจ นโยบายจะกำหนดขั้นตอนการทำงานต่างๆไว้ แต่ไม่ได้ชี้ชัดว่าจะต้องทำอะไรบ้าง ส่วนวิธีการปฏิบัติจะกำหนดขั้นตอนการทำงานต่างๆไว้ชัดเจน ดังนั้น นโยบายจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานทุกระดับจะต้องเข้าใจ ดังที่ ประคอบ คุณารักษ์ และคณะ กล่าวว่า การวางแผนองค์กรใดก็ตามสิ่งแรกที่จะต้องพิจารณาคือ การกำหนดนโยบาย เพราะนโยบายเป็นเสมือนรากฐานของแผนงานทั้งหมด⁶² ส่วนระเบียบการปฏิบัติงาน (procedures) จะเป็นแผนงานอย่างหนึ่งที่มีลักษณะเฉพาะกว่านโยบาย ระเบียบวิธีปฏิบัติงาน เป็นแนวทางการกระทำไม่ใช่สำหรับการคิด ดังนั้น ระเบียบปฏิบัติงานจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากที่ให้คำแนะนำเป็นขั้นตอนว่า จะกระทำการบางอย่างให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายได้อย่างไร⁶³ ซึ่งสตีเยร์ (Steers) เสนอว่าการบริหารงานให้เกิดประสิทธิผลจะต้องคำนึงถึงปัจจัยอื่นประกอบด้วย คือ

1. การกำหนดเป้าหมาย (strategic goal setting) องค์กรจะประสบความสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อผู้บริหารมีความสามารถที่จะกำหนดลักษณะของเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ต้องการได้เฉพาะเจาะจงและชัดเจน⁶⁴ การตั้งเป้าหมาย ถือเป็นจุดสำคัญ เป็นจุดเริ่มต้นของการบริหารที่กำหนดให้บุคลากรในองค์กร ได้ทราบบทบาทและสถานภาพของตนที่มีต่อการบริหารงานทั้งหมดในองค์กร

⁶¹ Richard M. Steers, Organizational Effectiveness : A Behavioral View (Santa Monica, California : Goodyear Publishing Company, Inc., 1977),124-127.

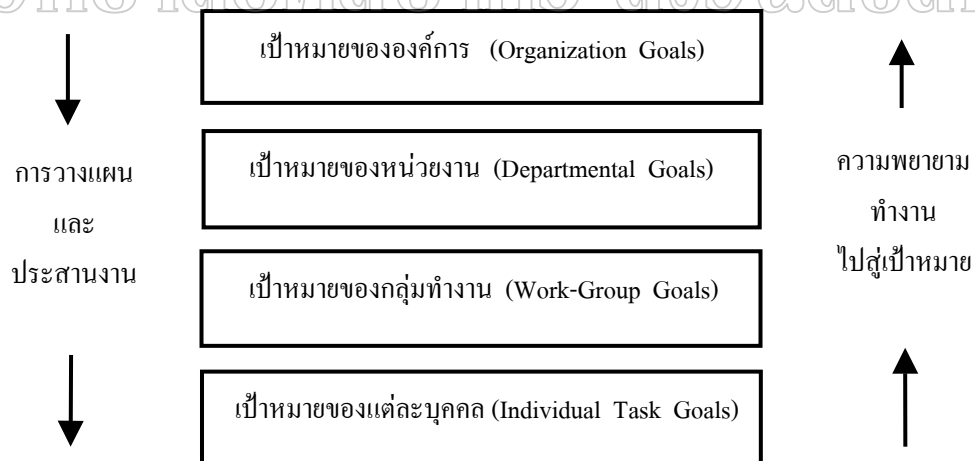
⁶² ประคอบ คุณารักษ์ และคณะ, รายงานการวิจัย การวิเคราะห์นโยบาย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2525),1.

⁶³ สมยศ นาวิการ, การบริหารธุรกิจ (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรุงธน , 2525), 108-109.

⁶⁴ Richard M. Steers, Organizational Effectiveness : A Behavioral View (Santa Monica, California : Goodyear Publishing Company, Inc., 1977), 136-139.

เป้าหมายที่กำหนดไว้จึงต้องเป็นสิ่งที่บุคคลทั้งหมดจักต้องรับรู้ร่วมกัน โดยเวเบอร์(Weber) สรุปว่าองค์กรมีเป้าหมาย 2 ประการคือ 1) เพื่อผลิตผลทางเศรษฐกิจของสังคม และ 2) เพื่อสร้างพอใจให้แก่สมาชิก⁶⁵ เป้าหมายจึงควรเป็นสิ่งที่สนองความต้องการของบุคคล หรือทำให้บุคคลได้รับความพอใจในการบริหารงาน ซึ่งถือว่าเป็นกิจกรรมของกลุ่มที่ร่วมมือร่วมใจในการกระทำที่มีเป้าหมายร่วมกันให้สำเร็จ งานชิ้นแรกของผู้บริหารจึงต้องทำให้องค์การบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ และองค์การจะทำให้เป้าหมายที่กำหนดประสบความสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อผู้บริหารสามารถกำหนดลักษณะของเป้าหมายและวัตถุประสงค์ได้อย่างจำเพาะเจาะจงและชัดเจน เพราะหากไม่มีเป้าหมายที่ชัดเจนผู้บริหารต้องตัดสินใจด้วยตนเองว่าจะใช้ทรัพยากรแต่ละประเภทซึ่งมีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้อย่างไร ซึ่งมักจะก่อให้เกิดความขัดแย้งและทำงานได้ต่ำกว่ามาตรฐาน เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว การกำหนดเป้าหมายในองค์การควรประกอบด้วย 2 กระบวนการคือ เริ่มแรกในระดับทั้งองค์การ ฝ่ายบริหารจะต้องตัดสินใจกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติงานที่สามารถวัดได้ซึ่งจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมาย ที่เรียกว่าการวิเคราะห์ทางเป้าหมาย ซึ่งจะมีผลทำให้เกิดวัตถุประสงค์ที่จำเพาะเจาะจงและจับต้องได้มาใช้ประโยชน์ในการจัดสรรทรัพยากรต่อไป ขั้นตอนต่อมาก็คือ การแปรเป้าหมายระดับองค์การนี้ไปสู่หน่วยย่อยขององค์การในแนวดิ่งจนถึงระดับผู้ปฏิบัติแต่ละคน ดังรายละเอียดในภาพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ อสม.สงวนลิขสิทธิ์

ภาพที่ 3 กระบวนการกำหนดเป้าหมายในองค์การ

ที่มา : Richard M. Steers , Organization Effectiveness (Santa Monica, California : Goodyear Publishing Company, 1977), 139.

⁶⁵ Litter O. Joseph, Organization Structure and Behavior (New York : John Wiley & Sons, 1969), 14.

2. การจัดหาและการใช้ทรัพยากร (resource acquisition and utilization) การจัดหาและการใช้ทรัพยากรหลังจากที่มีการตัดสินใจแน่นอนแล้วว่าเป้าหมายและทิศทางของการทำงานขององค์กรจะเป็นไปในทิศทางใด ควรคำนึงถึงประเด็นสำคัญ 3 ประการ คือ (1) การประสานระบบและประสานงาน (system integration and coordination) (2) บทบาทของนโยบาย (role of policy) (3) ระบบควบคุมองค์กร (organization control system) สำหรับการประสานระบบและการประสานงานประกอบด้วยระบบย่อยหลายระบบซึ่ง แคทซ์และคานท์ (Katz & Kahn) ระบุว่า มี 5 ระบบย่อยด้วยกันคือ ระบบผลิต ระบบสนับสนุน ระบบรักษาสภาพ ระบบปรับตัว และระบบบริหาร ดังนั้นบทบาทสำคัญในการบริหารเพื่อประสิทธิผลขององค์กรจะต้องบำรุงรักษา และประสานระบบย่อยต่างๆ เหล่านี้ให้สามารถทำงานร่วมกันเป็นอันหนึ่งอันเดียว (unified whole) เพื่อบรรลุเป้าหมายโดยแต่ละระบบจะต้องได้รับการจัดสรรทรัพยากรอย่างเพียงพอที่จะรักษาสภาพไว้ได้ แต่อย่างไรก็ตามในบางโอกาสนโยบายก็อาจจะมีผลต่อประสิทธิผลขององค์กร ด้วยการนำไปสู่พฤติกรรมที่บั่นทอนการทำงาน (dysfunctional) เช่น ขั้นตอนการทำงานมากเกินไปหรืออุปสรรคต่อการริเริ่มสิ่งใหม่และการปรับตัวขององค์กรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม ผู้บริหารจำเป็นต้องระมัดระวังการใช้นโยบายให้มีความเหมาะสมเป็นแนวทางไปสู่เป้าหมายมิใช่เป็นเครื่องควบคุมที่เป็นอุปสรรคต่อประสิทธิผล หากจำเป็นต้องมีเครื่องมือช่วยในการควบคุมผู้บริหราก็จะต้องพยายามแสวงหาเทคนิคและดูแลงานให้บรรลุวัตถุประสงค์สืบต่อประสิทธิผลขององค์กร

3. สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน (performance environment) วิชาการการบริหารได้พัฒนาเป็นลำดับ สิ่งสำคัญสิ่งหนึ่งคือการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการบริหารงานภายใต้สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน สิ่งยืนยันจากการสำรวจความคิดเห็นของพนักงาน จำนวน 4,000 คน ในสหรัฐอเมริกา เมื่อปี ค.ศ. 1972 โดย Opinion Research Corporation พบว่า ร้อยละ 57 ของผู้ตอบ รู้สึกว่าตนสามารถทำงานเพิ่มได้อย่างสบาย ถ้าหากต้องการเช่นนั้น แต่ที่ไม่ได้ทำงานเพิ่มขึ้นเพราะยังไม่มีเหตุผลพอที่จะเพิ่มผลงาน ความเห็นดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า พนักงานส่วนใหญ่ไม่ได้รับการกระตุ้นใจให้ทำงานให้มากที่สุดเพื่อเป้าหมายขององค์กร ผู้บริหารจะต้องปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงานให้เอื้ออำนวยต่อความพยายามในการทำงานของพนักงานให้มากขึ้น โดยตั้งอยู่บนฐานคติที่ว่า พฤติกรรมการทำงานของพนักงานขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อม การใช้ทรัพยากรบุคคลจึงควรเป็นไปอย่างสอดคล้องเหมาะสมกับลักษณะงาน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ 1) ระบบการเลือกสรรและบรรจุบุคคล 2) การฝึกอบรมและพัฒนา 3) การจัดงาน

4) การประเมินผลการปฏิบัติงานและการให้รางวัล⁶⁶ นั่นคือ องค์กรที่มีคุณภาพจะต้องจัดสรรหาบุคคลที่เหมาะสม เพิ่มพูนความรู้ ใช้คนให้เหมาะกับงาน และมีการบำรุงขวัญด้วยความยุติธรรม

4. กระบวนการติดต่อสื่อสาร (communication processes) การติดต่อสื่อสาร เป็นขั้นตอนสำคัญที่สุดในกระบวนการบริหาร จะเห็นได้ว่าองค์กรทุกองค์กรไม่ว่าจะมีขนาดใด ทุกสิ่งทุกอย่างอยู่ได้ด้วยการติดต่อสื่อสาร และไม่ว่าจะเป็นขั้นตอนใดในกระบวนการบริหาร เช่น การวางแผน การจัดองค์การ การอำนาจการ การตัดสินใจสั่งการ การประสานงานและควบคุม ล้วนต้องอาศัยการติดต่อสื่อสารเป็นหลักในการเชื่อมโยงความคิดจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่งเสมอ โดยการติดต่อสื่อสารแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

4.1 การติดต่อสื่อสารที่เป็นพิธีการ (formal communication) หมายถึง การติดต่อสื่อสารที่มีระเบียบแบบแผน เช่น การติดต่อเป็นลายลักษณ์อักษรในทางราชการ ซึ่งมีลักษณะ (1) เป็นการนำนโยบายการตัดสินใจหรือข้อเสนอแนะผ่านตามสายการบังคับบัญชา (2) เป็นการนำข้อเสนอแนะหรือสนองตอบกลับมายังผู้บริหาร และ (3) เป็นการแจ้งนโยบายทั่วองค์กร

4.2 การติดต่อสื่อสารที่ไม่เป็นพิธีการ (informal communication) เป็นการติดต่อกันด้วยความคุ้นเคยเป็นการส่วนตัวอาจเป็นลักษณะบุคคลต่อบุคคลหรือบุคคลกับกลุ่มของบุคคล⁶⁷ ซึ่งการติดต่อสื่อสารที่ดีควรก่อให้เกิดความเข้าใจ อันจะนำไปสู่ความร่วมมือและการประสานงานกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ และองค์การจะต้องคำนึงถึงแนวทางในการติดต่อส่งข่าวสารข้อมูลให้แน่นอนชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวทางการติดต่อสื่อสารในแนวตั้งคือการสื่อสารจากเบื้องบนสู่เบื้องล่าง ซึ่งเป็นการติดต่อสื่อสารจากผู้บังคับบัญชาลงสู่ผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งจะเกี่ยวกับการสั่งการ การอธิบายความหมายของงาน ระเบียบวิธีการปฏิบัติงาน การตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน และการแจ้งให้ผู้ใต้บังคับบัญชาตระหนักถึงวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายที่ชัดเจนขององค์การ⁶⁸ ส่วนการสื่อสารจากเบื้องล่างสู่เบื้องบน เป็นแนวทางการติดต่อสื่อสารจากผู้ใต้บังคับบัญชาถึงผู้บังคับบัญชา ได้แก่ การรายงานผลการปฏิบัติงาน การใช้รายงานประมาณ การร้องเรียนเพื่อขอความเป็นธรรม การยื่นเรื่องราวอุทธรณ์ การให้ข้อมูล แต่ในบาง

⁶⁶ Richard M. Steers, Organizational Effectiveness : A Behavioral View (Santa Monica, California : Goodyear Publishing Company, Inc., 1977), 140-142.

⁶⁷ John M. Pfiffner and Robert V. Presthus, Public Administration, 4th ed. (New York : The Ranual Press Company , 1960), 346-393.

⁶⁸ Gary Dessler, Organization Theory : Integrating Structure and Behavior (Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall, Inc., 1980), 80.

กรณีการสื่อสารมักจะปรากฏภารกิจเฉพาะด้าน ซึ่ง คูนท์และเวริช (Koontz and Wehrich) เรียกว่า การติดต่อสื่อสารตามแนวทะแยงหรือแนวเฉียง เป็นการติดต่อระหว่างบุคคลที่มีฐานะแห่งตำแหน่งหน้าที่ต่างระดับกันและไม่มีสายสัมพันธ์ในการรายงานระหว่างกันโดยตรง⁶⁹

5. ภาวะผู้นำและการตัดสินใจ (Leadership and decision making) นักวิชาการทางด้านการบริหารหลายท่านมีความคิดเห็นว่า ผู้นำหรือผู้บริหารเป็นบุคคลสำคัญต่อความสำเร็จของงานในหน่วยงาน

5.1 ภาวะผู้นำ ได้มีผู้ให้ความหมายของผู้นำ (Leader) และผู้บริหาร (administrator) ไว้หลายท่าน ดังนี้ แคมป์เบลและคณะ (Campbell and others) สรุปผลงานจากการวิจัยได้ 13 ประการ คือ 1) เป็นเครื่องกำหนดความเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล 2) เป็นผู้กระตุ้นให้เกิดกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์การ 3) ความสัมพันธ์กับบุคคลในกลุ่มจะเป็นไปในด้านการริเริ่มสร้างสรรค์ การติดต่อสื่อสาร และการสร้างขวัญกำลังใจต่อกัน 4) ความเป็นผู้นำสามารถแสดงได้ตามสถานการณ์ 5) ความคิดของผู้นำย่อมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้นำและพฤติกรรมผู้นำไม่สัมพันธ์กับระดับในการแสดงออกของบุคคล 6) บุคคลที่เป็นผู้นำในกลุ่มหนึ่งอาจไม่เป็นที่ผู้นำในอีกกลุ่มหนึ่งได้ 7) บุคคลที่แสดงพฤติกรรมผู้นำในหลายสถานการณ์และผู้อื่นยอมรับยอมจะกลายเป็นผู้นำในที่สุด 8) ความเป็นผู้นำมีความจำเป็นในกระบวนการต่าง ๆ ขององค์การ 9) ผู้นำจะต้องเรียงลำดับเหตุการณ์สำคัญก่อนหลังได้ถูกต้อง และสำคัญกว่าการวินิจฉัยสั่งการในงานประจำขององค์การ 10) ผู้ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้นำจะมีอำนาจตามมาด้วย 11) ผู้นำจะเป็นตัวเร่งปฏิกิริยาของกลุ่มและมีอิทธิพลต่อกลุ่ม 12) ผู้นำมิใช่ผู้ตัดสินใจหลักเกณฑ์ของกลุ่ม แต่กลุ่มจะกำหนดหลักเกณฑ์เอง และ 13) ประสิทธิภาพของการเป็นผู้นำนั้นวัดได้โดยผลผลิตขององค์การหรือการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การและการเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่ม⁷⁰ ตามความเห็นของทีด(Tead) ให้ความหมายของภาวะผู้นำว่า เป็นการกระทำที่มีอิทธิพลจูงใจให้ผู้อื่นร่วมในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือเป็นศิลปะแห่งการกระทำของบุคคลเพื่อให้ได้รับสิ่งที่ต้องการ⁷¹ ลีพแฮม (Lipham) ชี้ให้เห็นความแตกต่างระหว่างผู้นำกับผู้บริหาร โดยให้ความหมายไว้ว่า ผู้บริหารคือผู้ที่มีบทบาท

⁶⁹ Harold Koontz, Cyril O'Donnell, and Heinz Wehrich, Management (Tokyo, Japan : McGraw-Hill Kogakusha, Ltd., 1980), 695-696.

⁷⁰ Ronald F. Campbell, J.E. Corbally, and J.A. Ramsayer, Introduction to Educational Administration (Boston : Allyn and Bacon, Inc., 1967), 176-178.

⁷¹ Ordway Tead, The Art of Leadership (New York : McGraw-Hill Book Company, 1970), 20.

ในการดำรงสถานภาพขององค์กร ส่วนผู้นำมีบทบาทสำคัญคือเป็นตัวการเปลี่ยนแปลง⁷² และจากผลงานการวิจัยของ สโตกคิล (Stogdill) พบว่า ผู้นำที่ดีประสบความสำเร็จจะมีคุณสมบัติเหล่านี้สูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ยของสมาชิกอื่นในกลุ่ม ได้แก่ สถิติปัญญา การศึกษา ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมและสังคม ความสามารถในการเข้าสังคม ความคิดริเริ่ม ความอดทน ภูมิปัญญา ความสำเร็จ ความสำเร็จ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความตื่นตัว ความร่วมมือกับกลุ่ม ความมีชื่อเสียง ความสามารถในการปรับตัว และความสามารถในการพูด⁷³ โดยสรุปคือ การที่องค์กรใดจะปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ขึ้น ภาวะผู้นำย่อมมีส่วนสำคัญที่จะผลักดันให้การดำเนินการขององค์กร ประสบผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

5.2 การตัดสินใจ (decision-making) เป็นหัวใจของการบริหารเพราะผู้บริหารจะต้องตัดสินใจสั่งการอยู่ตลอดเวลาจึงต้องทราบกระบวนการในการตัดสินใจที่ถูกต้องเหมาะสม เพราะความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กรขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจสั่งการของผู้บริหารนั่นเอง ไชมอน (Simon) ได้กล่าวไว้ว่าการบริหารที่แท้จริงก็คือการตัดสินใจนั่นเอง⁷⁴ และเหตุผลในการตัดสินใจจะมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับแรงกดดัน (forces) ในการตัดสินใจ ซึ่งแทนเน็บบอมและชมิคท์ (Tannenbaum and Schmidt) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่เป็นแรงกดดันต่อพฤติกรรมในการตัดสินใจของผู้นำหรือผู้บริหารมี 3 ประการ ได้แก่ แรงกดดันในตัวผู้บริหาร แรงกดดันจากผู้บังคับบัญชา และแรงกดดันจากสถานการณ์ เนื่องจากผู้บังคับบัญชาแต่ละคนแตกต่างกันดังนั้นผู้บริหารจึงเปิดโอกาสให้มีอิสระในการตัดสินใจหากเห็นว่ามีความพร้อมและต้องการมีส่วนร่วม และการตัดสินใจที่มีเหตุผลอย่างสมบูรณ์ยังจำเป็นต้องอาศัยขั้นตอนที่เป็นระบบอีกด้วย คือ ต้องมีการวิเคราะห์หาข้อเท็จจริงและทางเลือกต่าง ๆ ที่เป็นไปได้ ตลอดจนพิจารณาถึงผลดีผลเสียของทางเลือกแต่ละทาง รวมทั้งผลกระทบต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้จากนั้นจึงพิจารณาตัดสินใจเลือก⁷⁵ และ

⁷² Jame M. Lipham, "Leadership and Administration," quoted in Edgar L. Morphet and others, eds. Education and Administration, 3rd ed. (Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall, 1974), 128.

⁷³ Ralph M. Stogdill, Handbook of Leadership : A Survey of Theory and Research (New York : the Free Free Press, 1974), 62-63.

⁷⁴ Herbert A. Simon, The New Science of Management Decision (Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall Inc. 1977), 45-49.

⁷⁵ Robert Tannenbaum and Warren H. Schmidt, "How to Choose a Leadership Pattern ,," Harvard Business Reviews (March-April 1958) : 90-91.

จากทฤษฎีสถานการณ์ของการให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของบริดจ์ (Bridge) ได้ชี้ให้เห็นว่าภายใต้สถานการณ์เช่นไรที่ผู้บริหารควรตัดสินใจเองหรือให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมและทฤษฎีได้แบ่งสถานการณ์ที่เกี่ยวกับการให้บุคลากรมีส่วนร่วมไว้ 4 สถานการณ์ โดยพิจารณาจากตัวแปร 2 ด้าน คือการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องของบุคลากรกับความรู้ความสามารถของบุคลากร⁷⁶ โดยสรุปจะเห็นว่าพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารจะสะท้อนให้เห็นลักษณะบางอย่างในองค์กรได้เป็นอย่างดี และในแง่ของการบริหารนั้นไม่อาจชี้ชัดลงไปได้อย่างแน่นอนว่าพฤติกรรมการตัดสินใจรูปแบบใดที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพต้องรู้จักเลือกใช้วิธีการตัดสินใจให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นอยู่ นั่นหมายถึงว่าในบางกรณีผู้บริหารจำเป็นต้องตัดสินใจเอง แต่ในอีกหลายกรณีผู้บริหารควรให้บุคลากรหรือผู้ใต้บังคับบัญชาได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้วย

6. การปรับตัวขององค์กรและการริเริ่มสิ่งใหม่ (organizational adaptation and innovation) แนวความคิดที่ว่าการจัดองค์กรที่แตกต่างกันของสภาพแวดล้อมที่จะทำให้องค์กรมีประสิทธิภาพได้ เป็นการเห็นความสำคัญของความสามารถในการปรับตัวขององค์กรให้เข้ากันได้รับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมอยู่ตลอดเวลา⁷⁷ ดังนั้นการบริหารซึ่งจะนำไปสู่ความมีประสิทธิภาพขององค์กร คือ ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป อย่างไรก็ตามฝ่ายบริหารมีความรับผิดชอบที่จะต้องสร้างความสมดุลให้เกิดขึ้นระหว่างความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงและริเริ่มสิ่งใหม่กับความต้องการที่จะรักษาความมั่นคงและการต่อเนื่องของการปฏิบัติ⁷⁸ เพราะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมหนึ่งเป็นไปอย่างรวดเร็วสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ความเจริญด้านเทคโนโลยีและการติดต่อสื่อสารเป็นไปอย่างรวดเร็วกระบวนการบางอย่างจึงเกิดขึ้นและเลิกใช้อย่างง่ายดาย การไม่หยุดนิ่งอันเป็นธรรมชาติของมนุษย์มีผลให้องค์กรต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอยู่ตลอดเวลาเพื่อหาสิ่งต่าง ๆ มาสนองความต้องการของตนเองให้ได้มาก

⁷⁶ Edwin M. Bridge, "A Model for Shared Decision-making in the School Principalship," Educational Administration Quarterly 3 (1967) : 51-52.

⁷⁷ Paul R. Lawrence and Jay W. Lorsch, Organization and Environment : Managing Differentiation and Integration (Boston : Division of Research, Graduation School and Business Administration, Harvard University, 1967), 212-213.

⁷⁸ Richard M. Steers, Organizational Effectiveness : A Behavioral View (Santa Monica, California : Goodyear Publishing Company, Inc., 1977), 163-164.

ที่สุดและดีที่สุด ทั้งนี้ความต้องการขององค์กรก็หมายถึงทรัพยากรต่างๆ นั่นเอง⁷⁹ นั่นคือ ผู้บริหารควรกำหนดแนวทางที่จะให้บุคลากรได้ถือปฏิบัติ โดยการกำหนดเป้าหมาย การจัดหาและการใช้ทรัพยากร การสร้างสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน มีกระบวนการติดต่อสื่อสารที่ดี ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีการตัดสินใจที่เหมาะสม รวมทั้งการปรับตัวและการริเริ่มสิ่งใหม่ขององค์กร

กล่าวโดยสรุป จะเห็นว่าจากแนวคิดดังกล่าว องค์กรต้องมีการปรับตัวและริเริ่มสิ่งใหม่ในการบริหารงาน โดยใช้ทรัพยากรหรือปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอยู่ทั้งหมดให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน เพื่อให้้องค์กรและบุคลากรในองค์กรบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะในด้านลักษณะขององค์กร ลักษณะของสภาพแวดล้อม ลักษณะของบุคลากร นโยบายการบริหารและการปฏิบัติ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยเป็นตัวการสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและเอื้อต่อการปฏิบัติงานต่างๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้อย่างดียิ่ง

คุณภาพของระบบสารสนเทศ

ความหมายของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร (Management Information Systems : MIS) เป็นการใช้วิธีการเชิงระบบ (System approach) และเทคโนโลยี เป็นองค์ประกอบจัดกระทำข้อมูลให้ได้สารสนเทศที่ดี ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารไว้หลายท่าน ดังนี้

เดวิสและโอลสัน (Davis and Olson) ได้ให้ความหมายของ MIS ไว้ว่าเป็นการประสานระบบเครื่องจักรกลและคนซึ่งช่วยกันจัดหาสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการ (operation) การบริหารงาน (management) และการตัดสินใจ (decision-making) ให้สอดคล้องกับหน้าที่ขององค์กร โดยจะต้องใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ (Computer Hardware) และใช้คำสั่งการทำงาน (Computer Software) การทำงานด้วยมือ (manual procedure) รูปแบบการวิเคราะห์การวางแผน การควบคุม การตัดสินใจ และรากฐานข้อมูล (Database)⁸⁰

⁷⁹ Wayne K. Hoy and Cecil G. Miskel, Educational Administration : Theory, Research and Practice (New York : Random House, 1978), 141.

⁸⁰ Gordon B. Davis and Margrethe H. Olson, Management Information Systems Conceptual Foundation , Structure and Development, 2nd ed. (Singapore : McGraw-Hill,1985), 189.

ลอคดอน (Laudon) และ ลอคดอน (Laudon) ได้กล่าวถึงระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารในองค์การว่าเป็นการเตรียมการโดยใช้คอมพิวเตอร์จัดทำรายงานการบันทึกข้อมูลรายละเอียดการปฏิบัติงานและข้อมูลเชิงประวัติศาสตร์ขององค์การ ระบบ MIS จะมีส่วนช่วยผู้บริหารในด้านการวางแผน การควบคุม การตัดสินใจ โดยการเตรียมการสรุปรายงาน และจัดทำรายงานข้อมูลทั้งภายในและภายนอกองค์การเป็นพิเศษสำหรับผู้บริหาร⁸¹

จิตติมา เทียมบุญประเสริฐ ได้กล่าวถึงระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร (MIS) ไว้ว่าเป็นระบบที่เกี่ยวกับการจัดการข้อมูลขององค์การเพื่อผลิตสารสนเทศตามความต้องการ ใช้สนับสนุนการดำเนินงาน (Operation) การจัดการ (Management) และการตัดสินใจ (Decision-Making) โดยระบบจะผลิตสารสนเทศเพื่อตอบสนองผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานทุกระดับ⁸²

ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์ ได้กล่าวถึงระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร (MIS) ไว้ว่าเป็นระบบที่รวบรวม ประมวล เก็บรักษา และเผยแพร่สารสนเทศ เพื่อใช้ในการวางแผน การพัฒนาการตัดสินใจ ประสานงาน และควบคุมการดำเนินงาน⁸³

โดยสรุปความหมายของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร (Management Information Systems : MIS) หมายถึง ระบบการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำมาประมวลผลอย่างมีระเบียบวิธีการเพื่อให้ได้สารสนเทศที่ดีมีคุณภาพ ผู้บริหารสามารถนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจ การวางแผน การควบคุมการปฏิบัติงานให้องค์การบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ได้

ความสำคัญของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร

ความมีประสิทธิภาพของหน่วยงานขึ้นอยู่กับความเป็นผู้นำของผู้บริหารในหน่วยงานนั้น โดยเฉพาะผู้บริหารที่พึงประสงค์ยุคใหม่นั้น มิใช่จะปฏิบัติตามระเบียบและคำสั่งเท่านั้นแต่ยังต้องมีความเป็นผู้นำด้วย ซึ่งเมอร์ดิกและรอส (Murdick and Ross) กล่าวว่าไว้ว่าผู้บริหารในทุกระดับต้องวางแผนที่จะสร้างความสำเร็จให้กับองค์การ พัฒนาองค์การให้ก้าวหน้า จะต้องรู้ว่าสิ่งใดควรทำ

⁸¹ Kenneth C. Laudon and Jane P. Laudon, Management Information Systems : Organization and Technology, 5th ed. (New York : Mcmillan Publish Company, 1994), 8.

⁸² จิตติมา เทียมบุญประเสริฐ, ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ : วี.เจ.พรินติ้ง, 2544), 95.

⁸³ ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์, ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ : เอส แอนด์ จี กราฟฟิค, 2545), 17.

ทำเมื่อไร ใครเป็นผู้ทำ และจะต้องบริหารทรัพยากรองค์การอย่างไรให้เหมาะสม⁸⁴ ฮิคส์ (Hicks) ให้ความเห็นวาระบบสารสนเทศที่ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์และฐานข้อมูลในการรวบรวมข้อมูลและประมวลผล จะมีส่วนช่วยผู้บริหารในการตัดสินใจและวางแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นองค์การต่างๆ จึงใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการแข่งขันและถือเป็นข้อได้เปรียบของตน⁸⁵

ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องเป็นผู้นำในหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพ โดยมีความชาญฉลาดรอบคอบ สามารถตัดสินใจในสถานการณ์ต่างๆ ได้เป็นอย่างดี แต่ในปัจจุบันหน่วยงานต่างๆ ขยายตัว มีหน่วยงานย่อยมาก มีความหลากหลายซับซ้อนในการบริหารงานมากขึ้น ผู้บริหารจึงต้องใช้ข้อมูลสารสนเทศ ไหวพริบ ประสบการณ์ และปฏิภาณในการบริหารงาน พัฒนางาน และแก้ปัญหาต่างๆ ความจำเป็นและความสำคัญของระบบสารสนเทศจึงมีมากขึ้น การพัฒนาหน่วยงานในปัจจุบันจึงต้องใช้สารสนเทศมาเป็นเครื่องมือประกอบการตัดสินใจมากขึ้น ถ้าไม่มีระบบสารสนเทศที่ดี ถูกต้องและทันสมัยเข้ามาประกอบการตัดสินใจแล้ว การบริหารงานอาจผิดพลาดและไม่ทันการ⁸⁶ ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องใช้ข้อมูลสารสนเทศในการตัดสินใจ ถ้าเห็นว่าข้อมูลและสารสนเทศจากระบบมีความเชื่อถือได้⁸⁷ ซึ่งการใช้วิธีการเชิงระบบ (system approach) และคอมพิวเตอร์มาช่วยในการประมวลผลข้อมูลจะทำให้ได้สารสนเทศที่ดี สารสนเทศดังกล่าวเมื่อมีการผ่านกระบวนการจัดระบบที่แน่นอน ถูกต้อง รวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์ในช่วงเวลานั้น และถูกนำมาใช้ในการตัดสินใจสั่งการ การวางแผน การบริหาร ซึ่งระบบสารสนเทศนั้นเรียกว่า ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร (Management Information Systems : MIS) โดยเป็นระบบที่ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติการต้องการให้มีในหน่วยงานของตน เพราะมีส่วนช่วยสนับสนุนงานของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานในด้านการวางแผน การจัดงบประมาณ การติดตามผล การควบคุมงาน และที่สำคัญที่สุดคือการตัดสินใจ ซึ่งระบบ MIS จะช่วยเชื่อมโยงข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ทั้งด้านภาพรวม

⁸⁴ Robert G. Murdick and Joel E. Ross, Information Systems for modern Management , 2nd ed. (New Delhi : Prentice-Hall of India Private Limited , 1983) ,108.

⁸⁵ Jame O. Hicks, Jr., Management Information Systems (Singapore : West Publishing Company, 1993), 47.

⁸⁶ พนม พงษ์ไพบูลย์, การประสานงานการพัฒนาระบบสารสนเทศทางการศึกษา (กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2532), 123.

⁸⁷ วราภรณ์ เทพสัมฤทธิ์พร, “การศึกษาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการจัดการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2536), 102.

และแบบเจาะลึก การมีระบบ MIS ทำให้ข้อมูลที่ยู่ยากซับซ้อนกลายเป็นง่ายชัดเจน สามารถผลิตรายการได้หลายรูปแบบตามต้องการ นักบริหารที่มีความสามารถคือ ผู้ที่ทำงานให้สำเร็จโดยลงทุนพอสมควร ใช้ยุทธศาสตร์และเทคโนโลยีที่เหมาะสมแต่ให้ประโยชน์แก่องค์กรของตนและส่วนรวมมากที่สุด⁸⁸ นั่นคือสารสนเทศในองค์กรมีบทบาทที่สำคัญต่อองค์กรมากเพราะองค์กรมีความจำเป็นต้องแข่งขันให้ทันกับเวลา ตลอดจนเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานต่าง ๆ จึงได้มีการพัฒนาระบบสารสนเทศด้วยเหตุผลดังนี้ คือ

1. การบริหารงานมีความสลับซับซ้อนมากขึ้นเนื่องจากปริมาณงานเพิ่มขึ้น องค์กรขยายใหญ่ขึ้น ปัญหาภายในและภายนอกองค์กรมีมากขึ้น การเตรียมการขยายตัวขององค์กรในอนาคต ดังนั้นระบบที่ออกแบบต้องรองรับการขยายตัวทั้งจำนวนบุคลากรและปริมาณงานที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งความซับซ้อนในการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ

2. ความจำเป็นในเรื่องกรอบของเวลา ปัจจุบันผู้บริหารต้องสามารถปฏิบัติงานในกรอบของเวลาที่สั้นลง เพื่อตอบสนองต่อการแข่งขันต่าง ๆ และการที่สังคมมีการใช้ระบบสื่อสารข้อมูลที่ทันสมัยเพิ่มมากขึ้น เป็นผลทำให้การแข่งขันมีมากขึ้นตามลำดับ

3. การพัฒนาทางเทคนิคหรือเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อเป็นเครื่องช่วยในการตัดสินใจ เช่น ใช้เทคนิคทางคอมพิวเตอร์มาช่วยวิเคราะห์ แยกแยะและจัดสรรข้อมูลให้เป็นสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ ยิ่งในปัจจุบันมีความต้องการใช้ระบบสารสนเทศกันอย่างแพร่หลาย โดยมีการนำเทคโนโลยีทางการสื่อสารข้อมูลมาใช้ในการติดต่อกันมากขึ้น

4. การตระหนักถึงคุณค่าและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีขนาดเล็กลง ราคาถูกลง มีความสามารถมากขึ้น การใช้คอมพิวเตอร์แพร่หลายอย่างรวดเร็ว ระบบสื่อสารมีความก้าวหน้ามากยิ่งขึ้นจึงเป็นผลที่จะทำให้องค์กรต่าง ๆ ต้องใช้เทคโนโลยีในการสร้างระบบสารสนเทศ⁸⁹

⁸⁸ อธิปัติย์ คลีสุนทร, “ ยุทธศาสตร์การบริหารในโลกยุคโลกาภิวัตน์ ,” จุลสารการบริหารการศึกษาศิลปากร 2 , 3 (ตุลาคม 2538) : 6.

⁸⁹ จิตติมา เทียมบุญประเสริฐ, ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ : วิ.เจ.พรินติ้ง, 2544), 10-11.

การจัดการระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร

การจัดการระบบสารสนเทศในประเทศไทย โดยเฉพาะหน่วยงานทางการศึกษาล้วนประสบกับปัญหาอุปสรรคที่คล้ายกันหลายด้าน เช่น การขาดบุคลากร นโยบายไม่ชัดเจน มีความซ้ำซ้อนในการเก็บรวบรวมข้อมูล เกิดปัญหาความถูกต้องและเชื่อถือได้ของข้อมูล⁹⁰ ดังนั้นในการดำเนินการจัดเก็บระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารให้ได้ประโยชน์สูงสุดในหน่วยงานนั้น ควรคำนึงถึงองค์ประกอบที่สำคัญของระบบสารสนเทศ คือ

1. มีการกำหนดขอบข่ายข้อมูลที่จำเป็นต่อการตัดสินใจของผู้บริหาร
2. มีระบบการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีประสิทธิภาพได้ข้อมูลถูกต้อง
3. มีบุคลากรที่มีความพร้อมทั้งด้านความรู้ความสามารถ
4. มีเครื่องช่วยอำนวยความสะดวก เช่น แบบฟอร์มที่ดี เครื่องคอมพิวเตอร์
5. ผู้บริหารให้การสนับสนุนเห็นความสำคัญของการพัฒนาและการใช้ระบบสารสนเทศ

อย่างจริงจัง⁹¹

ซึ่งคุณค่าของสารสนเทศของแต่ละหน่วยงานอาจมีความแตกต่างกัน ดังนั้นลักษณะสารสนเทศอาจต้องพิจารณาให้ลำดับความสำคัญกับลักษณะของงานและความต้องการของผู้ใช้ให้ตรงกับลักษณะของสารสนเทศที่ดี ดังภาพที่ 4

⁹⁰ ไพโรจน์ คชชา, “ปัญหาการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี” (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา, 2534), บทคัดย่อ.

⁹¹ กรมสามัญศึกษา, การจัดระบบสารสนเทศของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา (กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2538), 16.

<p>เนื้อหา (Content)</p> <ul style="list-style-type: none"> * ความสมบูรณ์ครอบคลุม (completeness) * ความสัมพันธ์กับเรื่อง (relevance) * ความถูกต้อง (accuracy) * ความเชื่อถือได้ (reliability) * การตรวจสอบได้ (verifiability) 	<p>รูปแบบ (Format)</p> <ul style="list-style-type: none"> * ชัดเจน (clarity) * ระดับรายละเอียด (level of detail) * รูปแบบการนำเสนอ (presentation) * สื่อการนำเสนอ (media) * ความยืดหยุ่น (flexibility) * ความประหยัด (economy)
<p>เวลา (Time)</p> <ul style="list-style-type: none"> * ความรวดเร็วและทันสมัย (timely) * การปรับปรุงให้ทันสมัย (up-to-date) * มีระยะเวลา (time period) 	<p>กระบวนการ (Process)</p> <ul style="list-style-type: none"> * ความสามารถในการเข้าถึง (accessibility) * การมีส่วนร่วม (participation) * การเชื่อมโยง (connectivity)

ภาพที่ 4 ลักษณะสารสนเทศที่ดี

ที่มา : ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์, ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ, พิมพ์ครั้งที่ 2

(กรุงเทพฯ : เอส แอนด์ ดี กราฟฟิค, 2545), 15.

ปัจจุบันองค์กรสามารถพัฒนาระบบสารสนเทศด้วยตนเองได้โดยการออกแบบและพัฒนา MIS ที่สอดคล้องตามหลักวิชา ซึ่งสามารถจะอำนวยความสะดวกให้กับองค์กรได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ โดยที่การพัฒนาสารสนเทศต้องคำนึงถึงคุณสมบัติสำคัญของ MIS ดังต่อไปนี้

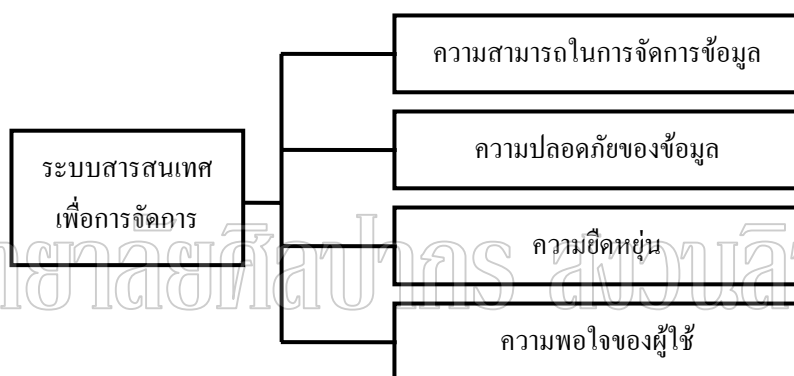
1. ความสามารถในการจัดการข้อมูล (data manipulation) ระบบสารสนเทศที่ดีต้องสามารถปรับปรุงแก้ไขและจัดการข้อมูล เพื่อให้เป็นสารสนเทศที่พร้อมสำหรับนำไปใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ ปกติข้อมูลจะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ข้อมูลที่ถูกป้อนเข้าสู่ MIS ควรที่จะได้รับการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนารูปแบบเพื่อให้มีความทันสมัยและเหมาะสมกับการใช้งานอยู่เสมอ

2. ความปลอดภัยของข้อมูล (data security) สารสนเทศเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดปัจจัยหนึ่งขององค์กร หากเกิดความสูญเสียที่เกิดขึ้นจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์หรือการก่อการร้ายต่อระบบจะมีผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพและความอยู่รอดขององค์กร ดังนั้นผู้บริหารหรือเจ้าของระบบจะไม่ยอมให้ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องหรือไม่มีหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับการจัดการข้อมูลเข้าถึงฐานข้อมูลที่สำคัญได้

3. ความยืดหยุ่น (flexibility) สภาพแวดล้อมในสถานการณ์การแข่งขันที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ระบบสารสนเทศที่ดีต้องสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับการใช้งานหรือ

ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยระบบสารสนเทศที่ถูกสร้างหรือถูกพัฒนาขึ้นต้องสามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริหารได้อยู่เสมอ โดยมีอายุการใช้งาน การบำรุงรักษา และค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม

4. ความพอใจของผู้ใช้ (user satisfaction) ปกติ MIS ถูกพัฒนาขึ้นโดยมีความมุ่งหวังให้ผู้ใช้สามารถนำมาประยุกต์ในงานหรือเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ดังนั้นระบบสารสนเทศที่ดีจะต้องโน้มน้าวให้ผู้ใช้หันมาใช้ระบบมากขึ้น เนื่องจากการพัฒนาระบบจะต้องใช้เงินลงทุนสูง จึงต้องใช้งานให้คุ้มค่า ดังนั้นองค์การสมควรที่จะพัฒนาระบบให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้และทำให้ผู้ใช้เกิดความพอใจต่อระบบ เพราะถ้าระบบไม่สามารถให้สิ่งที่ผู้ใช้ต้องการ โอกาสที่ระบบจะถูกใช้งานและได้รับความนิยมนั้นก็จะน้อยลง ส่งผลให้ระบบสารสนเทศไม่สามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานได้ตามคาดหวัง และเป็นผลให้เกิดการสูญเสียหรือไม่คุ้มค่าในการลงทุน⁹²

ภาพที่ 5 คุณสมบัติของระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ

ที่มา : ฌักลูฟันท์ เขจรนันท์ และ ไพบูลย์ เกียรติโกมล, ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ Management Information Systems (กรุงเทพฯ : ซีเอ็ด ยูเคชั่น, 2545), 43.

ผู้บริหารรุ่นใหม่จึงควรเข้าใจการจัดการระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า MIS มีส่วนประกอบสำคัญ 3 ประการ ดังนี้ คือ

1. เครื่องมือในการสร้างระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ หมายถึงส่วนประกอบที่รวมเป็น MIS และช่วยให้ระบบสารสนเทศดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจำแนกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

⁹² ฌักลูฟันท์ เขจรนันท์ และ ไพบูลย์ เกียรติโกมล, ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ Management Information Systems (กรุงเทพฯ : ซีเอ็ด ยูเคชั่น, 2545), 42-43.

1.1 ฐานข้อมูล (database) ข้อมูลคือหัวใจของระบบ MIS เพราะข่าวสารสนเทศที่มีคุณภาพจะมาจากข้อมูลที่ดี เชื่อถือได้ ทันสมัย และถูกจัดเก็บอย่างเป็นระบบ ซึ่งผู้ใช้สามารถเข้าถึงและใช้งานได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ช่วยให้ระบบสารสนเทศสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ

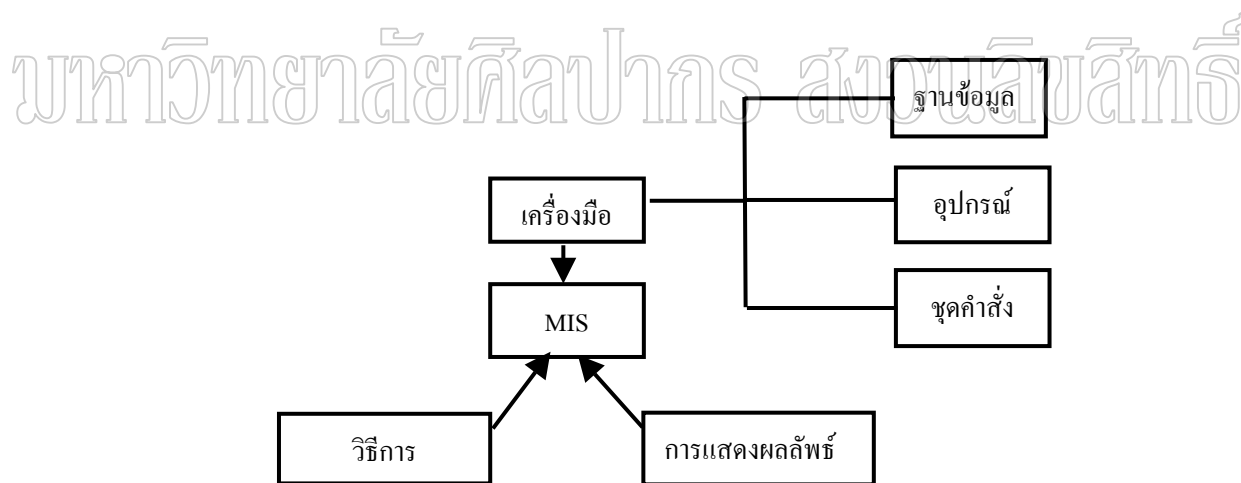
1.2 เครื่องมือ (tools) เป็นเครื่องมือที่ใช้จัดเก็บและประมวลผลข้อมูล ปกติระบบสารสนเทศจะใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เป็นอุปกรณ์หลักในการจัดการข้อมูล ซึ่งจะประกอบด้วย

1.2.1 อุปกรณ์ (hardware) คือตัวเครื่องหรือส่วนประกอบของคอมพิวเตอร์ รวมทั้งอุปกรณ์ระบบเครือข่ายที่ช่วยให้การประมวลผลและการจัดการข้อมูลสะดวกรวดเร็ว ถูกต้อง

1.2.2 ซุคคำสั่ง (software) คือชุดคำสั่งที่ทำหน้าที่รวบรวมและจัดการเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการบริหารงานหรือการตัดสินใจ

2. วิธีการหรือขั้นตอนการประมวลผลข้อมูล ควรสามารถสังเคราะห์สารสนเทศที่เหมาะสมกับการใช้งานโดยจัดลำดับและวิธีการของการประมวลผลข้อมูลเพื่อให้ได้สารสนเทศที่ต้องการ

3. การแสดงผลลัพธ์ ปกติผลลัพธ์ที่ได้จากการประมวลผลของระบบสารสนเทศอยู่ในรูปของรายงานต่าง ๆ ที่สามารถเรียกมาแสดงได้อย่างรวดเร็วและชัดเจน⁹³

ภาพที่ 6 ส่วนประกอบของระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ

ที่มา : ัญญุพันธ์ เขจรนันท์ และ ไพบุลย์ เกียรติโกมล, ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ

Management Information Systems (กรุงเทพฯ : ซีเอ็ด ยูเคชั่น, 2545), 39.

⁹³ เรื่องเดียวกัน, 38.

องค์ประกอบของความสำเร็จในการพัฒนาระบบสารสนเทศ

องค์ประกอบของความสำเร็จในการพัฒนาระบบสารสนเทศ มีองค์ประกอบหลักที่สำคัญ 4 ประการ คือ ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงานสารสนเทศ เทคโนโลยีที่นำมาใช้ และแผนงาน ลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อความสำเร็จของการพัฒนาระบบสารสนเทศขององค์ประกอบต่างๆ เหล่านี้มีดังนี้

1. **ผู้บริหาร** เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาระบบสารสนเทศ เพราะผู้บริหารเป็นผู้ให้เงินให้คนและให้ทิศทาง ในการพัฒนาระบบสารสนเทศ ดังนั้นผู้บริหารจะต้องเข้าใจขั้นตอนการพัฒนาระบบงาน และต้องตัดสินใจแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่ ซึ่งหมายความว่าผู้บริหารจะต้องเอาใจใส่และมีเวลาให้งานนี้อย่างเพียงพอ

2. **ผู้ปฏิบัติงานสารสนเทศ** นอกจากจะมีความรู้ความสามารถในการประมวลผลข้อมูลแล้ว ยังจะต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี กล่าวพูดความจริง และต้องมีความอดทนต่อผลกระทบต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี เช่น ความล่าช้าของงานในส่วนที่ผู้ปฏิบัติงานเดิมช่วยดำเนินการข้อผิดพลาดจากความไม่เคยชินกับระบบงานใหม่

3. **เทคโนโลยีที่นำมาใช้** ในปัจจุบันเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทต่อการพัฒนาระบบสารสนเทศอย่างมาก ประกอบกับความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีทำให้มีทางเลือกมากมายหลายอย่าง ซึ่งมีผลดีผลเสียแตกต่างกันอย่างสูงด้วย ผลที่เกิดขึ้นกระทบต่อความสำเร็จของการพัฒนาระบบสารสนเทศโดยตรง ดังนั้นการเลือกเทคโนโลยีที่นำมาใช้จะต้องระมัดระวังอย่าเลือกเพราะต้องการทดลอง ควรคำนึงถึงประโยชน์ของงานเป็นหลัก และข้อสำคัญก็คือ ข้อจำกัดของเวลา งบประมาณ และกำลังคนที่มีอยู่

4. **แผนงาน** ในการพัฒนาระบบสารสนเทศจะต้องกำหนดให้ชัดเจน มีความเป็นไปได้สูง แผนงานนี้จะต้องได้มาจากการพิจารณาร่วมกันระหว่างผู้ใช้และผู้จัดทำระบบสารสนเทศ มีการประกาศใช้ให้ทราบโดยทั่วกัน และดำเนินการไปตามแผนงานที่กำหนดไว้

การพัฒนาระบบสารสนเทศจะเป็นผลสำเร็จหรือล้มเหลวขึ้นอยู่กับลักษณะขององค์ประกอบที่สำคัญเหล่านี้ องค์ประกอบบางอย่างสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงได้ง่าย แต่องค์ประกอบบางอย่างก็ยากต่อการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น แผนงานที่กำหนดขึ้นหากได้คำนึงถึงสภาพที่เป็นอยู่ก็สามารถจะช่วยให้การพัฒนาระบบสารสนเทศพบความสำเร็จได้สะดวกและง่ายขึ้น⁹⁴

⁹⁴ กรมสามัญศึกษา, กองแผนงาน, “การพัฒนาระบบสารสนเทศของโรงเรียน,” (ม.ป.ท., 2536), 14. (อัครา)

การประเมินคุณภาพของระบบสารสนเทศ

คุณภาพของสารสนเทศ หมายถึง ผลสำเร็จของระบบสารสนเทศอันอาจพิจารณาจาก ประสิทธิภาพและประสิทธิภาพ ซึ่งประสิทธิผล คือการบรรลุผลของงานตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ส่วนประสิทธิภาพ คืองานสำเร็จลงโดยใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด ส่วนตัวบ่งชี้ที่อาจพิจารณาได้หลายแง่ ทั้งในแง่องค์ประกอบของระบบว่าแต่ละด้านสมบูรณ์มากน้อยเพียงใด หรืออาจพิจารณาขั้นตอนในการสร้างหรือการพัฒนาระบบ และการพิจารณาคุณภาพของสารสนเทศที่เป็นผลผลิตของระบบ

การพัฒนาระบบซึ่งมีผลต่อคุณภาพของระบบ ดังที่โคซา (Kozar) ได้กล่าวไว้ว่าขั้นตอนการพัฒนาระบบมี 7 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาความต้องการในการพัฒนา 2) วิเคราะห์สภาพปัจจุบันของระบบ 3) กำหนดแนวทางในการพัฒนาหลายๆ แนวทางแล้วเลือกแนวทางที่เหมาะสม 4) การทำรายละเอียดภายในระบบที่พิจารณาเลือกแล้ว ได้แก่ การจัดเก็บข้อมูล การไหลเวียนของข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล 5) ออกแบบระบบย่อยที่เกี่ยวข้อง 6) สร้างระบบ 7) ติดตั้งระบบ⁹⁵

อีกประการหนึ่งของการพิจารณาคุณภาพของสารสนเทศที่เป็นจุดมุ่งหมายสูงสุดของกระบวนการระบบสารสนเทศก็คือ การได้มาซึ่งสารสนเทศที่มีคุณสมบัติที่ดี โดยกองแผนงาน กรมสามัญศึกษา ได้กล่าวถึงลักษณะของสารสนเทศที่ดีในเอกสารประกอบการฝึกอบรมการวางแผนของหน่วยงานระดับจังหวัดว่า สารสนเทศที่ดีต้องมีคุณลักษณะ 3 ประการคือ

- 1)เที่ยงตรง (accuracy) หมายถึง สารสนเทศที่ปราศจากความเอนเอียง บอกลักษณะความจำเป็นที่เกิดขึ้น ไม่ชี้นำไปทางหนึ่งทางใด ไม่ใส่ความรู้สึกของผู้ผลิตเข้าไป
- 2) ตรงตามเรื่องที่ต้องการใช้ (relevancy) หมายถึง เนื้อหาสาระของสารสนเทศที่นำมาใช้ตรงกับเรื่องที่ต้องการใช้ โดยมีรายละเอียดต่างๆ เหมาะสมและชัดเจนเพียงพอ
- 3) ทันต่อเวลา (timeliness) หมายถึง สามารถนำสารสนเทศที่ต้องการไปใช้ได้ทันต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น⁹⁶

⁹⁵ Kenneth A. Kozar, Humanized Information Systems and Design : People Building System for People (New York : McGraw – Hill Inc., 1989), 31.

⁹⁶ กรมสามัญศึกษา, กองแผนงาน, “ การพัฒนาระบบสารสนเทศในสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด,” ใน เอกสารประกอบการฝึกอบรมการวางแผนของหน่วยงานระดับจังหวัด (กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา, 2533), 3–4.

เช่นเดียวกับ จีราภรณ์ สุชัยมสกา กล่าวว่าสารสนเทศที่ดีจะมีคุณสมบัติ 5 ประการ คือ 1) มีความถูกต้อง 2) ทันต่อการใช้งาน 3) มีความสมบูรณ์ 4) มีความกะทัดรัด 5) ความตรงกับความต้องการ⁹⁷

ในส่วนของวิธีการประเมินคุณภาพของระบบสารสนเทศ มีผู้กล่าวไว้ที่น่าสนใจดังนี้ ปทีป เมธาคุณวุฒิ กล่าวว่า การประเมินมี 3 ด้าน คือ กระบวนการพัฒนา การปฏิบัติงาน และสารสนเทศ ส่วนเกณฑ์ในการประเมิน ได้แก่ 1) ความถูกต้องตามแบบแผน (correctness) 2) ความเชื่อถือได้ (reliability) 3) ประสิทธิภาพ (efficiency) 4) การใช้งานได้ (usability) 5) สามารถแก้ไขได้ง่าย (maintainability) 6) ทดลองได้ (testability) 7) ง่ายต่อการใช้งาน (portability) 8) สามารถจัดการเกี่ยวกับข้อผิดพลาดได้ (error tolerance) 9) สามารถขยายได้ (expandability) 10) การควบคุมการใช้งานและการตรวจสอบ (access control and audit) 11) สื่อความหมาย (communicativeness)⁹⁸

ส่วนการประเมินผลการดำเนินงานของระบบ MIS (Evaluating the MIS function) ในการทำงานของศูนย์คอมพิวเตอร์อาจถูกประเมินผลโดยคณะกรรมการบริหารงาน (Steering committee) ซึ่งจะทำการตรวจสอบการทำงานของศูนย์คอมพิวเตอร์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. รายงานผลการปฏิบัติงาน (Periodic performance reports) การรายงานผลการปฏิบัติจะแสดงการปฏิบัติงานของพนักงานที่ได้รับมอบหมายในแต่ละโครงการ
2. การสำรวจผู้ใช้ (User surveys) การสำรวจผู้ใช้ เช่น การออกแบบสอบถาม หรือการสัมภาษณ์จะช่วยประเมินผลความพอใจของผู้ใช้ต่อการบริการของศูนย์คอมพิวเตอร์
3. การทำงานของระบบ (System performance) เช่น ประสิทธิภาพการทำงานของคอมพิวเตอร์ การทำงานของโปรแกรมต่างๆ เป็นต้น
4. สัญญาณเตือนล่วงหน้า (Early warning signals) เช่น การบ่นจากผู้ใช้ถึงการให้บริการการทำงานของศูนย์คอมพิวเตอร์ เป็นต้น
5. ประสิทธิภาพของศูนย์คอมพิวเตอร์โดยรวม (Overall effectiveness) วิธีนี้เป็นการมองการปฏิบัติงานของศูนย์คอมพิวเตอร์ว่าสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้โดยรวมได้หรือไม่⁹⁹

⁹⁷ จีราภรณ์ สุชัยมสกา, “แนวคิดเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ,” ใน ระบบสารสนเทศเพื่องานก่อสร้าง (นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2537), 6–7.

⁹⁸ ปทีป เมธาคุณวุฒิ, การจัดระบบสารสนเทศในระดับอุดมศึกษา (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538), 180.

⁹⁹ ประสงค์ ปรานีตพลกรัง และคณะ, ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ (กรุงเทพฯ : บริษัทซีรฟิล์มและไซเท็กซ์ จำกัด, 2541), 310.

และความสำเร็จของระบบสารสนเทศมีตัวชี้วัดหลายตัว แต่ตัวชี้วัดที่นิยมใช้มากที่สุดได้แก่

1. ระดับการใช้งาน(Utilization) ซึ่งหมายถึง ทั้งปริมาณและคุณภาพของการใช้งาน

1.1 ปริมาณการใช้งาน เช่น ความถี่ในการใช้งาน/สัปดาห์ จำนวนผู้ใช้งาน จำนวนรายงานที่ได้นำไปใช้งาน

1.2 คุณภาพการใช้งาน เช่น การนำสารสนเทศจากระบบไปใช้ในการปฏิบัติงานประจำ ใช้ในการจัดทำรายงานรูปแบบต่างๆ หรือการใช้ในการวิเคราะห์และตัดสินใจ

2. ความพึงพอใจของผู้ใช้ต่อระบบ (User satisfaction) ได้แก่ ความพึงพอใจของผู้ใช้ต่อระบบการป้อนข้อมูล การประมวลผล รายงาน และคุณภาพของการบริการ ตลอดจนกำหนดเวลาในการปฏิบัติงาน รวมทั้งความพอใจของผู้บริหาร

3. ประสิทธิภาพ (Efficiency) คือ ความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรหรือการเปรียบเทียบ อินพุตหรือต้นทุนที่ใส่เข้าไปในระบบเทียบกับผลผลิตที่ได้รับ ตัวชี้วัดของประสิทธิภาพ เช่น กำไร หรือประโยชน์ที่ได้รับ การลดค่าใช้จ่าย/กำลังคน การประหยัดค่าใช้จ่ายในการทำงาน

4. ประสิทธิผล (Effectiveness) คือ ระดับของความสามารถในการตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของหน่วยงานหรือความสามารถในการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ¹⁰⁰

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์
บทบาทของเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคปัจจุบัน

เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) หรือที่เรียกย่อว่า "ไอที (IT)" นั้น เป็นระบบการเก็บรวบรวมและทำให้ข้อมูลข่าวสารแพร่กระจายไปโดยไม่จำกัดพื้นที่อย่างรวดเร็วและไม่จำกัดรูปแบบโดยผ่านเครื่องมือสื่อสารที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง เช่น โทรศัพท์ โทรภาพ โทรสาร ดาวเทียม เคเบิลใยแก้ว และคอมพิวเตอร์¹⁰¹ ซึ่งศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ ได้ให้ความหมายว่า หมายถึง เทคโนโลยีหลายกลุ่มที่รวมกันเพื่อก่อให้เกิดการติดต่อ เชื่อมโยงหรือจัดการ การวิเคราะห์ประมวลผล การจัดเก็บและการจัดการ การเผยแพร่และการใช้

¹⁰⁰ ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์, ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ : เอส แอนด์ จี กราฟฟิค, 2545), 258-259.

¹⁰¹ ชูติมา พัวผดุงดิษฐ์, "ชนบทไทยกับเทคโนโลยีสารสนเทศ," มติชนรายวัน 7 (กุมภาพันธ์ 2539) : 25.

สารสนเทศ ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่ข่าวสาร ข้อมูลดิบจนถึงความรู้วิชาการให้เกิดประโยชน์ในรูปแบบของสิ่งต่าง ๆ ทั้งเสียง ภาพ และ ตัวอักษร ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์¹⁰²

ดังนั้นเทคโนโลยีสารสนเทศและการจัดการที่เหมาะสมจะทำให้เกิดการพัฒนาด้านประสิทธิภาพและคุณภาพในการปฏิบัติงาน เป็นตัวจักรที่สำคัญที่จะกำหนดทิศทางของการแข่งขันในระดับสากล หน่วยงานต่าง ๆ จึงพยายามจัดหาเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในหน่วยงานโดยถือเป็นข้อได้เปรียบของตน แต่อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จหรือประโยชน์อันมหาศาลของระบบสารสนเทศจะไม่เกิดขึ้นหรือเกิดขึ้นไม่เต็มประสิทธิภาพถ้าผู้บริหารและผู้มีส่วนในการพัฒนาระบบขาดความเข้าใจที่ชัดเจนในเรื่องของเทคโนโลยีสารสนเทศและไม่ได้ดำเนินบทบาทที่ควรจะทำ¹⁰³ และจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศไทยที่มีอัตราการเจริญเติบโตค่อนข้างสูงตลอดช่วงปี 2531 เป็นต้นมา ทำให้ประเทศไทยถูกมองว่าเป็นประเทศพัฒนาแล้ว ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องมีการปรับตัวเพื่อรองรับการแข่งขันในเวทีการค้าโลก และสิ่งที่จะช่วยให้ประเทศไทยเอาชนะคู่แข่งได้ก็คือข้อมูลข่าวสาร ภาครัฐบาลเห็นความสำคัญของข้อมูลข่าวสาร จึงได้จัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาบุคลากรและส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคม การวิจัยพัฒนา การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคด้านการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ อีกทั้งยังกำหนดให้ปี พ.ศ. 2538 เป็นปีแห่งเทคโนโลยีสารสนเทศไทย มีการจัดทำแผนและนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ เพื่อให้ประเทศไทยนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศไปพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ เช่น การกระจายโอกาสทางการศึกษา การติดต่อสื่อสาร การส่งเสริมสาธารณสุขมูลฐาน การสร้างความเท่าเทียมกันในสังคม การกระจายรายได้ และการกระจายความเจริญไปยังท้องถิ่นชนบทที่ห่างไกล¹⁰⁴ โดยในช่วงปี 2000 เกิดแรงกดดันจากนานาประเทศ ทำให้ไทยต้องเข้าร่วมโครงการ e-Asean ตามภูมิภาคเอเชียที่ตกลงกัน โดยที่ไทยจะพัฒนาโครงการที่เรียกว่า e-Thailand ขึ้นมา และหนึ่งในโครงการดังกล่าวใช้ชื่อว่ารัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government) ซึ่งประกาศว่ารัฐบาลไทยจะเข้าสู่ความเป็นรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ภายในปี 2550 หรือในอีก 6 ปี

¹⁰² สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ, ไอที 2000 : นโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ, 2539), 19.

¹⁰³ สมนึก คิริโต, “ระบบสารสนเทศเสริมชีวิตให้ธุรกิจได้อย่างไร,” ไมโครคอมพิวเตอร์ 118 (พฤษภาคม 2538) : 200 – 205.

¹⁰⁴ ยืน ภู่วรรณ, “เทคโนโลยีสารสนเทศกับการพัฒนาประเทศ,” ไมโครคอมพิวเตอร์ 116 (มีนาคม 2538) : 47.

ข้างหน้า โดยใช้ผู้บริหารเทคโนโลยีสารสนเทศระดับสูง CIO เป็นกลไกสำคัญในการบูรณาการด้านการบริหารบุคคลและข้อมูลสารสนเทศของภาครัฐ เพื่อเป็นการปรับปรุงระบบการบริหาร และการบริการภาครัฐ ด้วยการใช้เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ และการสื่อสาร (ICT) มาดำเนินการในการให้บริการต่างๆ ของรัฐเป็นจำนวนมาก สามารถดำเนินการออนไลน์ในระบบอินเทอร์เน็ตและสามารถให้บริการได้แบบ 7*24 หรือเจ็ดวันต่อสัปดาห์ และยี่สิบสี่ชั่วโมงต่อวัน โดยไม่มีวันและเวลาหยุด¹⁰⁵

ส่วนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาระบบการศึกษา การใช้งานระบบนี้จะมีแนวทางของการพัฒนาประยุกต์เข้ากับงานอยู่หลายแนวทาง เช่นการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วย การศึกษาทางไกล เครือข่ายทางการศึกษา การใช้ห้องสมุด การใช้งานในห้องปฏิบัติการ และการใช้งานประจำและงานบริหาร โดยในด้านเครือข่ายสารสนเทศของกระทรวงศึกษาธิการ มีการกำหนดนโยบายและข้อตกลงในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติเพื่อให้หน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการทุกระดับถือเป็นแนวทางในการดำเนินการร่วมกันที่จะให้มีการเชื่อมโยงเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของทุกหน่วยงานทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคให้สามารถเรียกใช้และแลกเปลี่ยนข้อมูลกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกหน่วยงานได้นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาช่วยในการปฏิบัติงานให้มากขึ้น ซึ่งสรุปได้ว่า

1. การเชื่อมโยงเครือข่ายสารสนเทศส่วนกลางและส่วนภูมิภาค (MOENET : ministry of education network) โดยมีศูนย์สารสนเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้ประสานในฐานะเป็นศูนย์กลางระบบข้อมูลและเครือข่ายของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นศูนย์ประสานเสนอแนะนโยบายและแผนด้านเทคโนโลยี เป็นศูนย์พัฒนาระบบ MIS และศูนย์ส่งเสริมเผยแพร่คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) รวมทั้งการพัฒนาบุคลากรด้านคอมพิวเตอร์ และเป็นศูนย์วิทยบริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักนโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะหน่วยงานกลางในการกำหนดนโยบาย วางแผน และรวบรวมรายงานสถิติ/ประเมินผลการศึกษาในความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการ ศูนย์สารสนเทศของหน่วยงานระดับกอง ในสังกัดกรมต่างๆ ที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีการดำเนินการดังนี้

¹⁰⁵ สำนักงานคณะกรรมการดำเนินงานโครงการรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์, ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการดำเนินการโครงการรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์, รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ [Online], accessed 8 January 2003. Available from <http://www.egovernment.or.th>.

1.1 การเชื่อมโยงส่วนกลาง (2538 – 2539) จะมีระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยผ่าน NECTEC ระบบเครือข่ายเส้นใยนำแสง (fiber optic) เชื่อมโยงภายในกระทรวง และมีกลุ่มสายโทรศัพท์เชื่อมโยงหน่วยงานภายในกระทรวง

1.2 การเชื่อมโยงส่วนภูมิภาค (2539–2541) มีเครือข่ายเชื่อมโยงด้วยระบบกลุ่มสายโทรศัพท์ ผ่านตัวแปลงสัญญาณ (modem) และการเชื่อมโยงด้วยระบบเครือข่ายดาวเทียม (satellite system) โดยการเชื่อมโยงไปยังสำนักงานศึกษาธิการเขต 12 เขต และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดต่าง ๆ

1.3 การเชื่อมโยงเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (internet) ศูนย์สารสนเทศสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เชื่อมโยงเครือข่าย MOENET กับเครือข่าย internet ของ NECTEC ในการเชื่อมโยงเครือข่ายดังกล่าว ก็เพื่อสามารถรับ-ส่งแลกเปลี่ยนข้อมูลร่วมกันระหว่างส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยศูนย์สารสนเทศได้พัฒนาโปรแกรมกลาง (software) ในการจัดเก็บข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (Microsoft for Windows) พัฒนาเพิ่มการจัดเก็บข้อมูลในส่วนภูมิภาค

2. การเชื่อมโยงเครือข่ายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) การเชื่อมโยงส่วนกลาง ฝ่ายสารสนเทศมีแม่ข่ายขนาดใหญ่ 1 ชุดเชื่อมโยงเครือข่ายกับกองต่าง ๆ 11 กอง กองละ 1 ชุด มีลูกข่าย 3099 ชุด การเชื่อมโยงส่วนภูมิภาค มีแม่ข่ายที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด (สพจ.) จังหวัดละ 1 ชุด ลูกข่ายจังหวัดละ 21 ชุด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ มีแม่ข่ายอำเภอละ 1 ชุด ลูกข่ายอำเภอละ 3 ชุด

3. การเชื่อมโยงเครือข่ายกรมสามัญศึกษา การเชื่อมโยงระหว่างส่วนกลางและส่วนภูมิภาคของหน่วยงานในสังกัดกรมสามัญศึกษานั้น ที่สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดจะมีไมโครคอมพิวเตอร์ใช้งาน และมี modem เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลมายังส่วนกลาง โดยโรงเรียนต่าง ๆ จะทำการจัดเก็บข้อมูลส่งให้ สศ.กทม. และสศจ. เพื่อตรวจสอบและรวบรวมส่งให้กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา เพื่อตรวจสอบและจัดทำรายงานในภาพรวมต่อไป

4. สำนักงานสภาพัฒนาการศึกษากำลังมีแผนงานที่จะเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างส่วนกลางกับสภาพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค 36 แห่ง อีกด้วย¹⁰⁶

¹⁰⁶ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, รายงานเรื่องการวิจัยและพัฒนาระบบเครือข่ายสารสนเทศทางการศึกษา (กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค, 2540), 66–121.

ระบบสารสนเทศของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

ปัจจุบันระบบสารสนเทศในโรงเรียนจะถูกเก็บไว้ใช้ประโยชน์เพื่อการบริหารงานในโรงเรียน และเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน ข้อมูลที่จัดเก็บจะมีการจัดแบ่งตามภารกิจงาน 6 งานของโรงเรียน คือ งานวิชาการ งานกิจการนักเรียน งานบุคลากร งานธุรการ และการเงิน งานอาคารสถานที่ และงานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สำหรับลักษณะและรูปแบบการจัดเก็บข้อมูลนั้น ขึ้นอยู่กับแต่ละบริบทของโรงเรียนว่ามีระบบการจัดเก็บ และมีการจัดแบ่งประเภทของข้อมูลอย่างไร ข้อมูลเหล่านี้จะเป็นสารสนเทศในการพัฒนาและปรับปรุงโรงเรียน อีกทั้งยังใช้เพื่อการรายงานผลการดำเนินงานของโรงเรียนให้แก่ผู้อื่นได้รับรู้อีกด้วย ข้อมูลที่มีความสำคัญและมีรายละเอียดมากได้แก่ข้อมูลทางด้านวิชาการ ซึ่งถือเป็นผลจากการบริหารจัดการศึกษาที่คาดหวังให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ประเภทของข้อมูลและแหล่งข้อมูลที่โรงเรียนมีการจัดเก็บมีด้วยกันหลายประเภทและมาจากหลายแหล่ง ดังนี้

1. ข้อมูลนักเรียนรายบุคคล ซึ่งข้อมูลจะถูกจัดเก็บไว้หลายแหล่งด้วยกัน เช่น ห้องสมุด ประจำตัวนักเรียน รายงานการผ่านจุดประสงค์ในแต่ละวิชา สมุดสุขภาพ ระเบียบสะสม เป็นต้น ตัวอย่างของข้อมูลมีดังนี้

1.1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้เรียน เช่น ชื่อ เพศ อายุ น้ำหนัก สถานที่เกิด ภูมิลำเนา ประวัติทางด้านครอบครัว ประวัติการศึกษา เป็นต้น

1.2 ข้อมูลด้านการเรียนของนักเรียน ซึ่งเป็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาจแยกเป็นกลุ่มประสบการณ์วิชา แขนงวิชา สมรรถภาพการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ หรือจุดเด่น จุดด้อย ของผู้เรียน เป็นต้น

2. ข้อมูลครูรายบุคคล ซึ่งโรงเรียนได้จัดเก็บไว้ในทะเบียนครู หรือสำเนาเพิ่มทะเบียนประวัติไว้แล้ว เช่น ชื่อสกุล ที่อยู่ วันเดือนปีเกิด สถานภาพ วุฒิการศึกษา บุคลิกลักษณะสุขภาพ เป็นต้น หรือบางโรงเรียนอาจมีการจัดเก็บข้อมูลของครูเพิ่มเติม โดยใช้มาตรฐานการศึกษา/ตัวบ่งชี้เป็นประเภทในการจัดแบ่งข้อมูล เช่น พฤติกรรมการจัดกระบวนการเรียนการสอน ได้แก่ การวางแผนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การใช้แหล่งการเรียนรู้ เป็นต้น

3. ข้อมูลโรงเรียน แสดงให้เห็นภาพรวมในด้านการบริหารงานหรือการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน อาจเป็นข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ข้อมูลบุคลากรของโรงเรียน เป็นต้น ข้อมูลดังกล่าวจะมีประโยชน์ในการรายงานเพื่อให้ผู้อื่นรับรู้ถึงสภาพของโรงเรียนที่เป็นอยู่ ซึ่งโรงเรียนทุกโรงเรียนจะมีการจัดเก็บข้อมูลและรายงานผลข้อมูล

โรงเรียนภายในวันที่ 10 มิถุนายนของทุกปี เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาต่อไป

ซึ่งวิธีการได้มาของข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้มีการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษาในสังกัดไว้ในระบบฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ โดยมีการพัฒนาระบบอย่างต่อเนื่อง จนได้โปรแกรมที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูลที่สำคัญ ดังนี้

1. โปรแกรม ONPEC เป็นโปรแกรมจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัด ตัวอย่างข้อมูลที่จัดเก็บในฐานข้อมูลนี้ เช่น สถานที่ตั้งของโรงเรียน ประเภทของโรงเรียนว่าเป็นโรงเรียนประเภทใด เช่น โรงเรียนเลี้ยงกัญกันดาร โรงเรียนในโครงการพระราชดำริ เป็นต้น ระยะทางของโรงเรียน สภาพการคมนาคม ระบบสาธารณูปโภค เช่น น้ำประปา/แหล่งน้ำ การติดต่อสื่อสารด้วยโทรศัพท์ การมีไฟฟ้าใช้ และข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนครูจำแนกตามสายการปฏิบัติงาน เพศ วุฒิการศึกษา จำนวนนักเรียนโรงเรียน ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน เพศ จำนวนห้องเรียน ชั้นเรียน การเกณฑ์เด็ก นักเรียนออกกลางคัน การตกชั้นของเด็ก อัตราการเรียนต่อ เป็นต้น

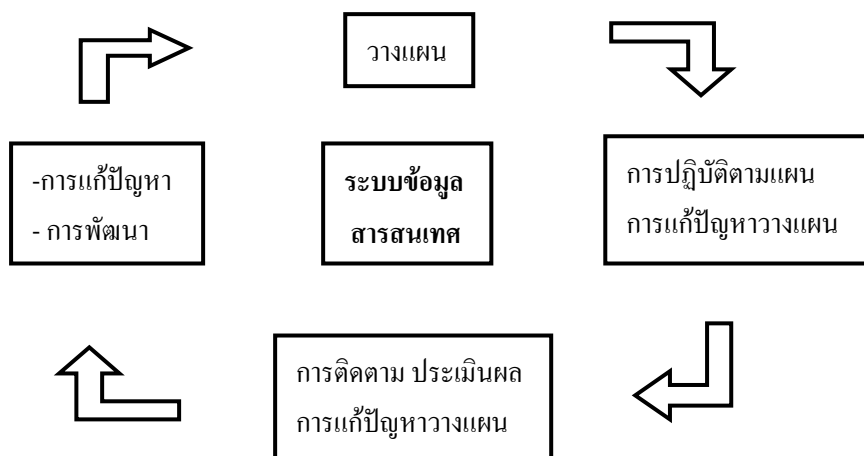
2. โปรแกรม B-ONPEC เป็นโปรแกรมจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับอาคารเรียน อาคารประกอบ และสถานที่ของโรงเรียน ว่าโรงเรียนใดมีอาคารเรียนแบบใด จำนวนเท่าใด ไฟฟ้ามีเพียงพอหรือไม่

3. โปรแกรม M-ONPEC เป็นโปรแกรมจัดการฐานข้อมูลครุภัณฑ์ ว่าโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติแต่ละโรงเรียนมีครุภัณฑ์ชนิดใด จำนวนเท่าใด ใช้งานได้ รอซ่อม รอจำหน่าย จำนวนเท่าใด เป็นต้น

4. โปรแกรม BUDGET เป็นโปรแกรมสำหรับการจัดสรรงบประมาณของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ การจัดเก็บข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติดำเนินการโดยให้โรงเรียนเป็นผู้กรอกข้อมูลในแบบสำรวจแล้วส่งให้สำนักงานการศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ โดยอาจกรอกข้อมูลต่าง ๆ เข้าเครื่องคอมพิวเตอร์หรือรวบรวมให้สำนักงานการศึกษาจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของหน่วยงานจากนั้นสำนักงานการศึกษาจังหวัดจะเป็นผู้ส่งข้อมูลไปยังสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เพื่อทำการประมวลผลในระดับประเทศ ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการประมวลผลจะถูกนำไปใช้ในการจัดสรรงบประมาณและการบริหารจัดการต่อไป

ส่วนข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหาร การจัดทำระบบข้อมูลมีการวางแผนในการจัดเก็บข้อมูล ให้ข้อมูลนั้นมีความถูกต้อง ชัดเจน ครบคลุม เป็นปัจจุบัน ทันเวลาใช้ และได้ประโยชน์ หลังจากนั้นลงมือปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ ซึ่งในขณะที่ปฏิบัติต้องมีการติดตามเพื่อเป็นการตรวจสอบว่าได้ปฏิบัติตามแผนนั้นหรือไม่ และผลการปฏิบัติเป็นอย่างไร สอดคล้องกับแผนที่วางไว้หรือไม่ การปฏิบัติมีปัญหาอย่างไร ถ้ามีปัญหาจึงคิดสร้างทางเลือกในการแก้ปัญหา และลงมือปฏิบัติเพื่อ

แก้ปัญหาเหล่านั้นให้หมดไปและปรับการวางแผนใหม่ให้สอดคล้องเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป ดังภาพ

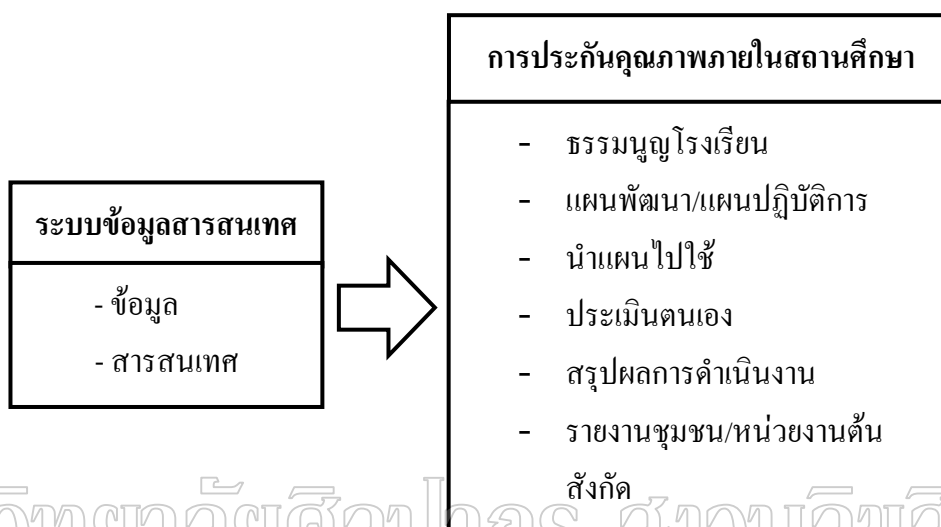

ภาพที่ 7 ระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหาร

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, การพัฒนาระบบสารสนเทศเชิงคุณภาพในโรงเรียน (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2543), 17.

ซึ่งจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กำหนดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจึงเร่งสนองนโยบาย โดยการให้ความสำคัญในด้านการประกันคุณภาพการศึกษากับระบบข้อมูลสารสนเทศ เพื่อสร้างความมั่นใจต่อผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ว่าการดำเนินงานของโรงเรียนตามพันธกิจที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้นั้น จะให้ผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพอันพึงประสงค์ตามความคาดหวังของผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ในระบบการดำเนินงานจะประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ขั้นตอนแรก คือ การควบคุมคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การกำหนดมาตรฐานการพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานโดยการจัดทำแผนดำเนินการ ขั้นตอนที่สอง คือ การตรวจสอบและการปรับปรุง ได้แก่ การตรวจสอบภายใน การตรวจสอบภายนอก และการช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนโรงเรียน และขั้นตอนที่สาม คือ การประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งจากกิจกรรมการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพทั้งสามขั้นตอนนี้ จำเป็นต้องมีการนำเอาข้อมูลสารสนเทศมาใช้เป็นพื้นฐานสำคัญ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาหรือหาจุดพัฒนาเพื่อจัดทำเป็นแผนแม่บท/แผนปฏิบัติการหรือแผนงานให้ดำเนินไปตามเป้าหมายที่ต้องการ โดยเริ่มตั้งแต่การกำหนดปรัชญาการศึกษา ธรรมเนียม

โรงเรียน แผนปฏิบัติงานประจำปี เป็นต้น และในระหว่างการดำเนินงานของโรงเรียน ผลจากการดำเนินงานจะทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่บ่งบอกถึงคุณภาพ ความสามารถ และศักยภาพของโรงเรียนที่จะสามารถนำมาใช้เพื่อการเปิดเผยต่อสาธารณชน รายงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือรองรับการประเมินจากองค์กรภายนอกซึ่งถือเป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบและรับรองคุณภาพของสถานศึกษาต่อไป ดังภาพ

ภาพที่ 8 แสดงระบบข้อมูลสารสนเทศกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, การพัฒนาระบบสารสนเทศเชิงคุณภาพในโรงเรียน (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2543), 20.

ซึ่งในด้านการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศในโรงเรียนทำได้หลายวิธี ขึ้นอยู่กับลักษณะบริบทของแต่ละโรงเรียน ด้านบุคลากร ความพร้อมของโรงเรียน หรือปัจจัยเอื้อในด้านต่าง ๆ ซึ่งโรงเรียนอาจกำหนดรูปแบบวิธีการอื่น ๆ ได้ เช่น จัดเก็บเป็นเอกสารใส่แฟ้ม จัดเก็บในเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมเอกสาร โปรแกรม Excel หรือโปรแกรมสำเร็จรูปอื่น ๆ นั่นคือการพัฒนาาระบบสารสนเทศในโรงเรียนเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งในการพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐาน เพราะโรงเรียนที่มีระบบสารสนเทศที่ดีย่อมส่งเสริมและผลักดันให้กระบวนการดำเนินงานการบริหารจัดการในโรงเรียนดำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ¹⁰⁷ ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งมีความประสงค์จะ

¹⁰⁷ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, การพัฒนาระบบสารสนเทศเชิงคุณภาพในโรงเรียน (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2543), 13-22.

ศึกษาคุณภาพของระบบสารสนเทศ จึงได้นำแนวความคิดของกรมสามัญศึกษา ซึ่งเป็นกรมหนึ่งที่ตระหนักในความสำคัญของระบบสารสนเทศและมีการพัฒนาระบบสารสนเทศมาโดยตลอด จัดให้มีการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการบริหารงานมากขึ้น ซึ่งกล่าวว่าการพัฒนาระบบสารสนเทศต้องเริ่มต้นที่ผู้บริหารต้องให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ มีการกำหนดแผนงานพัฒนาที่ชัดเจนจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในด้านนี้เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อจัดหาวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็น และสิ่งสุดท้ายที่สำคัญที่สุดคือ ผู้บริหารต้องรู้จักใช้สารสนเทศเป็นเครื่องมือในการบริหารงาน¹⁰⁸ ซึ่งในช่วงแผนการพัฒนาศึกษาในระยะที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) กรมสามัญศึกษาได้กำหนดเป็นนโยบาย ให้โรงเรียนพัฒนาปรับปรุงระบบสารสนเทศ โดยส่งเสริมให้โรงเรียนจัดหาคอมพิวเตอร์ไว้เพื่อช่วยในการจัดทำข้อมูลและสารสนเทศของโรงเรียน และมีนโยบายให้โรงเรียนจัดทำโครงการพัฒนาบุคลากรด้านนี้ให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน เพื่อความสะดวกในการประสานงานเรื่องข้อมูล และด้วยความตระหนักในความสำคัญของการมีระบบสารสนเทศเพื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารและการวางแผน ตลอดถึงการควบคุมดำเนินงาน ในปีการศึกษา 2538 กรมสามัญศึกษาจึงได้จัดทำโครงการประกวดระบบสารสนเทศของโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษาขึ้น¹⁰⁹ โดยมีวัตถุประสงค์ คือ (1) เพื่อกระตุ้นให้โรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษาได้มีการพัฒนาระบบสารสนเทศ (2) เพื่อยกย่องเผยแพร่และประชาสัมพันธ์โรงเรียนที่จัดระบบสารสนเทศดีเด่นและ (3) เพื่อประชาสัมพันธ์ผลงานของกรมสามัญศึกษาในระดับประเทศ¹¹⁰ โดยกำหนดตัวบ่งชี้ในการประเมินเป็น 5 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านการจัดระบบสารสนเทศ มีการจัดองค์กร กำหนดขอบข่ายของงานสารสนเทศ มีการจัดทำแผนปฏิบัติการสารสนเทศของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ มีแผนงาน งานหรือโครงการพัฒนาระบบสารสนเทศของโรงเรียน มีงบประมาณสำหรับดำเนินการด้านสารสนเทศโดยเฉพาะ มีคณะกรรมการหรือคณะทำงานพัฒนาระบบสารสนเทศ มีบุคลากรรับผิดชอบงานสารสนเทศ มีบุคลากรในการทำหน้าที่ให้บริการด้านสารสนเทศด้านต่างๆ แก่ผู้ใช้บริการ มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรและมอบหมายงานเป็นลายลักษณ์อักษรมีการจัดห้องสารสนเทศ

¹⁰⁸ กรมสามัญศึกษา, กองแผนงาน, “การวางแผนพัฒนาศึกษา,” ใน เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาผู้ช่วยผู้อำนวยการกรมสามัญศึกษาจังหวัด ระหว่างวันที่ 20-24 กุมภาพันธ์ 2538 (กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา, 2538) ,13.

¹⁰⁹ กรมสามัญศึกษา, การจัดระบบสารสนเทศโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา (กรุงเทพมหานคร : กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2538), 1.

¹¹⁰ เรื่องเดียวกัน, 3.

หรือมุมสารสนเทศได้อย่างเหมาะสมเป็นส่วน สะอาดสวยงาม เป็นระเบียบและสะดวกต่อการใช้งาน มีศูนย์สารสนเทศของโรงเรียนทำหน้าที่จัดหา รวบรวม จัดเก็บสารสนเทศทั้งที่เป็นสิ่งพิมพ์และโสตทัศนวัสดุและให้บริการสารสนเทศเฉพาะเรื่องแก่ผู้ใช้เฉพาะกลุ่ม

ด้านที่ 2 ด้านการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ มีการจัดบอร์ดแสดงสารสนเทศ พร้อมทั้งมีแนวปฏิบัติในการจัดบอร์ด การให้บริการและยังมีการประเมินผลเพื่อปรับปรุงการจัดบอร์ด มีสิ่งพิมพ์ที่บันทึก ข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนและสื่อความในรูปของหนังสือ วารสาร จุลสาร ฯลฯ รายงานด้าน สารสนเทศโดยเฉพาะ มีโสตทัศนวัสดุที่บันทึกข้อมูล สารสนเทศของโรงเรียนและสื่อความในรูปของรูปภาพ แผนที่ แผนภูมิ ภาพนิ่ง วิทยู โทรทัศน์ วีดิทัศน์ เครื่องบันทึกเสียง เครื่องเล่นเทป เครื่องคอมพิวเตอร์ มีการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศหลากหลายวิธี เช่น บริการให้ยืม-คืน บริการตอบ คำถามและช่วยค้นคว้า บริการอ่าน โดยเสรี เป็นต้น มีผู้ใช้ข้อมูลและสารสนเทศอย่างสม่ำเสมอ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลย้อนหลังต่อเนื่องกันมาเป็นระยะเวลานาน เอกสารต่างๆ ที่ผลิตมีระยะเวลาแน่นอน มีเอกสารที่กำหนดวิธีการปฏิบัติงานเก็บรวบรวมข้อมูล หรือโปรแกรมคำสั่งงานคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการประมวลผลข้อมูลที่ต้องใช้ประจำ

ด้านที่ 3 ด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศ มีแผนปฏิบัติการพัฒนางานสารสนเทศอย่างเป็นระบบ มีการให้ความรู้แก่ครู-อาจารย์เกี่ยวกับสารสนเทศ วิเคราะห์นโยบายด้านสารสนเทศเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ส่งเสริมบุคลากรให้เกิดความตระหนักในคุณค่าของสารสนเทศ กำหนดบุคลากรรับผิดชอบในการสำรวจหรือรวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำสารสนเทศ นิเทศติดตาม ประเมินผลงานเกี่ยวกับสารสนเทศเป็นระยะๆ มีการให้ความช่วยเหลือ ร่วมมือ/ประสานงาน บุคลากร ส่งเสริมบุคลากรให้มีส่วนร่วมในการจัดทำและใช้สารสนเทศในการปฏิบัติงาน ประชาสัมพันธ์นโยบายด้านสารสนเทศอย่างต่อเนื่องเพื่อให้บุคลากรในโรงเรียนทราบ มีการจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากรด้านสารสนเทศ เช่น การศึกษาดูงาน อบรมสัมมนา เป็นต้น

ด้านที่ 4 ด้านการนำไปใช้ในการบริหารและวางแผน มีการรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นเพื่อใช้ประกอบในการบริหารงานหรือตัดสินใจ มีการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปข้อมูลเป็นสารสนเทศที่มีความหมายเสนอต่อผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ มีการใช้ข้อมูลสารสนเทศประกอบในการวางแผนหรือการตัดสินใจ มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ บุคลากรในโรงเรียนใช้สารสนเทศเป็นเครื่องมือช่วยในการปฏิบัติงานประจำวัน มีระบบการเก็บเป็นหมวดหมู่เพื่อสะดวกต่อการค้นหาและนำไปใช้ ผู้บริหารให้การสนับสนุนเห็นความสำคัญของการพัฒนาและการใช้สารสนเทศอย่างจริงจัง มีเครื่องมือช่วยอำนวยความสะดวก เช่น แบบฟอร์มที่ดี เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการบันทึก วิเคราะห์ รายงานผล และการค้นหา แจกแจงเรื่องเฉพาะอย่าง

ได้ทันทีที่ต้องการมีการกำหนดขอบข่ายข้อมูลที่จำเป็นต่อการตัดสินใจของผู้บริหาร ไม่มีข้อมูลที่รกรุงรังเกินความจำเป็น มีการปฏิบัติงานที่ต้องใช้ข้อมูลหรือสารสนเทศที่ชัดเจน

ด้านที่ 5 ด้านเนื้อหาและคุณภาพของสารสนเทศ มีการติดตาม ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานด้านสารสนเทศของผู้ที่ได้รับมอบหมายอย่างสม่ำเสมอ มีการรายงานข้อมูลแก่หน่วยเหนือและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทันกำหนดเวลา มีการประเมินการปฏิบัติงานด้านสารสนเทศอย่างต่อเนื่องทุกสิ้นปีการศึกษา มีการประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศในรูปแบบต่าง ๆ มีการรวบรวม วิเคราะห์และจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นต้องใช้ในโรงเรียน เช่น ผลการเรียนตามรายวิชา/ระดับชั้นต่างๆ จำนวนบุคลากรในโรงเรียน รายงานการปฏิบัติงาน แผนงาน/โครงการต่างๆ งบประมาณ รายการครุภัณฑ์ คำสั่งต่างๆ ความถูกต้องทันต่อเวลาที่ต้องการใช้ และตรงตามความต้องการในการใช้ มีการรวบรวมข้อมูลทั้งภายในภายนอก ซึ่งจำเป็นต่อหน่วยงาน มีการจัดกระทำข้อมูลเพื่อให้เป็นสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพได้ข้อมูลที่ถูกต้อง เชื่อถือได้เป็นปัจจุบัน จัดเก็บไม่ซ้ำซ้อนกันระหว่างฝ่ายหรืองานหรือหมวดต่างๆ มีการปรับปรุงข้อมูลสารสนเทศที่รวบรวมและวิเคราะห์ไว้ให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ¹¹¹

กล่าวโดยสรุปว่า ระบบสารสนเทศเป็นการจัดกระทำข้อมูลที่มีอยู่อย่างมากมายให้เป็นหมวดหมู่ เป็นระบบ ด้วยกระบวนการประมวลผล ซึ่งอาจใช้เทคโนโลยีด้านคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วย เพื่อให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว ทันสมัย สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการวางแผน การบริหารจัดการ โดยเฉพาะในด้านการตัดสินใจของผู้บริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยระบบสารสนเทศที่มีคุณภาพจะสามารถวัดได้จากตัวบ่งชี้ 5 ด้าน คือ ด้านการจัดระบบสารสนเทศ ด้านการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ ด้านการพัฒนาบบสารสนเทศ ด้านการนำไปใช้ในการบริหารและวางแผน และด้านเนื้อหาและคุณภาพของสารสนเทศ

¹¹¹ เรื่องเดียวกัน, 37-41.

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เรด และคณะ (Reid and others) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน พบว่า องค์ประกอบในด้านการบริหาร องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อม องค์ประกอบด้านครู องค์ประกอบด้านผู้บริหาร และองค์ประกอบด้านโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน¹¹²

แมน และ ลอร์เรนซ์ (Mann and Lawrence) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน พบว่า องค์ประกอบในด้านคุณลักษณะและพฤติกรรมของครู คุณลักษณะและพฤติกรรมของผู้บริหาร และบรรยากาศโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน¹¹³

ราช จันทร์กลัด ศึกษาปัจจัยการบริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า ระดับปัจจัยการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนโดยภาพรวม อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านนโยบายการบริหารและการปฏิบัติงาน ปัจจัยด้านลักษณะบุคลากร ปัจจัยด้านลักษณะสภาพแวดล้อม และปัจจัยด้านลักษณะองค์การ โดยพบว่า ปัจจัยด้านลักษณะบุคลากร ปัจจัยด้านนโยบายการบริหารและการปฏิบัติงานส่งผลต่อการปฏิบัติงานวิชาการ ปัจจัยด้านลักษณะบุคลากร ปัจจัยด้านนโยบายการบริหารและการปฏิบัติงานส่งผลต่อการปฏิบัติงานบุคลากร ปัจจัยด้านลักษณะบุคลากร ปัจจัยด้านนโยบายการบริหารและการปฏิบัติงาน ส่งผลต่อการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน ปัจจัยด้านลักษณะสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านนโยบายการบริหารและการปฏิบัติงานส่งผลต่อการปฏิบัติงานธุรการและการเงิน ปัจจัยด้านลักษณะองค์การ ปัจจัยด้านนโยบายการบริหารและการปฏิบัติงานส่งผลต่อการปฏิบัติงานอาคารสถานที่ และปัจจัยด้านลักษณะองค์การ ปัจจัยด้านลักษณะ

¹¹² Ken Reid, David Hopkins, and Peter Holly, Towards the Effective School (Oxford : Basic Blackwell Ltd.,1988), 24-29.

¹¹³ Dale Mann, "Effective Schools as a Dropout Prevention Strategies," NASSP Bulletin 73 (September 1989) : 77-83.

สภาพแวดล้อม และปัจจัยด้านนโยบายการบริหารและการปฏิบัติงาน ส่งผลต่องานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน¹¹⁴

นิตยา จันทร์คณาโชค ศึกษาปัจจัยองค์การที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยองค์การกับการปฏิบัติงานในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก และปัจจัยองค์การด้านลักษณะเฉพาะของบุคลากร ลักษณะสิ่งแวดล้อมของงาน และลักษณะของงานส่งผลต่อการปฏิบัติงานในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดโดยภาพรวม¹¹⁵

วาสนา จาตุรงค์รัมย์ ศึกษาการจัดระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย พบว่า

1. สภาพการจัดระบบสารสนเทศ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ มีการจัดหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดระบบสารสนเทศโดยเฉพาะ มีการมอบหมายงานเป็นลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจน บุคลากรมีความสามารถในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตรวจสอบข้อมูล ประมวลผลข้อมูลและนำเสนอข้อมูล และพัฒนาความรู้ความสามารถด้วยตนเอง โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีงบประมาณ แต่มีเพิ่มและผู้เก็บเอกสาร มีเครื่องคอมพิวเตอร์และเครื่องคิดเลขค่อนข้างเพียงพอ มีการเก็บข้อมูลตามขอบข่ายงาน ข้อมูลส่วนใหญ่ได้นำไปใช้ประโยชน์เพื่อการวางแผนของโรงเรียน

2. ปัญหาการจัดระบบสารสนเทศ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งด้านทรัพยากร การจัดระบบสารสนเทศ ด้านกระบวนการจัดระบบสารสนเทศ และด้านระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศ โดยในแต่ละด้านมีปัญหาที่สำคัญดังนี้ คือ ไม่มีสถานที่ในการจัดระบบสารสนเทศ ขาดแคลนบุคลากรในการจัดทำคลังข้อมูลและการให้บริการ ขาดการตรวจสอบความถูกต้องของสารสนเทศ

¹¹⁴ ราช จันทร์กลัด, “ศึกษาปัจจัยการบริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี”(วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2535), บทคัดย่อ.

¹¹⁵ นิตยา จันทร์คณาโชค, “ศึกษาปัจจัยองค์การที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2538), บทคัดย่อ.

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาการจัดระบบสารสนเทศที่สำคัญ 2 อันดับแรกของแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านทรัพยากรการจัดระบบสารสนเทศ คือ ควรส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการฝึกอบรมด้านความรู้และเทคนิควิธีการจัดระบบสารสนเทศที่ทันสมัยอยู่เสมอ ควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ ด้านกระบวนการจัดระบบสารสนเทศ คือ ควรวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูล และควรมีวิธีการตรวจสอบข้อมูลให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน และด้านระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศ คือ ควรปรับปรุงแก้ไขข้อมูลให้สมบูรณ์ ควรมีสารสนเทศเพียงพอและครอบคลุมเหมาะสมสำหรับผู้บริหารใช้ประกอบการตัดสินใจ¹¹⁶

สมหวัง ภูหัวดอน ศึกษากระบวนการจัดสารสนเทศงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา
ในสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม พบว่า

1. ข้าราชการโดยส่วนรวมจำแนกตามสถานภาพโดยตำแหน่งและขนาดโรงเรียนมีการปฏิบัติกระบวนการจัดสารสนเทศงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติกระบวนการจัดสารสนเทศงานวิชาการมากกว่าครูวิชาการ แต่ทั้งสองกลุ่มมีการปฏิบัติตรวจสอบข้อมูลและด้านการประมวลผลข้อมูลไม่แตกต่างกัน

3. ข้าราชการครูในโรงเรียนขนาดแตกต่างกันมีการปฏิบัติกระบวนการจัดสารสนเทศงานวิชาการต่างกัน โดยข้าราชการในโรงเรียนขนาดใหญ่มีการปฏิบัติหน้าที่มากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก และในโรงเรียนขนาดกลางปฏิบัติมากกว่าในโรงเรียนขนาดเล็ก

4. ข้าราชการครูที่มีสถานภาพและการปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีการปฏิบัติกระบวนการจัดสารสนเทศงานวิชาการในโรงเรียนแตกต่างกัน โดยส่วนมากผู้บริหารและครูวิชาการในโรงเรียนขนาดใหญ่มีการปฏิบัติมากกว่าครูในกลุ่มอื่น ๆ¹¹⁷

¹¹⁶ วาสนา จาตุรงค์รัมย์, “การศึกษาการจัดระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2541), บทคัดย่อ.

¹¹⁷ สมหวัง ภูหัวดอน, “กระบวนการจัดสารสนเทศงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม” (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2542), บทคัดย่อ.

ภิรมย์ โชติแดง ศึกษาปัจจัยบริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5 พบว่า ปัจจัยบริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5 มีสองปัจจัยด้วยกัน ได้แก่ ปัจจัยการบริหารโรงเรียนด้านการควบคุมงาน และปัจจัยการบริหารด้านภาวะผู้นำ¹¹⁸

รังสิยา อมาตยคง ศึกษาองค์ประกอบขององค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการเขตพื้นที่ภูมิภาคตะวันตก พบว่า องค์ประกอบขององค์การตามแนวคิดของสเตียร์ (Steers) ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการเขตพื้นที่ภูมิภาคตะวันตก โดยเฉพาะการกำหนดเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ ลักษณะการปฏิบัติงานตามบทบาทของบุคลากร ลักษณะสภาพแวดล้อมภายในองค์กร และการติดต่อสื่อสาร¹¹⁹

อรรวรรณ นาคคง ศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหากระบวนการผลิตสารสนเทศทางการศึกษาของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ในเขตการศึกษา 9 ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการดำเนินงานระบบการผลิตสารสนเทศทางการศึกษา

1.1 ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ ส่วนใหญ่ห้องจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเป็นห้องที่ใช้ร่วมกับงานอื่น ๆ มีเครื่องคอมพิวเตอร์ประมาณ 1-2 เครื่อง เพิ่มเก็บข้อมูลสารสนเทศ เครื่องพิมพ์ดีดภาษาไทย โต้ะ เก้าอี้ทำงาน กระดานไวท์บอร์ด โทรทัศน์

1.2 ด้านบุคลากร บุคลากรที่ปฏิบัติงาน ไม่เพียงพอต่อปริมาณงานที่ได้รับมอบหมาย มีเจ้าหน้าที่ด้านคอมพิวเตอร์ในระดับบริหาร

¹¹⁸ ภิรมย์ โชติแดง , “ศึกษาปัจจัยบริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5 ” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2543), บทคัดย่อ.

¹¹⁹ รังสิยา อมาตยคง , “ศึกษาองค์ประกอบขององค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการเขตพื้นที่ภูมิภาคตะวันตก” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2544), บทคัดย่อ.

1.3 ด้านงบประมาณ ในการจัดหาเครื่องมือการผลิตสารสนเทศส่วนใหญ่ใช้เงินงบประมาณแผ่นดิน

1.4 ด้านการจัดการ ใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ ผู้บริหารส่วนใหญ่รับผิดชอบงานข้อมูลสารสนเทศในหน่วยงาน ร่วมกับผู้ปฏิบัติงาน

2. ผู้ปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่มีการจัดระบบการผลิตสารสนเทศและการรวบรวมข้อมูล
3. บุคลากรโดยรวมและจำแนกตามประเภท มีปัญหาด้านการผลิตสารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านการเผยแพร่ข้อมูลมีปัญหา และด้านการคำนวณข้อมูลมีปัญหาน้อยสุด ¹²⁰

เตียง ทองผา ศึกษาการจัดระบบสารสนเทศในโรงเรียนปฏิรูปการศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า โรงเรียนปฏิรูปการศึกษาได้มอบหมายงานให้หมวดต่างๆ เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดระบบสารสนเทศภายในโรงเรียน ข้อมูลสารสนเทศที่รวบรวมไว้เป็นข้อมูลภายในระบบการศึกษาและข้อมูลด้านประชากรและสิ่งแวดล้อม โรงเรียนได้ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูล การจัดเก็บข้อมูลได้ใช้ทั้งเครื่องคอมพิวเตอร์และแฟ้มเอกสาร ข้อมูลสารสนเทศได้นำไปใช้ในการวางแผนการบริหารงาน ใช้รายงานการปฏิบัติงานและใช้ประกอบการตัดสินใจ มีปัญหาในการจัดระบบสารสนเทศปานกลาง โดยมีปัญหาสำคัญได้แก่ การขาดความรู้ของบุคลากร สิ่งอำนวยความสะดวกและอุปกรณ์ รวมทั้งขาดงบประมาณ ¹²¹

¹²⁰ อรวรรณ นาคคง, “สภาพและปัญหาาระบบการผลิตสารสนเทศทางการศึกษาของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ในเขตการศึกษา 9” (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2544), บทคัดย่อ.

¹²¹ เตียง ทองผา, “การจัดระบบสารสนเทศในโรงเรียนปฏิรูปการศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู”(วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2544), บทคัดย่อ.

สรุป

การบริหาร เป็นกระบวนการดำเนินงานซึ่งประกอบด้วยการวางแผน การจัดระบบงาน และการควบคุม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยผู้บริหารซึ่งถือได้ว่าเป็นปัจจัยหนึ่งของการบริหารที่สำคัญที่สุดปัจจัยหนึ่งในการนำพาองค์กรให้ประสบความสำเร็จได้ เพราะหากผู้บริหารใช้ภาวะผู้นำในการริเริ่มการปฏิบัติงานต่าง ๆ ให้การสนับสนุนอย่างจริงจัง โดยใช้ปัจจัยการบริหาร โดยเฉพาะในด้านบุคลากรให้ทุกคนร่วมมือกันอย่างจริงจังในการปฏิบัติตาม มาเป็นสิ่งสนับสนุน ก็จะช่วยให้การบริหารประสบความสำเร็จได้อย่างรวดเร็วและชัดเจนเห็นเป็นรูปธรรมได้มากขึ้น ซึ่งปัจจัยการบริหารที่เป็นตัวกำหนดประสิทธิผลของการปฏิบัติงานภายในโรงเรียนตามแนวคิดของ สเตียร์ (Steers) ได้แก่ ลักษณะขององค์กร ลักษณะของสภาพแวดล้อม ลักษณะของบุคลากร และนโยบายการบริหารและการปฏิบัติงาน ที่ สเตียร์ (Steers) เชื่อว่าหากองค์กรใดใช้ปัจจัยการบริหารงานเหล่านี้ได้อย่างครบถ้วน องค์กรนั้นจะประสบความสำเร็จในการบริหารได้อย่างแน่นอน และการมีระบบข้อมูลที่ชัดเจนจะทำให้ง่ายต่อการบริหาร โอกาสผิดพลาดเป็นไปได้ น้อย เพราะข้อมูลข่าวสารจะเป็นสิ่งที่ช่วยในการวางแผนและกำหนดทิศทางในการดำเนินงานขององค์กร ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีสมัยใหม่จึงมีบทบาทสำคัญต่อการบริหารงานขององค์กรอย่างมากในปัจจุบัน ดังนั้นในการบริหารโรงเรียน ผู้บริหารจึงต้องอาศัยข้อมูลและสารสนเทศประกอบการวางแผนและการตัดสินใจ และใช้เป็นเครื่องมือชี้ทิศทางให้ผู้บริหารเลือกดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบว่ามีปัจจัยการบริหารด้านใดที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) โดยใช้โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงครามเป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานที่มีคุณภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งการดำเนินการวิจัยจะเป็นไปตามขั้นตอนและระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัย เป็นการจัดเตรียมโครงการเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระบบ โดยการศึกษาเอกสาร ตำรา บทความต่าง ๆ รายงานการวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง แล้วจัดทำโครงร่างงานวิจัยเสนอต่อภาควิชาเพื่อขอความเห็นชอบและพิจารณาอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยจัดสร้างเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลและนำเครื่องมือไปทดลองใช้ และปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง แล้วนำไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด จากนั้นจึงนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย เป็นขั้นตอนของการจัดทำรายงานการวิจัยเสนอต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุงแก้ไขตามที่คณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เสนอแนะ จัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขออนุมัติจบการศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เกิดประสิทธิผล จึงได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยอันประกอบด้วย การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรที่ศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

แผนแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ที่มีแผนแบบการวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว ที่มีการวัดค่าครั้งเดียว โดยไม่มีการทดลอง (the one-shot, non-experimental case study design) ซึ่งเขียนเป็นแผนผัง (diagram) ได้ดังนี้

- เมื่อ R หมายถึง กลุ่มตัวอย่างที่ได้มาจากการสุ่ม
 X หมายถึง ตัวแปรที่ศึกษา
 O หมายถึง ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแบ่งขนาดโรงเรียนของกรมวิชาการ ที่ใช้ในการดำเนินงานการประเมินการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2537 ดังนี้

โรงเรียนขนาดเล็ก	มีนักเรียนไม่เกิน	120	คน
โรงเรียนขนาดกลาง	มีนักเรียน	121 - 300	คน
โรงเรียนขนาดใหญ่	มีนักเรียนตั้งแต่	301	คนขึ้นไป ¹⁴⁷

¹⁴⁷ กรมวิชาการ, รายงานการประเมินการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2537 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2537), 6.

ซึ่งโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม ประกอบด้วยโรงเรียนขนาดใหญ่ 15 โรงเรียน ขนาดกลาง 33 โรงเรียน และขนาดเล็ก 30 โรงเรียน รวมจำนวนโรงเรียนทั้งสิ้น 78 โรงเรียน ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน 78 คน และครูผู้สอน 1,178 คน¹⁴⁸

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้จากการเปิดตารางการประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เกรจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan)¹⁴⁹ ได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 65 โรงเรียน

โดยการสุ่มโรงเรียน ใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) จำแนกโรงเรียน ในแต่ละอำเภอตามขนาดโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด แล้วสุ่มในแต่ละชั้นมาตามสัดส่วน แยกเป็นโรงเรียน ขนาดใหญ่ 12 โรงเรียน ขนาดกลาง 29 โรงเรียน และขนาดเล็ก 24 โรงเรียน

สำหรับการสุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลในแต่ละโรงเรียนจำนวน 4 คน คือ ผู้บริหารจากโรงเรียนที่สุ่มได้โรงเรียนละ 1 คน เป็นจำนวน 65 คน และครูผู้ปฏิบัติงานด้าน สารสนเทศของโรงเรียน จำนวนโรงเรียนละ 3 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) เป็นจำนวน 195 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 260 คน ซึ่งมีรายละเอียดตามตาราง

ตารางที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

จังหวัด สมุทรสงคราม แบ่งตามอำเภอ	จำนวนโรงเรียน (ประชากร)				จำนวนโรงเรียน (กลุ่มตัวอย่าง)				ผู้ให้ข้อมูล		
	ล	ก	ญ	รวม	ล	ก	ญ	รวม	ผู้บริหาร	ครู	รวม
เมืองฯ	6	15	9	30	5	14	8	27	27	81	108
บางคนที	12	6	3	21	9	5	2	16	16	48	64
อัมพวา	12	12	3	27	10	10	2	22	22	66	88
รวม	30	33	15	78	24	29	12	65	65	195	260

¹⁴⁸ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม, ฝ่ายแผนงานและงบประมาณ, ข้อมูล สารสนเทศ ปี 2544 (สมุทรสงคราม : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม, 2544), 6.

¹⁴⁹ Krejcie and Morgan, อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ และสังคมศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ 8 (กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2543), 303.

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยตัวแปรพื้นฐาน ตัวแปรต้น และตัวแปรตาม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. **ตัวแปรพื้นฐาน** เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่

1.1 เพศ หมายถึง เพศชาย หรือเพศหญิง

1.2 อายุ หมายถึง อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 20 - 30 ปี 31 - 40 ปี 41 - 50 ปี และ 50 ปีขึ้นไป

1.3 ระดับการศึกษาสูงสุด หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก

1.4 ตำแหน่งปัจจุบัน หมายถึง หน้าที่ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็นผู้บริหารและครูผู้ปฏิบัติงานด้านสารสนเทศของโรงเรียน

1.5 ประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน หมายถึง ระยะเวลาการปฏิบัติงาน ซึ่งแบ่งเป็น 1 - 5 ปี 6 - 10 ปี 11 - 15 ปี และ 15 ปีขึ้นไป

2. **ตัวแปรต้น** เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับปัจจัยการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษา ตามแนวคิดของสตีร์ (Steers) (X_{tot}) ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ คือ

2.1 ลักษณะขององค์การ (x_1) หมายถึง ลักษณะโครงสร้างของการบริหารงานในสถานศึกษา ที่มีความสัมพันธ์กับทรัพยากรมนุษย์ตามที่กำหนดไว้ในองค์การ รวมทั้งเทคโนโลยีและอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน

2.1.1 โครงสร้างขององค์การ หมายถึง ความสัมพันธ์ของทรัพยากรด้านมนุษย์ที่ได้กำหนดไว้ในองค์การ ประกอบด้วยการกระจายอำนาจ ความชำนาญเฉพาะอย่าง ความเป็นทางการ ขนาดองค์การ ขนาดของหน่วยงาน

2.1.2 เทคโนโลยี หมายถึง เครื่องมือหรือวิธีการซึ่งองค์การใช้ในการแปรสภาพตัวป้อนออกไปเป็นผลผลิต ในที่นี้หมายถึง การปฏิบัติการ วัสดุอุปกรณ์ และความรู้ทางวิชาการที่ใช้ในกิจกรรม

2.2 ลักษณะของสภาพแวดล้อม (x_2) หมายถึง สภาพแวดล้อมในการทำงาน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

2.2.1 สภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ หมายถึง บรรยากาศภายนอกองค์การ ซึ่งอาจมุ่งจำเพาะเจาะจงลงที่สภาพแวดล้อมของงานที่มีความหมายต่อกิจกรรมที่มุ่งสู่การพัฒนาการจัดระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา ได้แก่ ความสลับซับซ้อน ความมั่นคง ความไม่แน่นอน นโยบายทางการศึกษา

2.2.2 สภาพแวดล้อมภายในองค์กร หมายถึง บรรยากาศในองค์กรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลในองค์กร ได้แก่ แนวโน้มของความสำเร็จ ความเอาใจใส่ต่อบุคลากร แนวโน้มการให้รางวัล การลงโทษ ความมั่นคง ความเสี่ยง ความเปิดเผย การปกป้อง

2.3 ลักษณะของบุคลากร (x_3) หมายถึง พฤติกรรมของคนในองค์กร ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ

2.3.1 ความผูกพันต่อองค์กร หมายถึง ความปรารถนาของบุคคลที่จะรักษาไว้ซึ่งการเป็นสมาชิกขององค์กร ได้แก่ ความสนใจ การรักษาไว้ และความผูกมัดใจ

2.3.2 การปฏิบัติงาน หมายถึง ความปรารถนาของบุคคลในการปฏิบัติงาน ได้แก่ การตั้งใจ เป้าหมาย ความต้องการ ความสามารถและความชัดเจนของบทบาท

2.4 นโยบายการบริหารและการปฏิบัติงาน (x_4) หมายถึง แนวทางที่จะให้บุคลากรขององค์กรได้ถือปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การบริหารงานที่มีประสิทธิผล แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ

2.4.1 การกำหนดเป้าหมาย หมายถึง จุดมุ่งหมายที่บุคลากรทุกคนรับรู้ร่วมกันในการกำหนดบทบาทและสถานภาพของตนที่มีต่อการบริหารงานทั้งหมดในองค์กร ด้วยความเต็มใจ ซึ่งควรมีความจำเพาะเจาะจงและชัดเจน รวมทั้งควรมีความสอดคล้องกันระหว่างเป้าหมายของสถานศึกษากับเป้าหมายของบุคลากร

2.4.2 การจัดหาและการใช้ทรัพยากร หมายถึง การประสานระบบ โดยการจัดสรรทรัพยากรให้พอเพียงที่จะรักษาสภาพขององค์กรไว้ได้ ด้วยการพยายามแสวงหารวมทั้งมีเทคนิคการดูแลเพื่อให้ทรัพยากรเหล่านั้นเพียงพอทั้งปริมาณและคุณภาพ

2.4.3 สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน หมายถึง การปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงานให้เอื้ออำนวยต่อความพยายามในการทำงานของบุคลากรในองค์กรที่เพิ่มมากขึ้น

2.4.4 กระบวนการติดต่อสื่อสาร หมายถึง กระบวนการที่ข่าวสารถูกส่งจากแหล่งสารไปยังผู้รับสารด้วยเจตนาจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบางประการของผู้รับสารโดยผ่านสื่อหรือช่องทางเพื่อให้ผู้รับสารได้เข้าใจความหมาย หรือได้ดำเนินการตามที่ระบุไว้ในสาร

2.4.5 ภาวะผู้นำและการตัดสินใจ หมายถึง ความเป็นผู้นำที่มีประสิทธิผล โดยการมีความสามารถในการตัดสินใจที่เหมาะสม ถูกกาลเทศะและสภาพการณ์ สามารถเป็นที่ยอมรับได้โดยทั่วกันของผู้บริหาร

2.4.6 การปรับตัวขององค์กรและการริเริ่มสิ่งใหม่ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในองค์กรให้มีความคล่องตัว สามารถเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาได้

3. ตัวแปรตาม เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา (Y_{tot}) ตามแนวคิดของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งกำหนดตัวบ่งชี้ในการประเมินออกเป็น 5 ด้าน คือ

3.1 ด้านการจัดระบบสารสนเทศ (Y_1) โดยมีการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านสารสนเทศอย่างเป็นระบบ มีบุคลากรรับผิดชอบ มีการจัดองค์การ มีการกำหนดหน้าที่ของบุคลากรและมอบหมายงานเป็นลายลักษณ์อักษร มีการจัดห้องสารสนเทศหรือมุมสารสนเทศอย่างเหมาะสม

3.2 ด้านการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ (Y_2) โดยมีการจัดบอร์ดแสดงสารสนเทศ มีแนวปฏิบัติการให้บริการ มีรายงานด้านสารสนเทศโดยเฉพาะ มีเอกสารและสื่อสิ่งพิมพ์บันทึกสารสนเทศของโรงเรียน และมีวิธีการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศที่หลากหลาย

3.3 ด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศ (Y_3) มีแผนปฏิบัติการพัฒนางานสารสนเทศอย่างเป็นระบบ มีการให้ความรู้และส่งเสริมบุคลากรให้มีส่วนร่วมในการจัดทำและใช้สารสนเทศในการปฏิบัติงาน การสร้างเสริมบุคลากรให้เกิดความตระหนักในคุณค่าของสารสนเทศ การจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากรด้านสารสนเทศ มีการร่วมมือประสานงานของบุคลากรในโรงเรียน การวิเคราะห์นโยบายสู่แนวปฏิบัติ และการประชาสัมพันธ์นโยบายด้านสารสนเทศ

3.4 ด้านการนำไปใช้ในการบริหารและวางแผน (Y_4) มีการรวบรวมจัดเก็บอย่างเป็นหมวดหมู่และใช้ข้อมูลสารสนเทศในการบริหารงานด้านการวางแผนหรือการตัดสินใจ มีการวิเคราะห์และสรุปข้อมูลเป็นสารสนเทศที่มีความหมาย มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารเห็นความสำคัญของการพัฒนาและให้การสนับสนุนการใช้สารสนเทศอย่างจริงจัง

3.5 ด้านเนื้อหาและคุณภาพของสารสนเทศ (Y_5) มีการติดตามตรวจสอบผลการปฏิบัติงานด้านสารสนเทศของผู้ที่ได้รับมอบหมายอย่างสม่ำเสมอ มีการรายงานข้อมูลแก่หน่วยเหนือและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทันกำหนดเวลา มีการประเมินการปฏิบัติงานด้านสารสนเทศอย่างต่อเนื่องทุกสิ้นปีการศึกษา มีการวิเคราะห์และจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นต้องใช้ในโรงเรียนและปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ โดยเก็บข้อมูลจากตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มครูสายผู้สอน โดยแบบสอบถามมี 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีข้อความเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งปัจจุบัน และประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน โดยมีลักษณะคำถามเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้ (forced choice)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษา โดยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบสอบถามของทัตนา ลิซันทอสมีต ที่สร้างขึ้นจากแนวคิดของ สเตียร์ (Steers) เพื่อวัดระดับปัจจัยการบริหาร ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านลักษณะขององค์กร ด้านลักษณะของสภาพแวดล้อม ด้านลักษณะของบุคลากร และด้านนโยบายการบริหารและการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา โดยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบสอบถามของ ริรศักดิ์ พิงภักดิ์ ที่สร้างขึ้นจากแนวคิดตามคุณภาพของสารสนเทศของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อวัดระดับคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านการจัดระบบสารสนเทศ ด้านการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ ด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศ ด้านการนำไปใช้ในการบริหารและวางแผน และด้านเนื้อหาและคุณภาพของสารสนเทศ

แบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 มีลักษณะเป็นแบบจัดอันดับคุณภาพ 4 ระดับของแบบประเมินค่า ได้แก่ น้อยที่สุด น้อย มาก และมากที่สุด โดยกำหนดค่าระดับคะแนนของแต่ละช่วงน้ำหนักเป็น 1 ถึง 4 คะแนน ตามลำดับ แปลความหมายของข้อมูลโดยใช้การพิจารณาขอบเขตค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการตอบแบบสอบถามตามแนวคิดของเบสท์ (Best)¹⁵⁰ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง ปัจจัยการบริหารและคุณภาพของระบบสารสนเทศ
ในโรงเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง ปัจจัยการบริหารและคุณภาพของระบบสารสนเทศ
ในโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง ปัจจัยการบริหารและคุณภาพของระบบสารสนเทศ
ในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.00 หมายถึง ปัจจัยการบริหารและคุณภาพของระบบสารสนเทศ
ในโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

¹⁵⁰ John W. Best, Research in Education (Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall Inc., 1970), 190.

การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือตามกรอบแนวคิดของการวิจัย และวัตถุประสงค์ที่วางไว้ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาวรรณกรรมและแบบสอบถามที่เกี่ยวข้อง นำมาสร้างเป็นแบบสอบถามภายใต้การแนะนำและคำปรึกษาของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและการปรับปรุงพัฒนา

ขั้นที่ 2 ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไข จำนวนภาษาทดลองจนเนื้อหาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์และนิยามตัวแปร โดยใช้เทคนิค IOC

ขั้นที่ 3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา ที่ไม่ใช่โรงเรียนในกลุ่มตัวอย่าง โดยกระจายให้ครบโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด จำนวน 10 โรงเรียน โรงเรียนละ 4 คน รวมทั้งสิ้น 40 คน

ขั้นที่ 4 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาคำนวณค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach)¹⁵¹ ผลการวิเคราะห์ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9767

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน คือ

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ออกหนังสือแจ้งไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างช่วยอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้

2. ผู้วิจัยจัดส่งและรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเองสำหรับโรงเรียนที่ดำเนินการได้ ส่วนโรงเรียนที่ติดขัดด้วยข้อจำกัดด้านความพร้อมและเวลา ผู้วิจัยจะใช้วิธีการขอความอนุเคราะห์จากหัวหน้ากรรมการประถมศึกษาอำเภอ ออกหนังสือแจ้งนำส่งและรับคืนที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการติดตามรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

¹⁵¹ Lee J. Cronbach, *Essentials of Psychological Testing*, 3rd ed. (New York : Harper & Raw Publisher, 1974), 161.

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้คืนมารวบรวมแล้วตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จากนั้นจึงนำมาจัดระบบตรวจสอบรวมคะแนน แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ด้วยสถิติ ดังนี้คือ

1. การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าร้อยละ
2. การวิเคราะห์ระดับปัจจัยการบริหารและระดับคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม ใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. การวิเคราะห์ว่าปัจจัยการบริหารด้านใดที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis)

สรุป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) จัดทำขึ้นเพื่อต้องการทราบว่าปัจจัยการบริหารด้านใดที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม โดยใช้โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงครามเป็นหน่วยวิเคราะห์ ซึ่งตัวแปรต้นในเรื่องปัจจัยการบริหาร ผู้วิจัยยึดตามแนวคิดของ สเตียร์ (Steers) ส่วนตัวแปรตามในเรื่องคุณภาพของระบบสารสนเทศ ได้ยึดตามแนวคิดของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้ปฏิบัติงานด้านสารสนเทศของโรงเรียน จำนวน 260 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และตอบข้อคำถามของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้ปฏิบัติงานด้านสารสนเทศของโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 65 โรงเรียน รวม 260 คน ซึ่งได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาครบทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 นำมาวิเคราะห์และเสนอผลการวิเคราะห์โดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย จำแนกเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับปัจจัยการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษา

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ระดับคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยการบริหารกับคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้ปฏิบัติงานด้านสารสนเทศของโรงเรียนประถมศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 65 โรงเรียน รวม 260 คน แยกพิจารณาตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งปัจจุบัน และประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ข้อมูลแสดงสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1	เพศ		
	1. ชาย	111	42.7
	2. หญิง	149	57.3
	รวม	260	100.0
2	อายุ		
	1. 21 - 30 ปี	8	3.1
	2. อายุ 31 – 40 ปี	6	2.3
	3. อายุ 41 – 50 ปี	140	53.8
	4. 50 ปีขึ้นไป	106	40.8
	รวม	260	100.0
3.	ระดับการศึกษาสูงสุด		
	1. ต่ำกว่าปริญญาตรี	6	2.3
	2. ปริญญาตรี	236	90.8
	3. ปริญญาโท	18	6.9
	4. ปริญญาเอก	0	0.0
	รวม	260	100.0
4	ตำแหน่งปัจจุบัน		
	1. ผู้บริหารโรงเรียน	65	25.0
	2. ครูผู้ปฏิบัติงานด้านสารสนเทศของโรงเรียน	195	75.0
	รวม	260	100.0
5	ประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน		
	1. 1 - 5 ปี	35	13.5
	2. 6 - 10 ปี	29	11.1
	3. 11 – 15 ปี	34	13.1
	4. 15 ปี ขึ้นไป	162	62.3
	รวม	260	100.0

จากตารางที่ 2 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศหญิง จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 57.3 เป็นเพศชาย จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 42.7 เป็นผู้ที่มียุระหว่าง 41 - 50 ปี มากที่สุดจำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 53.8 อายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 40.8 อายุระหว่าง 21 – 30 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 3.1 และอายุระหว่าง 31 - 40 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.3 ระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด รวม 236 คน คิดเป็นร้อยละ 90.8 รองลงมา มีระดับการศึกษาปริญญาโท จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 6.9 ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.3 มีผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นครูผู้ปฏิบัติงานด้านสารสนเทศของโรงเรียนมากที่สุด จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 75.0 และเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 สำหรับประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบันเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ 15 ปีขึ้นไปมากที่สุด มีจำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 62.3 รองลงมาได้แก่กลุ่มที่มีประสบการณ์ ระหว่าง 1 - 5 ปี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 13.5 เป็นกลุ่มที่มีประสบการณ์ ระหว่าง 11 – 15 ปี จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 13.1 และเป็นกลุ่มที่มีประสบการณ์ ระหว่าง 6 – 10 ปี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 11.2

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับปัจจัยการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษา
ในการวิเคราะห์ระดับปัจจัยการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษา ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากตัวอย่าง 65 โรงเรียน แล้วนำไปเปรียบเทียบตามเกณฑ์ระดับปัจจัยการบริหารตามแนวคิดของเบสต์ที่กำหนดไว้ ตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ระดับปัจจัยการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษา

ปัจจัยการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษา	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
1. ลักษณะขององค์การ (X_1)	3.0750	.3076	มาก
2. ลักษณะของสภาพแวดล้อม (X_2)	2.9654	.3137	มาก
3. ลักษณะของบุคลากร (X_3)	2.9942	.2078	มาก
4. นโยบายการบริหารและการปฏิบัติงาน (X_4)	3.1962	.2812	มาก
X_{tot}	3.2019	.2995	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่าโดยภาพรวมระดับปัจจัยการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.2019$, S.D. = 0.2995) และเมื่อแยกพิจารณาในแต่ละด้านของปัจจัยการบริหาร พบว่าในโรงเรียนศึกษามีระดับปัจจัยการบริหารแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ นโยบายการบริหารและการปฏิบัติงาน (X_4) ($\bar{X} = 3.1962$, S.D. = .2812) ลักษณะขององค์กร (X_1) ($\bar{X} = 3.0750$, S.D. = 0.3076) ลักษณะของบุคลากร (X_3) ($\bar{X} = 2.9942$, S.D. = 0.2078) ลักษณะของสภาพแวดล้อม (X_2) ($\bar{X} = 2.9654$, S.D. = 0.3137)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ระดับคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา

ในการวิเคราะห์ระดับคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากตัวอย่าง 65 โรงเรียน แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับคุณภาพของระบบสารสนเทศตามแนวคิดของเบสท์ที่กำหนดไว้ตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ระดับคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา

คุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
1. ด้านการจัดระบบสารสนเทศ (Y_1)	2.7615	0.2979	มาก
2. ด้านการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ (Y_2)	2.6942	0.3293	มาก
3. ด้านการพัฒนาของระบบสารสนเทศ (Y_3)	2.8212	0.2872	มาก
4. ด้านการนำไปใช้ในการบริหารและวางแผน (Y_4)	2.9962	0.2724	มาก
5. ด้านเนื้อหาและคุณภาพของสารสนเทศ (Y_5)	2.8750	0.2605	มาก
Y_{tot}	2.8789	0.2679	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่าโดยภาพรวมระดับคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.8789$, S.D. = 0.2679) เมื่อแยกพิจารณาตามคุณภาพในแต่ละด้าน พบว่าในโรงเรียนศึกษามีระดับคุณภาพของระบบสารสนเทศในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก ทั้ง 5 ข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการนำไปใช้ในการบริหารและวางแผน (Y_4) ($\bar{X} = 2.9962$, S.D. = 0.2724) ด้านเนื้อหาและคุณภาพของสารสนเทศ (Y_5) ($\bar{X} = 2.8750$, S.D. = 0.2605) ด้านการพัฒนาของระบบสารสนเทศ (Y_3) ($\bar{X} = 2.8212$, S.D. = 0.2872) ด้านการจัดระบบ

สารสนเทศ (Y_1) ($\bar{X} = 2.7615$, S.D. = 0.2979) ด้านการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ (Y_2) ($\bar{X} = 2.6942$, S.D. = 0.3293)

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยการบริหารกับคุณภาพของระบบสารสนเทศใน โรงเรียนประถมศึกษา

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับคุณภาพของระบบสารสนเทศ
ในโรงเรียนประถมศึกษา ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's
product moment correlation coefficient) ดังรายละเอียดในตารางที่ 5

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของปัจจัยการบริหารกับคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา

	ปัจจัยการบริหาร					คุณภาพของระบบสารสนเทศ					
	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X _{tot}	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y _{tot}
ลักษณะขององค์การ (X ₁)	1.000	.531**	.557**	.634**	.819**	.345**	.218	.417**	.493**	.323**	.485**
ลักษณะของสภาพแวดล้อม (X ₂)	.531**	1.000	.724**	.499**	.502**	.412**	.319**	.562**	.530**	.391**	.536**
ลักษณะของบุคลากร (X ₃)	.557**	.724**	1.000	.488**	.486**	.467**	.338**	.543**	.530**	.555**	.614**
นโยบายการบริหารและการปฏิบัติงาน (X ₄)	.634**	.499**	.488**	1.000	.862**	.244	.062	.372**	.472**	.390**	.476**
X _{tot}	.819**	.502**	.486**	.862**	1.000	.212	.076	.381**	.482**	.325**	.431**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 พบว่า โดยภาพรวมปัจจัยการบริหารมีความสัมพันธ์กับคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .431$) ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่าปัจจัยการบริหารโดยภาพรวมไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพของระบบสารสนเทศในด้านการจัดระบบสารสนเทศ (Y_1) และด้านการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ (Y_2) เพียงสองด้านเท่านั้น และเมื่อแยกพิจารณาในปัจจัยการบริหารแต่ละปัจจัย พบว่าปัจจัยด้านลักษณะขององค์การ (X_1) ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพของระบบสารสนเทศในด้านการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ (Y_2) และมีความสัมพันธ์กับคุณภาพของระบบสารสนเทศในด้านอื่นๆ ที่เหลือในระดับปานกลาง ปัจจัยด้านลักษณะของสภาพแวดล้อม (X_2) มีความสัมพันธ์กับคุณภาพของระบบสารสนเทศทุกด้านในระดับปานกลาง ปัจจัยด้านลักษณะของบุคลากร (X_3) มีความสัมพันธ์กับคุณภาพของระบบสารสนเทศทุกด้าน ในระดับปานกลาง ปัจจัยด้านนโยบายการบริหารและการปฏิบัติงาน (X_4) ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพของระบบสารสนเทศในด้านการจัดระบบสารสนเทศ (Y_1) และด้านการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ (Y_2) และมีความสัมพันธ์กับคุณภาพของระบบสารสนเทศในด้านอื่นๆ ที่เหลือในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นกัน

บทหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียน

ประถมศึกษา

การวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis) พิจารณาตามตัวแปรที่เข้าสมการ ดังรายละเอียดในตารางที่ 6 – 11

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียน

ประถมศึกษา โดยภาพรวม (Y_{tot})

แหล่งความแปรปรวน	df.	Sum of Squares	Mean Square	F	Sig.
Regression	2	1.921	.961	22.294	.000**
Residual	62	2.672	0.0431		
Total	64	4.59			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple R)	.647
ประสิทธิภาพในการทำนาย (R Square)	.418
ประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square)	.400
ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย(Standard Error)	.2076

ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ

ตัวแปรพยากรณ์	Unstandardize Coefficients		Standardize Coefficients	t	Sig.
	β	Std.Error			
ค่าคงที่	.238	.396		0.601	.550
ลักษณะของบุคลากร (X_3)	.647	.143	.502	4.521	.000**
นโยบายการบริหารและการปฏิบัติงาน (X_4)	.220	.106	.231	2.085	.041*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ คือ ปัจจัยการบริหารด้านลักษณะของบุคลากร (X_3) และนโยบายการบริหารและการปฏิบัติงาน (X_4) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณในการทำนายคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวม (Y_{tot}) เท่ากับ .647 ค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R Square) เท่ากับ .418 หมายความว่า ปัจจัยการบริหารด้านลักษณะของบุคลากร (X_3) และนโยบายการบริหารและการปฏิบัติงาน (X_4) สามารถทำนายคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวม (Y_{tot}) ได้ร้อยละ 41.80 ค่าประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square) เท่ากับร้อยละ 40.00 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย (Standard Error) เท่ากับร้อยละ 20.76 ในลักษณะนี้แสดงว่า ปัจจัยการบริหารด้านลักษณะของบุคลากร (X_3) และนโยบายการบริหารและการปฏิบัติงาน (X_4) ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวม (Y_{tot}) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอย ได้ดังนี้

$$\hat{Y}_{tot} = 0.238 + 0.647(X_3) + 0.220(X_4)$$

ตารางที่ 7 การวิเคราะห์ปัจจัยการบริหาร ที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียน
ประถมศึกษา ด้านการจัดระบบสารสนเทศ (Y_1)

แหล่งความแปรปรวน	df.	Sum of Squares	Mean Square	F	Sig.
Regression	1	1.236	1.236	17.525	.000**
Residual	63	4.443	0.0705		
Total	64	5.679			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple R)	.467
ประสิทธิภาพในการทำนาย (R Square)	.218
ประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square)	.205
ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย (Standard Error)	.2656

ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ

ตัวแปรพยากรณ์	Unstandardize Coefficients		Standardize Coefficients	t	Sig.
	β	Std.Error			
ค่าคงที่	.759	.479		1.583	.118
ลักษณะของบุคลากร (X_3)	.669	.160	.467	4.186	.000**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ คือ ปัจจัยการบริหาร ด้านลักษณะของบุคลากร (X_3) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณในการทำนายคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการจัดระบบสารสนเทศ (Y_1) เท่ากับ .467 ค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R Square) เท่ากับ .218 หมายความว่า ปัจจัยการบริหารด้านลักษณะของบุคลากร (X_3) สามารถทำนายคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษาด้านการจัดระบบสารสนเทศ (Y_1) ได้ร้อยละ 21.8 ค่าประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R

Square) เท่ากับร้อยละ 20.50 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย (Standard Error) เท่ากับ ร้อยละ 26.56 ในลักษณะนี้แสดงว่า ปัจจัยการบริหารด้านลักษณะของบุคลากร (X_3) ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการจัดระบบสารสนเทศ (Y_1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอย ได้ดังนี้

$$\hat{Y}_1 = 0.759 + 0.669 (X_3)$$

ตารางที่ 8 การวิเคราะห์ปัจจัยการบริหาร ที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ (Y_2)

แหล่งความแปรปรวน	df.	Sum of Squares	Mean Square	F	Sig.
Regression	1	.792	.792	8.114	.006**
Residual	63	6.147	0.0976		
Total	64	6.938			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple R)	.338
ประสิทธิภาพในการทำนาย (R Square)	.114
ประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square)	.100
ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย(Standard Error)	.3124

ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ

ตัวแปรพยากรณ์	Unstandardize Coefficients		Standardize Coefficients	t	Sig.
	β	Std.Error			
ค่าคงที่	1.092	.564		1.936	.057
ลักษณะของบุคลากร (X_3)	.535	.188	.338	2.848	.006**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ คือ ปัจจัยการบริหาร ด้านลักษณะของบุคลากร(X_3) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณในการทำนายคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ (Y_2) เท่ากับ .338 ค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R Square) เท่ากับ .114 หมายความว่า ปัจจัยการบริหารด้านลักษณะของบุคลากร (X_3) สามารถทำนายคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ (Y_2) ได้ร้อยละ 11.40 ค่าประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square) เท่ากับร้อยละ 10.00 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย (Standard Error) เท่ากับร้อยละ 31.24 ในลักษณะนี้แสดงว่าปัจจัยการบริหารด้านลักษณะของบุคลากร (X_3) ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษาด้านการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ (Y_2) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอย ได้ดังนี้

$$\hat{Y}_2 = 1.092 + 0.535 (X_3)$$

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 9 การวิเคราะห์ปัจจัยการบริหาร ที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศ (Y_3)

แหล่งความแปรปรวน	df.	Sum of Squares	Mean Square	F	Sig.
Regression	1	1.665	1.665	29.020	.000**
Residual	63	3.615	0.0574		
Total	64	5.280			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple R)	.562
ประสิทธิภาพในการทำนาย (R Square)	.315
ประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square)	.304
ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย(Standard Error)	.2395

ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ

ตัวแปรพยากรณ์	Unstandardize Coefficients		Standardize Coefficients	t	Sig.
	β	Std.Error			
ค่าคงที่	1.296	.285		4.554	.000**
ลักษณะของสภาพแวดล้อม (X_2)	.514	.095	.562	5.387	.000**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ คือ ปัจจัยการบริหาร ด้านลักษณะของสภาพแวดล้อม (X_2) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณในการทำนายคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศ (Y_3) เท่ากับ .562 ค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R Square) เท่ากับ .315 หมายความว่า ปัจจัยการบริหารด้านลักษณะของสภาพแวดล้อม (X_2) สามารถทำนายคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศ (Y_3) ได้ร้อยละ 31.50 ค่าประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square) เท่ากับร้อยละ 30.40 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย (Standard Error) เท่ากับร้อยละ 23.95 ในลักษณะนี้แสดงว่า ปัจจัยการบริหารด้านลักษณะของสภาพแวดล้อม (X_2) ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศ (Y_3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอย ได้ดังนี้

$$\hat{Y}_3 = 1.296 + 0.514 (X_2)$$

ตารางที่ 10 การวิเคราะห์ปัจจัยการบริหาร ที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการนำไปใช้ในการบริหารและวางแผน (Y_4)

แหล่งความแปรปรวน	df.	Sum of Squares	Mean Square	F	Sig.
Regression	2	1.649	.825	16.492	.000**
Residual	62	3.100	0.0500		
Total	64	4.749			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple R)	.589
ประสิทธิภาพในการทำนาย (R Square)	.347
ประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square)	.326
ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย(Standard Error)	.2236

ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ

ตัวแปรพยากรณ์	Unstandardize Coefficients		Standardize Coefficients	t	Sig.
	β	Std.Error			
ค่าคงที่	.619	.421		1.473	.146
ลักษณะของบุคลากร (X_3)	.507	.154	.387	3.297	.002**
ปัจจัยการบริหาร (X_{10t})	.268	.107	.294	2.508	.015*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนวิจัยพิเศษ
จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ คือ ปัจจัยการบริหาร

ด้านลักษณะของบุคลากร (X_3) และปัจจัยการบริหารโดยภาพรวม (X_{10t}) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณในการทำนายคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการนำไปใช้ในการบริหารและวางแผน (Y_4) เท่ากับ .589 ค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R Square) เท่ากับ .347 หมายความว่า ปัจจัยการบริหารด้านลักษณะของบุคลากร (X_3) และปัจจัยการบริหารโดยภาพรวม ในโรงเรียนประถมศึกษา (X_{10t}) สามารถทำนายคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษาด้านการนำไปใช้ในการบริหารและวางแผน (Y_4) ได้ร้อยละ 34.70 ค่าประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square) เท่ากับร้อยละ 32.60 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย (Standard Error) เท่ากับร้อยละ 22.36 ในลักษณะนี้แสดงว่า ปัจจัยการบริหารด้านลักษณะของบุคลากร (X_3) และปัจจัยการบริหารโดยภาพรวม (X_{10t}) ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการนำไปใช้ในการบริหารและวางแผน (Y_4) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอย ได้ดังนี้

$$\hat{Y}_4 = 0.619 + 0.507 (X_3) + 0.268 (X_{10t})$$

ตารางที่ 11 การวิเคราะห์ปัจจัยการบริหาร ที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียน
ประถมศึกษา ด้านเนื้อหาและคุณภาพของสารสนเทศ (Y_5)

แหล่งความแปรปรวน	df.	Sum of Squares	Mean Square	F	Sig.
Regression	1	1.337	1.337	28.001	.000**
Residual	63	3.007	0.0477		
Total	64	4.344			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple R)	.555
ประสิทธิภาพในการทำนาย (R Square)	.308
ประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square)	.297
ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย(Standard Error)	.2185

ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ

ตัวแปรพยากรณ์	Unstandardize Coefficients		Standardize Coefficients	t	Sig.
	β	Std.Error			
ค่าคงที่	.793	.394		2.009	.049*
ลักษณะของบุคลากร (X_3)	.695	.131	.555	5.292	.000**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

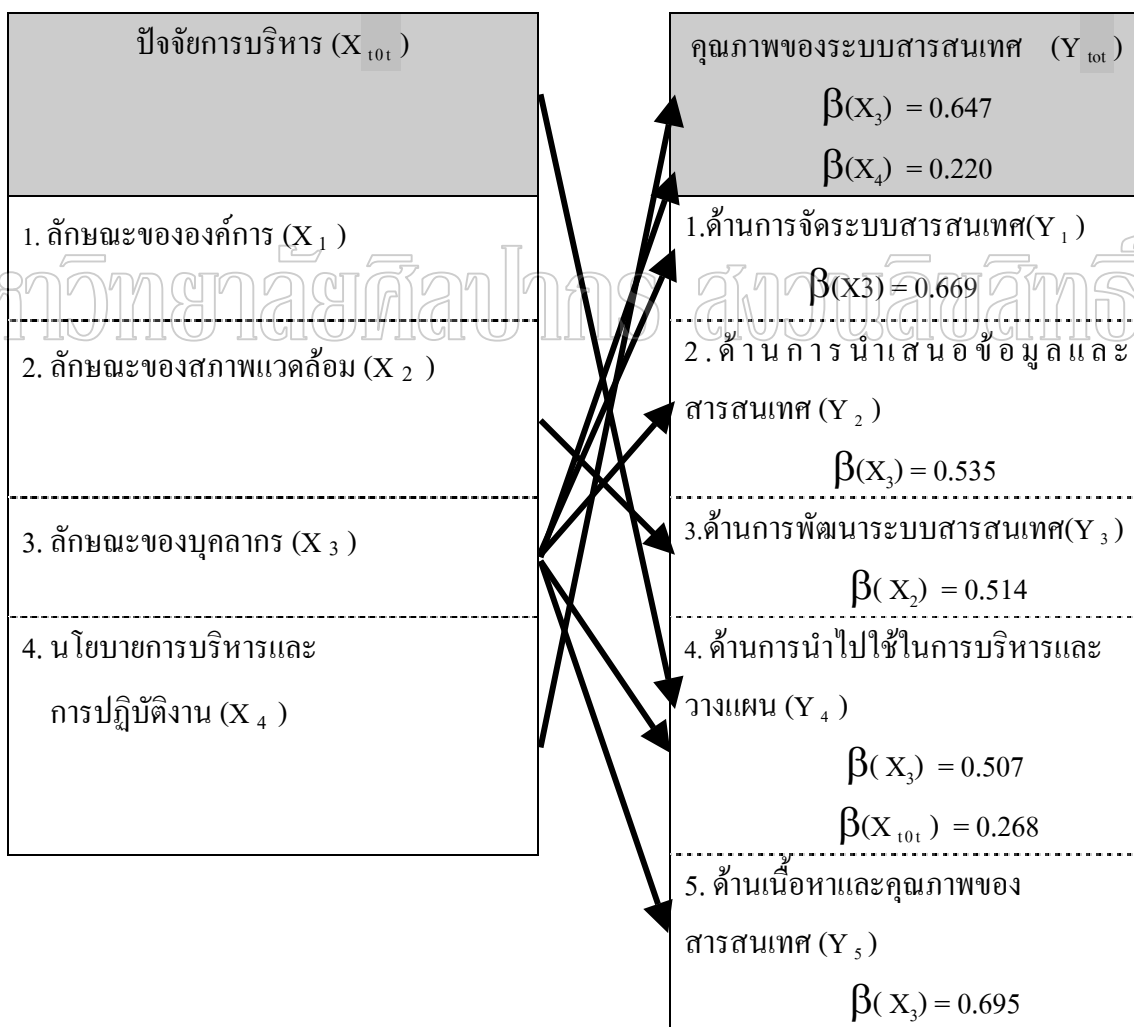
** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 11 แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ คือ ปัจจัยการบริหาร ด้านลักษณะของบุคลากร(X_3) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณในการทำนายคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษาด้านเนื้อหาและคุณภาพของสารสนเทศ (Y_5) เท่ากับ .555 ค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R Square) เท่ากับ .308 หมายความว่า ปัจจัยการบริหารด้าน ลักษณะของบุคลากร (X_3) สามารถทำนายคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านเนื้อหาและคุณภาพของสารสนเทศ (Y_5) ได้ร้อยละ 30.80 ค่าประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R Square) เท่ากับร้อยละ 29.70 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย

(Standard Error) เท่ากับร้อยละ 21.85 ในลักษณะนี้แสดงว่า ปัจจัยการบริหารด้านลักษณะของบุคลากร (X_3) ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษาด้านเนื้อหาและคุณภาพของสารสนเทศ (Y_5) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอย ได้ดังนี้

$$\hat{Y}_5 = 0.793 + 0.695 (X_3)$$

จากการวิเคราะห์การถดถอยของปัจจัยการบริหารกับคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis) ข้างต้น สามารถสรุปได้ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 9 สรุปผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา

จากภาพที่ 9 สรุปผลได้ดังนี้

1. ปัจจัยการบริหารโดยภาพรวม (X_{10t}) ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการนำไปใช้ในการบริหารและวางแผน (Y_4)
2. ปัจจัยการบริหารด้านลักษณะของสภาพแวดล้อม (X_2) ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศ (Y_3)
3. ปัจจัยการบริหารด้านลักษณะของบุคลากร (X_3) ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษาโดยภาพรวม (Y_{10t}) และในด้านการจัดระบบสารสนเทศ (Y_1) ด้านการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ (Y_2) ด้านการนำไปใช้ในการบริหารและวางแผน (Y_4) ด้านเนื้อหาและคุณภาพของสารสนเทศ (Y_5)
4. ปัจจัยการบริหารด้านนโยบายการบริหารและการปฏิบัติงาน (X_4) ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษาโดยภาพรวม (Y_{10t})

สรุป

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เพื่อทราบปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นหญิงมีจำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 57.3 เป็นผู้ที่มียุทธะหว่าง 41-50 ปี จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 53.8 มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีรวม 236 คน คิดเป็นร้อยละ 90.8 เป็นครูผู้ปฏิบัติงานด้านสารสนเทศของโรงเรียนจำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 75.0 ประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบันเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ 15 ปีขึ้นไปมากที่สุด จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 62.3 ปัจจัยการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.2019, S.D. = 0.2995$) คุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษาโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.2106, S.D. = 0.4162$) เช่นกัน และปัจจัยการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษาโดยภาพรวม (X_{10t}) ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการนำไปใช้ในการบริหารและวางแผน (Y_4) และเมื่อแยกพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ปัจจัยการบริหารด้านลักษณะของสภาพแวดล้อม (X_2) ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษาด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศ (Y_3) ปัจจัยการบริหารด้านลักษณะของบุคลากร (X_3) ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษาโดยภาพรวม (Y_{10t}) และในด้านการจัดระบบสารสนเทศ (Y_1) ด้านการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ (Y_2) ด้านการนำไปใช้ในการบริหารและวางแผน (Y_4) ด้านเนื้อหาและคุณภาพของสารสนเทศ (Y_5) ปัจจัยการบริหารด้านนโยบายการบริหารและการปฏิบัติงาน (X_4) ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษาโดยภาพรวม (Y_{10t})

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งหน่วยในการวิเคราะห์ คือ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม โดยใช้ปัจจัยการบริหารตามแนวคิดของสตีเยร์ (Steers) กับคุณภาพของระบบสารสนเทศตามแนวคิดของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เป็นขอบข่ายการวิจัย ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 65 โรงเรียน โดยมีผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่งและครูผู้ปฏิบัติงานด้านสารสนเทศของโรงเรียน จำนวน 260 คน เป็นผู้ให้ข้อมูล ข้อมูลได้รับกลับคืนมาครบสมบูรณ์ทุกฉบับ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษา ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผลของการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา อยู่ในระดับมาก ทั้งโดยภาพรวมและแยกพิจารณาในแต่ละด้าน
2. คุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา อยู่ในระดับมาก ทั้งโดยภาพรวมและแยกพิจารณาในแต่ละด้าน
3. ปัจจัยการบริหาร โดยภาพรวมไม่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษาโดยรวม แต่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศด้านการนำไปใช้ในการบริหารและวางแผน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

และเมื่อแยกพิจารณาในแต่ละด้าน ปรากฏว่า

3.1 ปัจจัยการบริหาร ด้านลักษณะของสภาพแวดล้อม ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศ

3.2 ปัจจัยการบริหาร ด้านลักษณะของบุคลากร ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษาโดยภาพรวมและในด้านการจัดระบบสารสนเทศ ด้านการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ ด้านการนำไปใช้ในการบริหารและวางแผน ด้านเนื้อหาและคุณภาพของสารสนเทศ

3.3 ปัจจัยการบริหาร ด้านนโยบายการบริหารและการปฏิบัติงานส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษาโดยภาพรวม

การอภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยข้างต้น มีหลายประเด็นที่ควรนำมาพิจารณา เพื่อให้ทราบสภาพแท้จริงที่เป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ จึงอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัจจัยการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา อยู่ในระดับมาก ทั้งโดยภาพรวมและแยกพิจารณาแต่ละด้านซึ่งเป็นผลที่น่าพอใจ โดยผลดังกล่าวอาจเนื่องมาจากการตื่นตัวจากการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวด 8 ว่าด้วยทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ซึ่งรัฐจะต้องระดมทรัพยากรหรือปัจจัยต่าง ๆ มาใช้จัดการศึกษาให้เพียงพอ ตลอดจนให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจากผลการวิจัยของราย จันทร์กถัด พบว่าปัจจัยการบริหารโรงเรียนส่งผลต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี การวิจัยของภิรมย์ โชติแดง ที่พบว่าปัจจัยการบริหารมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5 ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าปัจจัยการบริหารต่าง ๆ มีความสำคัญต่อการบริหารงานในโรงเรียนประถมศึกษานั้นคือทุกฝ่ายควรร่วมมือกันเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ทางการศึกษาเพื่อเป็นการ “All for Education” ในฐานะที่การศึกษามีความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ และในส่วนของ การปฏิรูประบบบริหาร ที่มีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการที่มีเอกภาพในนโยบาย และมีความหลากหลายในทางปฏิบัติไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษา เพื่อความเป็นอิสระ คล่องตัว ในการบริหารจัดการที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน จึงทำให้

ผู้บริหารโรงเรียนมีโอกาสที่จะได้รับการจัดสรรปัจจัยการบริหารมาอย่างเพียงพอสำหรับการปฏิรูปการศึกษาในด้านต่าง ๆ ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงทำให้พบว่าปัจจัยการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษายู่ในระดับมากทั้งโดยภาพรวมและแยกพิจารณาในแต่ละด้าน และเมื่อเรียงลำดับปัจจัยการบริหารตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่าปัจจัยการบริหารที่อยู่ในลำดับแรก คือ นโยบายการบริหารและการปฏิบัติงานอันเป็นแนวทางให้บุคลากรขององค์กรได้ถือปฏิบัติ ซึ่งในการบริหารจัดการที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน ผู้บริหารจะมีอิสระและความคล่องตัวในการบริหารงบประมาณและทรัพยากรหรือปัจจัยต่าง ๆ ทางการศึกษาได้โดยไม่ต้องผ่านอำนาจการตัดสินใจตามลำดับขั้นตอนเหมือนแบบเดิมที่ทำให้การบริหารงานเป็นไปอย่างล่าช้า ดังนั้นผู้บริหารจึงมีอำนาจในการตัดสินใจได้อย่างเด็ดขาดในการบริหารงานตามนโยบายการบริหารและการปฏิบัติงาน นั่นคือนโยบายการบริหารและการปฏิบัติงานเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานทุกระดับจะต้องเข้าใจ เพราะนโยบายเป็นเสมือนรากฐานของแผนงานทั้งหมด ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จได้ตามเป้าหมายขององค์กร ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของทัศน สัจฉกชกสมิต ซึ่งทำการวิจัยปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร พบว่าระดับปัจจัยการบริหารโรงเรียนโดยภาพรวมและแยกพิจารณาแต่ละด้านจะอยู่ในระดับมาก โดยมีปัจจัยด้านนโยบายการบริหารและการปฏิบัติงานอยู่ในอันดับสูงสุด การวิจัยของนิศยา จันทรศณาโชค ซึ่งทำการวิจัยปัจจัยขององค์กรที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด พบว่าปัจจัยขององค์กรอยู่ในระดับมาก และการวิจัยของรังษิยา อมาตยคง ซึ่งทำการวิจัยองค์ประกอบขององค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการเขตพื้นที่ภูมิภาคตะวันตกพบว่าองค์ประกอบขององค์กรบริหารงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เขตพื้นที่ภูมิภาคตะวันตกอยู่ในระดับมาก

2. จากผลการวิจัยที่พบว่าคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา อยู่ในระดับมากทั้งโดยภาพรวมและแยกพิจารณาแต่ละด้าน ซึ่งเป็นผลที่น่าพอใจและมีค่าสูงกว่าสมมติฐานที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ โดยผลดังกล่าวอาจเนื่องมาจากการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาการใช้ระบบสารสนเทศของครูผู้ปฏิบัติงานด้านสารสนเทศ ที่ดำเนินการโดยฝ่ายพัฒนาบุคลากรสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม ตามกระแสการตื่นตัวของรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ที่ประกาศให้ทุกกระทรวงและแต่ละกรมเร่งดำเนินการเพื่อขนานรับนโยบายให้ทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ที่ไร้พรมแดนในการติดต่อสื่อสารและจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่กำหนดให้สถานศึกษามีการจัดระบบการประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอก ซึ่งโรงเรียนจำเป็นต้องมีการจัดเตรียมข้อมูลและสารสนเทศให้เป็นไปตามนโยบาย

เปรียบเทียบข้อบังคับและแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาโรงเรียน โดยมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการปฏิบัติงาน ในเรื่องการพัฒนากระบวนบริหาร การจัดเก็บข้อมูลและเผยแพร่ข้อมูล พัฒนาปรับปรุงข้อมูลสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพจาก ภายนอก ดังนั้นคุณภาพของกระบวนบริหารในโรงเรียนประถมศึกษาจึงอยู่ในระดับมากทั้งโดย ภาพรวมและแยกพิจารณาแต่ละด้าน ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละด้าน โดยเรียงลำดับจาก มากไปน้อย พบว่า ด้านการนำไปใช้ในการบริหารและวางแผนอยู่ในลำดับแรก เพราะสารสนเทศมีความ จำเป็นและสำคัญมากต่อผู้บริหารทุกคนสำหรับการบริหารงานในองค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นอาจถือได้ว่าสารสนเทศเป็นปัจจัยการบริหารที่สำคัญประการหนึ่งที่จะนำมาช่วย ในการวางแผน เพราะในการวางแผนจะต้องมีการพิจารณาสารสนเทศประกอบการตัดสินใจอย่าง ถี่ถ้วน ดังนั้นการวางแผนที่เกิดจากการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ จึงควรมีข้อมูลสารสนเทศที่ เพียงพอ ถูกต้องสอดคล้องกับการปฏิบัติจริง ครบถ้วน ชัดเจนและเป็นปัจจุบัน เพราะหากได้ข้อมูลที่ ผิดพลาด การวางแผนที่จะนำมาใช้ในการบริหารงานก็ย่อมผิดพลาดและอาจทำให้เกิดความ เสียหายตามมาได้ ซึ่งผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของประภัทร์ กุดหอม ซึ่งทำการวิจัย จริยธรรมในการปฏิบัติงานด้านสารสนเทศของบุคลากรกับคุณภาพของกระบวนบริหารใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในส่วนกลาง เขตกรุงเทพมหานคร พบว่าระดับคุณภาพ ของกระบวนบริหารโดยรวมอยู่ในระดับสูง งานวิจัยของนุชนาฏ กุลคง ที่วิจัยเพื่อศึกษาการ พัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศเพื่อการจัดการศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติพบว่าระบบฐานข้อมูลสารสนเทศเพื่อการจัดการ ศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลทั่วไป งานวิชาการ งานกิจการ นักเรียน งานบุคลากร งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่และงานสัมพันธ์ชุมชน มีความ เหมาะสมในการใช้งานอยู่ในระดับดี งานวิจัยของวาสนา จาตุรงค์รัมย์ ที่วิจัยเพื่อศึกษาการจัด ระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย พบว่าจากสภาพการจัดระบบสารสนเทศของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ ข้อมูลส่วนใหญ่ได้นำไปใช้ประโยชน์เพื่อการวางแผนของโรงเรียน และงานวิจัยของเตียง ทองผา ที่วิจัยเพื่อศึกษาการ จัดระบบสารสนเทศในโรงเรียนปฏิรูปการศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด หนองบัวลำภู พบว่าข้อมูลสารสนเทศได้นำไปใช้ในการวางแผนการบริหารงาน ใ้รายงานการ ปฏิบัติงานและใช้ประกอบการตัดสินใจในการปฏิบัติงานตามลำดับ

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัจจัยการบริหารโดยภาพรวมไม่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบ สารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษาโดยภาพรวม แต่ส่งผลต่อข้อปฏิบัติรายด้านในด้านการนำไป ใช้ในการบริหารและวางแผน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่สามารถ

ดำเนินการจัดทำเกี่ยวกับระบบสารสนเทศของตนให้มีคุณภาพได้ครบถ้วนตามแนวคิดของกรมสามัญศึกษา ที่ผู้วิจัยนำมาเป็นตัวแปรตามของการวิจัยในครั้งนี้ เพราะกรมสามัญศึกษาเป็นกรมที่ตระหนักในความสำคัญของระบบสารสนเทศและมีการพัฒนาระบบสารสนเทศมาโดยตลอดจนกระทั่งมีความมั่นใจว่าโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษามีความพร้อมในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการบริหารงานมากขึ้น จึงจัดทำโครงการประกวดระบบสารสนเทศของโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษาขึ้น ดังนั้นเมื่อเปรียบเทียบในแง่ของความพร้อมในด้านการดำเนินการจะเห็นได้ว่าโรงเรียนกรมสามัญศึกษามีความพร้อมมากกว่าโรงเรียนประถมศึกษา ทั้งทางด้านบุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ ต่าง ๆ ซึ่งจะเห็นได้ว่า กรมสามัญศึกษาส่งเสริมการจัดหาคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการจัดทำข้อมูลและสารสนเทศ ส่วนโรงเรียนประถมศึกษามักจะประสบปัญหาด้านงบประมาณในการจัดซื้อจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ เทคโนโลยีที่จำเป็น เพราะโรงเรียนประถมศึกษาแบ่งระบบการบริหารงานออกเป็นหลายด้าน และปัจจัยการบริหารที่ได้รับจัดสรรมาได้ถูกนำไปใช้ในด้านอื่น ๆ แทน ซึ่งอาจเป็นเพราะผู้บริหารส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยเห็นความสำคัญของระบบสารสนเทศเท่าที่ควร เพราะเห็นว่ามีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศไว้ในแฟ้มและตู้เก็บเอกสารตามขอบข่ายงานที่ได้จัดทำไว้แล้วซึ่งสามารถให้บริการข้อมูลต่าง ๆ ได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งเมื่อพิจารณาตามค่าเฉลี่ยรายข้อจากข้อคำถามจะพบว่าโรงเรียนยังขาดศูนย์ปฏิบัติการสารสนเทศและคอมพิวเตอร์ที่จะนำมาใช้อำนวยความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศโดยตรงเพราะขาดบุคลากรที่มีความรู้ด้านเทคนิควิธีการจัดระบบสารสนเทศที่ทันสมัยและบุคลากรส่วนใหญ่ได้รับการมอบหมายงานไม่ตรงตามวุฒิการศึกษา เพราะโรงเรียนประถมศึกษามีบุคลากรและอาคารสถานที่จำนวนจำกัด ด้วยสาเหตุดังกล่าวจึงทำให้ระบบสารสนเทศที่ใช้อยู่เดิมเกิดปัญหาความล่าช้า ไม่คล่องตัวเท่าที่ควร ดังนั้นเมื่อเกิดกระแสการปฏิรูปการศึกษา จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจำเป็นต้องเร่งดำเนินการปรับปรุงคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนของตน เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพทั้งจากภายในและภายนอก จึงทำให้ปัจจัยการบริหารโดยรวมส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษาต่อข้อปฏิบัติในด้านการนำไปใช้ในการบริหารและวางแผน เนื่องจากแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจำเป็นต้องพึ่งพาการบริหารจัดการในเชิงคุณภาพ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่กำหนดไว้ในหมวด 6 เรื่องมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา จึงเป็นภารกิจของสถานศึกษาที่ต้องดำเนินการในหลาย ๆ ด้าน เช่นการจัดระบบบริหารและสารสนเทศสถานศึกษา เพราะระบบสารสนเทศจะช่วยให้ผู้บริหารสามารถบริหารงานในด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยในการวางแผนประกอบการตัดสินใจเพื่อเป็นแนวทางสู่การพัฒนา

แนวคิดและสร้างทางเลือกใหม่ในการตัดสินใจหรือการแก้ปัญหาของผู้บริหาร ช่วยในการตรวจสอบการทำงานซึ่งจะส่งผลให้มีการพัฒนาปรับปรุงไปในทางที่ดีขึ้น ซึ่งเมื่อพิจารณาตามค่าเฉลี่ยรายชื่อจากข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารจะพบว่าผู้บริหารจำเป็นต้องนำปัจจัยการบริหารต่าง ๆ ที่มีอยู่มาใช้ในการพัฒนาคุณภาพของระบบสารสนเทศเพื่อนำมาใช้ในการบริหารและวางแผน ทั้งด้านลักษณะขององค์การ ลักษณะของสภาพแวดล้อม ลักษณะของบุคลากร นโยบายการบริหารและการปฏิบัติ โดยการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารงานให้มีความสัมพันธ์กับทรัพยากรบุคคลตามที่กำหนดไว้ มีการนำเทคโนโลยีและอุปกรณ์ต่าง ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน จัดให้บรรยากาศทั้งภายในและภายนอกมุ่งสู่การพัฒนาการจัดระบบสารสนเทศในโรงเรียน กระตุ้นให้บุคลากรเกิดความผูกพันที่ต้องการที่จะปฏิบัติงานเพื่อโรงเรียนอย่างเต็มที่ จัดแนวทางให้บุคลากรได้ถือปฏิบัติด้วยการกำหนดเป้าหมายให้ทุกคนได้รับรู้ร่วมกัน ช่วยกันจัดหาและใช้ทรัพยากรให้เพียงพอ ร่วมกันปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน มีกระบวนการติดต่อสื่อสารที่ดี และประการสำคัญคือผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการตัดสินใจ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในองค์การให้มีความคล่องตัวสามารถเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้หากผู้บริหารสามารถดำเนินการจัดทำให้เกิดขึ้นได้ก็จะส่งผลให้โรงเรียนเกิดคุณภาพของระบบสารสนเทศที่จะนำมาใช้ในการบริหารและวางแผนได้ โดยมีการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นเพื่อใช้ประกอบการวางแผนในการบริหารงานหรือการตัดสินใจเป็นการเฉพาะ มีการกำหนดขอบข่ายที่ใช้ประกอบการปฏิบัติงานหรือการตัดสินใจของผู้บริหาร ดังผลการวิจัยที่เกิดขึ้นและเมื่อแยกพิจารณาในแต่ละด้านจะพบว่า

3.1 ปัจจัยการบริหาร ด้านลักษณะของสภาพแวดล้อม ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษาด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศ ซึ่งเมื่อพิจารณาตามค่าเฉลี่ยรายชื่อจากข้อคำถาม จึงพบว่าอาจเนื่องมาจากผู้บริหารมีการเอาใจใส่และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม เล็งเห็นความสำคัญในการพิจารณาความดีความชอบของบุคลากรตามเกณฑ์ที่กำหนดโดยใช้ระบบคุณธรรม รวมทั้งมีการเร่งส่งเสริมให้ครูมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ และเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมากขึ้นกว่าเดิม จึงทำให้บรรยากาศภายในโรงเรียนเอื้อต่อการปฏิบัติงาน ทุกคนปฏิบัติงานต่อกันด้วยความจริงใจ สามารถช่วยเหลือเกื้อกูลกันได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้คุณภาพของระบบสารสนเทศด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศเกิดขึ้นในโรงเรียนประถมศึกษาได้ โดยมีการให้ความรู้และส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดทำและใช้สารสนเทศในการปฏิบัติงาน เปิดโอกาสให้ทุกคนได้ใช้สารสนเทศและ

เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเท่าเทียมกัน และเสริมสร้างให้บุคลากรเกิดความตระหนักในคุณค่าของสารสนเทศ

3.2 ปัจจัยการบริหารด้านลักษณะของบุคลากรส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษาโดยภาพรวมและในด้านการจัดระบบสารสนเทศ ด้านการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ ด้านการนำไปใช้ในการบริหารและวางแผน ด้านเนื้อหาและคุณภาพของสารสนเทศ เมื่อพิจารณาตามค่าเฉลี่ยรายข้อจากข้อคำถามพบว่าอาจเนื่องมาจากบุคลากรเกิดความผูกพันรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ดังนั้นเมื่อเกิดปัญหาขึ้นทุกคนจึงร่วมมือกันแก้ปัญหา นั้นโดยการอุทิศตนเพื่อประโยชน์ของกิจกรรมส่วนรวมในโรงเรียนอย่างจริงจัง โดยเฉพาะในด้านระบบสารสนเทศซึ่งจะเห็นได้ว่าเมื่อบุคลากรเริ่มตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญที่จะร่วมมือกันแก้ปัญหาในด้านนี้จึงส่งผลให้เกิดคุณภาพของระบบสารสนเทศเกือบจะทุกด้านในโรงเรียนประถมศึกษา โดยโรงเรียนมีแผนงานและโครงการเพื่อการพัฒนาสารสนเทศที่ชัดเจน มีการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านสารสนเทศและปฏิบัติตามแผนอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกัน ด้วยการจัดตั้งคณะทำงานและกำหนดขอบข่ายงานสารสนเทศได้อย่างเหมาะสมชัดเจนตามการบริหารงานในแต่ละฝ่าย โดยให้ทุกฝ่ายมีวิธีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลที่ทำให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องเชื่อถือได้ด้วยการกำหนดจุดมุ่งหมายอย่าง ชัดเจนในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลแต่ละครั้ง โดยให้งานบริหารของโรงเรียนทุกฝ่ายมีการใช้ข้อมูลสารสนเทศประกอบการวางแผนหรือการตัดสินใจรวมทั้งมีการรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นเพื่อใช้ประกอบในการบริหารงานหรือการตัดสินใจเป็นการเฉพาะสำหรับผู้บริหาร และเพื่อให้โรงเรียนสามารถรายงานข้อมูลแก่หน่วยเหนือและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทันเวลา ด้วยการมีระบบสารสนเทศที่จัดเก็บข้อมูลได้อย่างถูกต้องตรงตามความเป็นจริงและเป็นปัจจุบัน

3.3 ปัจจัยการบริหารด้านนโยบายการบริหารและการปฏิบัติงานส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษาโดยภาพรวม ซึ่งเมื่อพิจารณาตามค่าเฉลี่ยรายข้อจากข้อคำถามพบว่าอาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนมีการแจ้งข่าวสารที่เป็นประโยชน์ให้บุคลากรในโรงเรียนทราบอย่างสม่ำเสมอ โดยยึดหลักการในการบริหารงานและมีความยืดหยุ่นตามความเหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ รวมทั้งมีการอำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงานภายในโรงเรียนและมีการชี้แจงวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโรงเรียนได้อย่างชัดเจน จึงส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษาโดยภาพรวม ในทุก ๆ ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดระบบสารสนเทศ ด้านการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ ด้านการพัฒนาสารสนเทศ ด้านการนำไปใช้ในการบริหารและวางแผน และด้านเนื้อหาและคุณภาพของสารสนเทศ โดยทำให้โรงเรียนมีการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านสารสนเทศอย่างเป็นระบบมีการกำหนดบุคลากรที่รับผิดชอบซึ่งอาจมี

ห้องสารสนเทศหรือมุมสารสนเทศอย่างเหมาะสม เพื่อรายงานด้านสารสนเทศโดยเฉพาะ โดยมีเอกสารและสื่อสิ่งพิมพ์บันทึกสารสนเทศของโรงเรียนและมีวิธีการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศที่หลากหลาย เพื่อให้ความรู้และส่งเสริมบุคลากรให้มีส่วนร่วมในการจัดทำและใช้สารสนเทศในการปฏิบัติงาน มีการสร้างเสริมบุคลากรให้เกิดความตระหนักในคุณค่าของสารสนเทศด้วยการจัดกิจกรรมการอบรมพัฒนาบุคลากรด้านสารสนเทศให้ร่วมมือประสานงานกันในการจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนางานสารสนเทศอย่างเป็นระบบ นั่นคือหากผู้บริหารเห็นความสำคัญของการพัฒนาดังกล่าวและให้การสนับสนุนการใช้สารสนเทศอย่างจริงจังด้วยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อช่วยในการวิเคราะห์และสรุปข้อมูลให้เป็นสารสนเทศที่มีความหมายแล้วนำมารวบรวมจัดเก็บอย่างเป็นหมวดหมู่และนำมาใช้ในการบริหารงานด้านการวางแผนหรือการตัดสินใจ โดยควรมีการติดตามตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของผู้ที่ได้รับมอบหมายอย่างสม่ำเสมอ มีการประเมินผลการปฏิบัติงานด้านสารสนเทศอย่างต่อเนื่องทุกสิ้นปีการศึกษา ซึ่งจะต้องมีการวิเคราะห์และจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นต้องใช้ในโรงเรียนและปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ก็จะทำให้การรายงานข้อมูลแก่หน่วยเหนือและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความครบถ้วน ถูกต้อง เป็นปัจจุบันและทันตามกำหนดเวลา

3.4 ปัจจัยการบริหารด้านลักษณะขององค์กร แม้ว่าจะไม่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในด้านใดเลย แต่เมื่อวิเคราะห์จากความสัมพันธ์ จะพบว่าปัจจัยการบริหารด้านลักษณะขององค์กรมีความสัมพันธ์กับปัจจัยการบริหารในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะปัจจัยการบริหารโดยภาพรวมซึ่งมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก จึงกล่าวได้ว่าปัจจัยการบริหารด้านลักษณะขององค์กรมีส่วนสำคัญในการช่วยส่งเสริมปัจจัยการบริหารในทุกๆด้านที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศให้เกิดขึ้นในโรงเรียนทั้งในด้านลักษณะของสภาพแวดล้อม ลักษณะของบุคลากร และนโยบายการบริหารและการปฏิบัติงาน นั่นคือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจึงควรให้ความสำคัญและสนับสนุนปัจจัยการบริหารด้านลักษณะขององค์กรด้วย

แม้ผลการวิเคราะห์จะพบว่าปัจจัยการบริหาร โดยภาพรวมไม่ได้ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษาโดยภาพรวม แต่ส่งผลในบางด้านเท่านั้น และเมื่อแยกพิจารณาในแต่ละด้านพบว่าปัจจัยการบริหารรายด้านที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศโดยภาพรวมและในแต่ละด้าน ซึ่งเมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยการบริหารกับคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษาพบว่าปัจจัยการบริหาร โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กับคุณภาพของระบบสารสนเทศโดยภาพรวมในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายกรณีจะพบว่าไม่มีเพียงส่วนน้อยที่ไม่สัมพันธ์กันนอกจากนั้นจะมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ซึ่งเมื่อวิเคราะห์จากผลการวิจัยจึงพบได้ว่าแม้ว่าปัจจัยการบริหาร โดยภาพรวมไม่ได้ส่งผลต่อคุณภาพของระบบ

สารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษาโดยภาพรวม แต่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในรายด้าน และปัจจัยการบริหารในแต่ละด้านมีการส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศโดยภาพรวม และในแต่ละด้านนั้นย่อมแสดงได้ว่าปัจจัยการบริหารสามารถส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษาได้นั่นเอง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่องปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการนำปัจจัยการบริหารไปใช้ให้เกิดการพัฒนาต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษาให้ดียิ่งขึ้น และเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการนำปัจจัยการบริหารไปใช้ให้เกิดการพัฒนาต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษาให้ดียิ่งขึ้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. หากพิจารณาในรายละเอียดเพื่อการพัฒนาด้านปัจจัยการบริหาร โดยยึดปัจจัยการบริหารทั้ง 4 ด้าน จะพบว่าปัจจัยการบริหารที่ควรได้รับการพัฒนาเป็นลำดับแรก คือ ปัจจัยการบริหารด้านลักษณะของสภาพแวดล้อม เพราะเป็นปัจจัยการบริหารที่อยู่ในลำดับสุดท้าย เมื่อนำปัจจัยการบริหารแต่ละปัจจัยมาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย เพราะโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก และครูมีจำนวนน้อยซึ่งจะพบได้ว่าบางโรงเรียนมีจำนวนครูไม่ครบทุกห้องเรียน ดังนั้นในการที่จะทำให้บุคลากรในโรงเรียนร่วมใจกันทำให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จ โรงเรียนต้องมีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดี ซึ่งเมื่อพิจารณาตามค่าเฉลี่ยรายชื่อจากข้อคำถามพบว่าโรงเรียนควรได้รับการสนับสนุนจากองค์กรหรือหน่วยงานอื่นๆ ในการร่วมมือกันพัฒนาการศึกษาโดยมีการประสานสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในด้านเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อร่วมมือกันปรับปรุงให้โรงเรียนมีคอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์และซอฟต์แวร์ต่าง ๆ ให้แก่บุคลากรในโรงเรียนได้นำมาใช้ในการปรับปรุงระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษาให้มีคุณภาพได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นหากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะดำเนินการพัฒนาปรับปรุงปัจจัยการบริหารให้แก่โรงเรียนควรพิจารณาดำเนินการพัฒนาปัจจัยการบริหารด้านลักษณะของสภาพแวดล้อมเป็นประการแรก

2. หากพิจารณาในรายละเอียดเพื่อการปรับปรุงระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา โดยยึดคุณภาพของระบบสารสนเทศทั้ง 4 ด้าน จะพบว่าคุณภาพของระบบสารสนเทศที่ควรได้รับการพัฒนาเป็นลำดับแรก คือ คุณภาพของระบบสารสนเทศด้านการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ เพราะเป็นคุณภาพของระบบสารสนเทศที่อยู่ในลำดับสุดท้าย เมื่อนำคุณภาพของระบบสารสนเทศแต่ละด้านมาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ซึ่งคุณภาพของระบบสารสนเทศด้านการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศนับว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อโรงเรียนในการที่จะทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับโรงเรียนได้โดยสะดวก เพราะโรงเรียนประถมศึกษามีการบริหารงานหลายด้าน โดยเฉพาะในการปฏิรูปการศึกษาที่จำเป็นต้องจัดทำข้อมูลสารสนเทศในด้านต่างๆ ให้เป็นระบบเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพการศึกษา และเมื่อพิจารณาตามค่าเฉลี่ยรายชื่อจากข้อคำถามพบว่า โรงเรียนควรมีวิธีการป้องกันความเสียหายของข้อมูล มีโสตทัศนวัสดุ เพื่อบันทึกสารสนเทศของโรงเรียนที่สื่อความหมายในรูปของ รูปภาพ ภาพนิ่ง โทรทัศน์ วิทยุทัศน์ เครื่องบันทึกเสียง ฯลฯ โดยมีการประมวลผลได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง ให้รูปแบบที่สวยงาม เพื่อนำไปใช้ในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลต่าง ๆ ของโรงเรียนให้แพร่หลายอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นหากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องการให้ระบบสารสนเทศของโรงเรียนประถมศึกษาที่มีคุณภาพ ควรพิจารณาดำเนินการพัฒนาคุณภาพของระบบสารสนเทศด้านการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ เป็นประการแรก

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัจจัยการบริหารโดยภาพรวมไม่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในภาพรวม แต่จะส่งผลต่อกันเมื่อพิจารณาในรายละเอียดของแต่ละด้าน แสดงให้เห็นว่า หากต้องการจะพัฒนาให้ระบบสารสนเทศของโรงเรียนประถมศึกษาที่มีคุณภาพสูงขึ้น ต้องพัฒนาจากปัจจัยการบริหารในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านลักษณะของบุคลากรที่จะเห็นได้ว่า ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศเกือบจะทุกด้าน ซึ่งเมื่อพิจารณาตามค่าเฉลี่ยรายชื่อจากข้อคำถามจะพบว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งดำเนินการพัฒนาบุคลากร ให้บุคลากรเกิดความรู้สึว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน มีขวัญกำลังใจที่ดีในการปฏิบัติงาน ได้ปฏิบัติงานที่ตรงตามความสามารถของตนเอง ส่งเสริมให้บุคลากรได้หมั่นศึกษาหาความรู้และสนับสนุนให้นำแนวคิดใหม่ ๆ มาใช้ในการปรับปรุงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของตนเอง โดยอาจจัดให้มีการอบรมในเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อช่วยในการปรับปรุงระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและจริงจัง ดังนั้นการพัฒนาบุคลากรจึงนับได้ว่าเป็นหนทางสู่การเริ่มต้นที่ดี เพราะหัวใจหลักของการใช้ปัจจัยการบริหารคือการสนับสนุนบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะผู้บริหารซึ่งเป็นบุคคลสำคัญที่มีอำนาจหน้าที่ในการนำปัจจัยการบริหารมาดำเนินการจัดระบบสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ตามที่ได้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะของการวิจัยดังกล่าวไว้ข้างต้น เพื่อให้งานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารกับคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา ได้แพร่หลายออกไป เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า ของผู้บริหาร นักวิชาการ และผู้สนใจทั่วไป จึงขอเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารปัจจัยอื่นกับคุณภาพของระบบสารสนเทศในงานบริหารแต่ละด้านของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เช่น ด้านบริหารวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป เพื่อเป็นการเจาะลึกให้งานในแต่ละด้านมีระบบสารสนเทศที่มีคุณภาพ
2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริหารงานของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพของระบบสารสนเทศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนวโน้มของการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กรมวิชาการ. รายงานการประเมินการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2537.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2537.

กรมสามัญศึกษา. กองแผนงาน. “การพัฒนาระบบสารสนเทศในสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด.” ใน

เอกสารประกอบการฝึกอบรมการวางแผนของหน่วยงานระดับจังหวัด, 3-4 . กรุงเทพฯ :

กรมสามัญศึกษา, 2533.

_____. กองแผนงาน. การพัฒนาระบบสารสนเทศของโรงเรียน. ม.ป.ท.,2536. (อัครา)

_____. กองแผนงาน. “การวางแผนพัฒนาการศึกษา.” ใน เอกสารประกอบการประชุมสัมมนา
ผู้ช่วยผู้อำนวยการกรมสามัญศึกษาจังหวัด ระหว่างวันที่ 20-24 กุมภาพันธ์ 2538, 13.

กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา, 2538 .

_____. การจัดระบบสารสนเทศโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ :

กรมสามัญศึกษา-กระทรวงศึกษาธิการ, 2538.

กุลยา นิมสกุล. ความรู้พื้นฐานทางคอมพิวเตอร์. กรุงเทพฯ : ฟิสิกส์เซ็นเตอร์ , 2534.

จรณิต แก้วกั้งวาล. การออกแบบและจัดการฐานข้อมูล. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น ,2536.

จิตติมา เทียมบุญประเสริฐ. ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพฯ :

วี.เจ.พรินดิง, 2544.

จิราภรณ์ สุทธิมสกา. “แนวคิดเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ,” ใน ระบบสารสนเทศเพื่องานก่อสร้าง ,

6-7.นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2537.

ซารี มณีศรี. การนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : บุรพาสาส์น, 2538.

ชุดิมา พัวผดุงศิษฐ์. “ชนบทไทยกับเทคโนโลยีสารสนเทศ.” มติชนรายวัน 7 (กุมภาพันธ์ 2539):25.

ชุมพล ศฤงคารศิริ,2538. อ้างถึงใน พลพิทักษ์ พวงมาลา. “ความต้องการการพัฒนาระบบ

สารสนเทศเพื่อการบริหารของผู้บริหาร คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัย

ขอนแก่น.” บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มข. 17 (มกราคม 2542) : 82.

เซ็น แก้วยศ. ครูใหญ่ในฐานะผู้นำในชุมชน [Online]. Accessed 16 January 2003. Available

from [http:// website@emisc.moe.go.th](http://website@emisc.moe.go.th).

ณัฐพันธ์ เจริญนันท และ ไพบุลย์ เกียรติโกมล. ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ

Management Information Systems. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ด ยูเคชั่น, 2545.

- เตียง ทองผา. “การจัดระบบสารสนเทศในโรงเรียนปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2544.
- ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์. ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ. กรุงเทพฯ : เอส แอนด์ จี กราฟฟิค, 2545.
- ธงชัย สันติวงษ์. องค์การและการบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2533.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัท เอ็ส.เอ็ม.เอ็ส, 2527.
- นิตยา จันทร์คณาโชค. “ศึกษาปัจจัยองค์การที่ส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติงานในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2538.
- ปทีป เมธาคณวุฒิ. การจัดระบบสารสนเทศในระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- ประกอบ คุณารักษ์ และคณะ. รายงานการวิจัย การวิเคราะห์นโยบาย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2525.
- ประสงค์ ปราณิตพลกรัง และคณะ. ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ. กรุงเทพฯ : บริษัทธีรฟิล์มและโซเท็กซ์ จำกัด, 2541.
- พนม พงษ์ไพบูลย์. การประสานงานการพัฒนาาระบบสารสนเทศทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2532.
- พยอม วงศ์สารศรี. การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ : พรานนกการพิมพ์, 2534.
- _____. การบริหารทรัพยากรมนุษย์. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2538.
- ไพรัช รัชชพงษ์ และ พิเชฐ คุรุจเวโรจน์. เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541.
- ไพโรจน์ คชชา. “ปัญหาการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา, 2534.
- ภิรมย์ โชติแดง. “ศึกษาปัจจัยบริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2543.

- มยุรี รัตนมุง. “ระบบสารสนเทศ : การบริหาร.” ใน สารสนเทศ ศษ.2537, 85-86. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2537.
- ยี่น ภู่วรรณ. “เทคโนโลยีสารสนเทศกับการพัฒนาประเทศ.” ไมโครคอมพิวเตอร์ 116 (มีนาคม 2538) : 47.
- รวีวรรณ ชินะตระกูล. หลักการศึกษ. กรุงเทพฯ ฯ : ที.พี.พรีน จำกัด, 2538.
- รังสียา อมาตยคง. “ศึกษาองค์ประกอบขององค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการเขตพื้นที่ภูมิภาคตะวันตก.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2544.
- ราย จันทร์กลัด. “ศึกษาปัจจัยการบริหาร โรงเรียนที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2535.
- รุ่ง แก้วแดง. ประวัติการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ ฯ : พินเนส พรินติ้ง เซ็นเตอร์ จำกัด, 2540.
- รุ่งเรือง สุชาภิรมย์. “ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิรูปการศึกษา.” วารสารวิชาการ 2, 4 (กุมภาพันธ์ 2544) : 9-10.
- วราภรณ์ เทพสัมฤทธิ์พร. “การศึกษาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2536.
- วาสนา จาตุรนต์รังษี. “ การศึกษาการจัดระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2541.
- วัฒนา [นามแฝง]. เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อยุคโลกาภิวัตน์ [Online]. Accessed 25 September 2002. Available from <http://www.wattana.ac.th/evaluation/evaluationjob4.html>.
- สมาน ลอยฟ้า. “การรู้สารสนเทศ : ทักษะที่จำเป็นสำหรับสังคมสารสนเทศ.” มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ 19 (ต.ค. – ธ.ค. 2544) : 1-5.
- สมนึก คิริโต. “ระบบสารสนเทศเสริมเชิงตัวเลขให้ธุรกิจได้อย่างไร.” ไมโครคอมพิวเตอร์ 118 (พฤษภาคม 2538) : 200 – 205.
- สมพงษ์ เกษมสิน. การบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 7.กรุงเทพฯ ฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2523.
- _____. การบริหาร. กรุงเทพฯ ฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2526.

สมยศ นาวิการ. การบริหารธุรกิจ. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์กรุงธน, 2525.

สมหวัง ภูหัวดอน. “กระบวนการจัดสารสนเทศงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม, 2542.

สุนนต์ หมั่นชำนาญ. หัวหน้างานข้อมูลและสถิติ ฝ่ายแผนงานและงบประมาณ

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม. สัมภาษณ์, 1 ตุลาคม 2545.

สุเมธ แสงนิ่มนวล. ศิลปะการใช้อำนาจบริหาร. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์บุ๊คเบงก์, 2544.

สำนักข่าวพิมพ์ไทย. ศธ.วางแผนแม่บทไอซีทีเพื่อการศึกษา เน้นให้ทุกคนเข้าถึงเทคโนโลยี

[Online]. Accessed 16 January 2003. Available from

<http://www.moe.go.th/webpr/Pr/pongpol-news12.html>.

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม. ฝ่ายแผนงานและงบประมาณ. ข้อมูลสารสนเทศ
ปี 2544. สมุทรสงคราม : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม, 2544.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. กองพัฒนานุเคราะห์. คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับ
ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว,
2536.

_____. การพัฒนาระบบสารสนเทศเชิงคุณภาพในโรงเรียน. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์การศาสนา,
2543.

_____. ฝ่ายแผนงานและงบประมาณ. สาระสำคัญของแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 9
(พ.ศ.2545-2549) [Online]. Accessed 7 February 2003. Available from
<http://www.thai.net/Suratprimary/webpage/plan.html>.

สำนักงานคณะกรรมการดำเนินงานโครงการรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์. ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการ
ดำเนินการโครงการรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์. รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ [Online]. Accessed 8
January 2003. Available from <http://www.egovernment.or.th>.

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒. กรุงเทพฯ ฯ : พรึกหวาน
กราฟฟิค จำกัด, 2542.

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ. ไอที 2000 : นโยบายเทคโนโลยี
สารสนเทศแห่งชาติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์
และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ, 2539.

สำนักนายกรัฐมนตรี. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ

ฉบับที่ 8 พุทธศักราช 2540-2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2540.

_____. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. รายงานเรื่องการวิจัยและพัฒนา

ระบบเครือข่ายสารสนเทศทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค, 2540.

_____. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. แผนการศึกษาแห่งชาติ

(พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๕๕). กรุงเทพฯ : พรักหวานกราฟฟิค จำกัด, 2545.

หนังสือพิมพ์คมชัดลึก. ทักษิณ ชินวัตรทุกกระทรวงส่งแผนสารสนเทศ [Online] . Accessed 16

January 2003. Available from <http://www.moe.go.th/webpr/Pr/pongpol/pongpol-news12.html>.

อธิปัทย์ คลี่สุนทร. “ผู้บริหาร ระบบสารสนเทศ คอมพิวเตอร์ : ความเกี่ยวข้องและข้อคิดเพื่อ

พิจารณา.” ใน สารสนเทศ ศธ. 2537, 75. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครุสภาลาดพร้าว, 2537.

_____. “ยุทธศาสตร์การบริหารในโลกยุคโลกาภิวัตน์.” จุดสารการบริหารการศึกษาศิลปากร

2 , 3 (ตุลาคม 2538) : 6.

อรรพรรณ นาคคง. “สภาพและปัญหากระบวนการผลิตสารสนเทศทางการศึกษาของสำนักงานปลัด

กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตการศึกษา-9.” วิทยานพนธ์ปริญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2544.

ภาษาต่างประเทศ

- Bennis, Warren G. "Toward a Scientific Management : the Concept of Organization Health." quoted in J. Ghorpade. Assessment of Organizational Effectiveness. 1971.
- Best, John W. Research in Education. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall Inc., 1970.
- Campbell, Ronald F. and others. Introduction to Education Administration. 5th ed. Boston : Allyn and Bacon, Inc, 1978.
- Caplow, Theodore. Principle of Organization. New York : Harcourt and World, 1964.
- Cronbach, Lee J. Essentials of Psychological Testing. 3rd ed. New York : Harper & Raw Publisher, 1974.
- Davis, Gordon B., and Margrethe H. Olson. Management Information Systems Conceptual Foundation , Structure and Development. 2nd ed. Singapore : McGraw–Hill, 1985.
- Dickson, Gary W., and James C. Wetherbe. The Management Information Systems. Singapore : McGraw – Hill Book Co., 1985.
- Duncan, R. B. "The Characteristics of Organizational Environment and Percieved Environmental Uncertainty." Administrative Science Quarterly 17 (1972) : 313-327.
- Everard, K. B., and Geoffey Morris. Effective School Management . London : Harper and Row Publishers, 1985.
- Frederickson, N. Some Effect of Oaganization Climate on Administration Performance. Princeton New Jersey : Educational Testing Service, 1966.
- Guillemette, E. J. Organizational Culture, Commitment and Effectiveness : An Empirical Investigation in a Hospital Setting. New York : Nova University, 1992.
- Katz, Danial., and Robert L. Kahn. The Social Psychology of Organization. 2nd ed. New York : John Wiley & Sons, 1978.
- Koontz, Harold., Cyril O' Donnell, and Weihrich Heinz. Management. Tokyo, Japan : McGraw-Hill Kogakusha, Ltd., 1980.
- Kouzes and Posner, 2545. อ้างถึงใน หยกแก้ว กมลวรรณ. ผู้นำ [Online]. Accessed 10 February 2003. Available from <http://libraly.rii.ac.th/article/htmlfile/kr317.pdf>.
- Krejcie and Morgan. อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2543.

- Laudon, Kenneth C., and Jane P. Laudon. Management Information Systems : Organization and Technology. 5th ed. New York : Mcmillan Publish Company, 1994.
- Likert, Rensis. New Pattern of Management. Tokyo : McGraw – Hill Kogakusha, 1960.
- Lipham, Jame M. “Leadership and Administration.” quoted in Edgar L. Morphet, and others, eds. Education and Administration. 3rd ed. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall, 1974.
- Lowery, Robert C. Supervisory Management Guidelines for Application. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall, Inc., 1985. อ้างถึงใน ชงชัย สันติวงษ์. หลักการจัดการ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2533.
- Milton, Charles R. Human Behavior in Organization. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice - Hall Inc., 1981.
- Murdick, Robert G., and Joel E. Ross. Information Systems for modern Management. 2nd ed. New Delhi : Prentice – Hall of India Private Limited, 1983.
- Porter, Lyman W., and Richard M. Steers. “ Organizational, Work and Personal Factor in Employee Turnover and Absuntecism.” Psychological Bulletin (1973) : 151-176.
- Reid, Ken., David Hopkins, and Peter Holly. Towards the Effective School. Oxford : Basic Blackwell Ltd., 1988.
- Simon, Herbert A. The New Science of Management Decision. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall Inc., 1977.
- Steers, Richard M. Organizational Effectiveness : A Behavioral View. Santa Monica, California : Goodyear Publishing Company, Inc., 1977.
- Stogdill, Ralph M. Handbook of Leadership : A Survey of Theory and Research. New York : the Free Free Press, 1974.
- Tannenbaum, Robert., and Warren H. Schmidt . “How to Choose a Leadership Pattern.” Harvard Business Reviews (March-April 1958) : 90-91.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญและการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

(สำเนา)

ที่ ทม 1106.02/

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
นครปฐม 73000

28 กุมภาพันธ์ 2546

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือ

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ

ด้วยนางสาวศิริวรรณ ผ่องภิรมย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง “ ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา ” ตั้งกั
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม ”

ดังนั้นจึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดตรวจสอบความเที่ยงตรงของ
เครื่องมือ เพื่อการวิจัยที่แนบมาพร้อมกันนี้ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ชวนชม ชินะตั้งกูร

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวนชม ชินะตั้งกูร)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ฝ่ายธุรการ

โทร. 0 3421 9136

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

ผู้วิจัยได้เรียนเชิญผู้เชี่ยวชาญประเมินค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา จำนวน 5 คน ดังนี้

1. ดร.ปานใจ ชารัทสนวงศ์

ผู้อำนวยการศูนย์คอมพิวเตอร์ และอาจารย์ประจำคณะวิทยาศาสตร์
ภาควิชาคณิตศาสตร์ สาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร

2. รองศาสตราจารย์ประทีน คล้ายนาค

อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา
มหาวิทยาลัยศิลปากร

3. นางสาวมณฑนา วัฒนอนอม

อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาภาษาไทย
มหาวิทยาลัยศิลปากร

4. นางสาวสุนิดา กิตติศรีธนานันท์

อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาการศึกษาขั้นพื้นฐาน
มหาวิทยาลัยศิลปากร

5. นางสาวแก้วใจ จิเจริญ

หัวหน้าฝ่ายแผนงานและงบประมาณ
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม

การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการ โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์หรือนิยามตัวแปรที่ต้องการวัด (Index of Item – Objective Congruence) ซึ่งมีสูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์หรือนิยามตัวแปรที่ต้องการวัด

R คือ ผลรวมของคะแนนตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในข้อคำถามแต่ละข้อ

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ถ้าค่า IOC ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 แสดงว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทน

ลักษณะเฉพาะที่ต้องถาม

ตารางค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของเครื่องมือวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อ ที่	ข้อคำถาม	ค่า IOC	ใช้ ได้	ข้อความที่แก้ไข / ข้อเสนอแนะ
1.	เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง	1	**	
2.	อายุ (เศษของปีหากเกิน 6 เดือนให้ถือเป็น 1 ปี) ☐ 21 – 30 ปี ☐ 31 – 40 ปี ☐ 41 – 50 ปี ☐ 50 ปีขึ้นไป	1	**	
3.	ระดับการศึกษาสูงสุด ☐ อนุปริญญา ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ สูงกว่าปริญญาโท	1	**	ระดับการศึกษาสูงสุด ☐ ต่ำกว่าปริญญา ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก
4.	ตำแหน่งปัจจุบัน ☐ ผู้บริหารโรงเรียน ☐ ครูผู้ปฏิบัติงานด้านสารสนเทศ ของโรงเรียน	1	**	
5.	ประสบการณ์ในการทำงาน (เศษของปีหากเกิน 6 เดือนให้ถือเป็น 1 ปี) ☐ 1 – 5 ปี ☐ 6 – 10 ปี ☐ 11 – 15 ปี ☐ 15 ปีขึ้นไป	1	**	

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษา

ข้อ ที่	ข้อความ	ค่า IOC	ใช้ ได้	ข้อความที่แก้ไข / ข้อเสนอแนะ
	ลักษณะขององค์กร			
1.	โรงเรียนแบ่งสายงานการบังคับบัญชาได้ชัดเจน	1	**	
2.	โรงเรียนมอบหมายงานให้บุคลากรรับผิดชอบในการปฏิบัติงานเป็นกลุ่มย่อยได้อย่างเหมาะสม	1	**	
3.	โรงเรียนมอบอำนาจให้บุคลากรสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาในงานที่ได้รับมอบหมายได้	1	**	
4.	โรงเรียนมอบงานเฉพาะอย่างให้บุคลากรจัดทำได้อย่างเหมาะสมตามความรู้ความชำนาญ	1	**	โรงเรียนมอบหมายงานเฉพาะอย่างให้บุคลากรจัดทำได้อย่างเหมาะสมตามความรู้ความชำนาญ
5.	โรงเรียนมอบหมายงานให้บุคลากรมีวุฒิการศึกษาตรงตามลักษณะงานในหน้าที่	0.8	**	โรงเรียนมอบหมายงานให้บุคลากรตรงตามวุฒิการศึกษา
6.	โรงเรียนบริหารงานตามระเบียบแบบแผนของทางราชการอย่างเคร่งครัด	1	**	น่าจะอยู่ต่อจากข้อ 1
7.	โรงเรียนติดตามความเคลื่อนไหวและนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ได้เหมาะสม	1	**	
8.	โรงเรียนมีเทคโนโลยีที่เหมาะสมให้ใช้ในการเรียนการสอน	0.6	**	โรงเรียนมีเทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับใช้ในการบริหารจัดการ
9.	โรงเรียนมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	1	**	
10.	โรงเรียนมีการพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการนำเทคโนโลยีมาใช้	1	**	โรงเรียนพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการนำเทคโนโลยีมาใช้
	ลักษณะของสภาพแวดล้อม			
11.	บรรยากาศภายในโรงเรียนเอื้อต่อการปฏิบัติงานของคณะครู	0.4		บรรยากาศภายในโรงเรียนเอื้อต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร
12.	บุคลากรในโรงเรียนปฏิบัติต่อกันด้วยความจริงใจช่วยเหลือเกื้อกูลกันเป็นอย่างดี	0.4		บุคลากรในโรงเรียนปฏิบัติงานต่อกันด้วยความจริงใจช่วยเหลือเกื้อกูลกันเป็นอย่างดี
13.	ผู้บริหารให้การสนับสนุนเอาใจใส่และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม	1	**	ผู้บริหารสนับสนุนเอาใจใส่และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม
14.	โรงเรียนจัดสวัสดิการและให้บริการด้านต่าง ๆ แก่บุคลากรในโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม	0.6	**	โรงเรียนให้บริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์ ซอฟต์แวร์ต่าง ๆ แก่บุคลากรได้อย่างเหมาะสม

ข้อ ที่	ข้อความ	ค่า IOC	ใช้ ได้	ข้อความที่แก้ไข / ข้อเสนอแนะ
15.	โรงเรียนส่งเสริมให้ครูมีความก้าวหน้าในวิชาชีพและความสามารถในการปฏิบัติงาน	0.6	**	โรงเรียนส่งเสริมให้ครูมีความก้าวหน้าในวิชาชีพและเพิ่มพูนความสามารถในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
16.	โรงเรียนพิจารณาความดีความชอบของคณะครูตามเกณฑ์ที่กำหนดโดยใช้ระบบคุณธรรม	0.8	**	โรงเรียนพิจารณาความดีความชอบของบุคลากรตามเกณฑ์ที่กำหนดโดยใช้ระบบคุณธรรม
17.	องค์การหรือหน่วยงานอื่นให้การสนับสนุนโรงเรียน	0.8	**	โรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากองค์การหรือหน่วยงานอื่น
18.	โรงเรียนมีความสัมพันธ์ติดต่อกับชุมชนและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง	0.6	**	โรงเรียนมีการประสานสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
19.	โรงเรียนสร้างและรักษาสัมพันธภาพกับหน่วยงานอื่นให้มีบรรยากาศแห่งความเป็นมิตรและมีความร่วมมือที่ดีต่อกัน	0.8	**	
20.	กรรมการศึกษาและชุมชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ	1	**	กรรมการสถานศึกษาและชุมชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ
	ลักษณะของบุคลากร			
21.	บุคลากรมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน	1	**	
22.	บุคลากรมีความผูกพันต่อองค์การ รู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน	1	**	บุคลากรมีความผูกพันต่อโรงเรียน รู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน
23.	เมื่อเกิดปัญหาขึ้นในโรงเรียน บุคลากรมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา	1	**	
24.	เมื่อมีกิจกรรมส่วนรวมเกี่ยวกับโรงเรียน บุคลากรอุทิศตนเพื่อประโยชน์ของกิจกรรมนั้น ๆ อย่างจริงจัง	0.8	**	บุคลากรอุทิศตนเพื่อประโยชน์ของกิจกรรมส่วนรวมในโรงเรียนอย่างจริงจัง
25.	บุคลากรหมั่นศึกษาหาความรู้และนำแนวคิดใหม่ ๆ มาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน	0.6	**	บุคลากรหมั่นศึกษาหาความรู้และนำแนวคิดใหม่ ๆ มาใช้ปรับปรุงการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศของตนเอง
26.	โรงเรียนกำหนดงานแต่ละฝ่ายได้อย่างชัดเจน	0.2		ควรอยู่ในหัวข้อลักษณะขององค์การ
27.	งานที่ได้รับมอบหมายตรงกับความต้องการหรือความสามารถของตนเอง	0.8	**	

ข้อ ที่	ข้อคำถาม	ค่า IOC	ใช้ ได้	ข้อความที่แก้ไข / ข้อเสนอแนะ
28.	บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้ตรงตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของโรงเรียน	1	**	บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของโรงเรียน
29.	บุคลากรสามารถปฏิบัติงานตามบทบาทและ หน้าที่ของตนได้อย่างเหมาะสม	1	**	ควรสลับกับข้อ 28
30.	บุคลากรมีอิสระในการใช้วิจารณญาณของ ตนเองในการตัดสินใจเกี่ยวกับงานที่ได้รับ มอบหมาย	1	**	บุคลากรสามารถใช้วิจารณญาณของตนเอง ตัดสินใจเกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่าง เหมาะสม
นโยบายการบริหารและการปฏิบัติงาน				
31.	นโยบายของโรงเรียนมีความชัดเจน เข้าใจง่าย	1	**	ผู้บริหารกำหนดนโยบายของโรงเรียนชัดเจน และ เข้าใจง่าย
32.	มีการชี้แจงและสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับ วัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร	1	**	ผู้บริหารชี้แจงวัตถุประสงค์และเป้าหมายของ โรงเรียน
33.	เป้าหมายการทำงานของบุคลากรสอดคล้องกับ เป้าหมายของโรงเรียน	0.6	**	น่าจะอยู่ในลักษณะของบุคลากร
34.	มีการนำข้อมูล สถิติ และทรัพยากรมาใช้ในการ บริหารงานได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	1	**	ผู้บริหารนำข้อมูล สถิติ และทรัพยากรมาใช้ในการ การบริหารงานได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
35.	ผู้บริหารคำนึงถึงสภาพแวดล้อมในการ ปฏิบัติงานของบุคลากร	1	**	
36.	การติดต่อประสานงานภายในโรงเรียนกระทำ ได้ง่ายและเป็นกันเอง	0.6	**	ผู้บริหารอำนวยความสะดวกในการติดต่อ ประสานงานภายในโรงเรียน
37.	ผู้บริหารโรงเรียนแจ้งข่าวสารที่เป็นประโยชน์ ให้บุคลากรทราบอย่างสม่ำเสมอ	1	**	
38.	ผู้บริหารโรงเรียนมีความสามารถในการ ตัดสินใจที่เหมาะสมกับสถานการณ์ และเป็นที่ยอมรับ ของบุคลากร	1	**	
39.	ผู้บริหารมีความยืดหยุ่นในการบริหารงานให้มี ความเหมาะสมกับสถานการณ์	0.8	**	ผู้บริหารยึดหลักการในการบริหารงานและมี ความยืดหยุ่นตามความเหมาะสมกับ สถานการณ์
40.	ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์นำ นวัตกรรมใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ได้อย่าง เหมาะสม	1	**	

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา

ข้อ ที่	ข้อความ	ค่า IOC	ใช้ ได้	ข้อความที่แก้ไข / ข้อเสนอแนะ
	<u>ด้านการจัดระบบสารสนเทศ</u>			
1.	โรงเรียนมีการจัดองค์การและการกำหนด ขอบข่ายงานสารสนเทศที่มีความเหมาะสม ชัดเจน	0.8	**	โรงเรียนจัดตั้งคณะทำงานและกำหนด ขอบข่ายงานสารสนเทศที่มีความเหมาะสม ชัดเจน
2.	โรงเรียนมีการทำแผนปฏิบัติการด้าน สารสนเทศและมีการปฏิบัติตามแผนอย่างเป็น ระบบและสอดคล้องกันในการปฏิบัติ	1	**	โรงเรียนทำแผนปฏิบัติการด้านสารสนเทศ และปฏิบัติตามแผนอย่างเป็นระบบและ สอดคล้องกัน
3.	โรงเรียนมีแผนงาน งาน/โครงการ เพื่อการ พัฒนาระบบสารสนเทศที่ชัดเจน	1	**	
4.	โรงเรียนมีงบประมาณสำหรับดำเนินการด้าน สารสนเทศอย่างเพียงพอ	1	**	
5.	คณะกรรมการ/คณะทำงานเพื่อพัฒนาระบบ สารสนเทศของโรงเรียนร่วมมือกันทำงาน	0.6	**	
6.	การปฏิบัติงานของบุคลากรผู้รับผิดชอบด้าน สารสนเทศบรรลุเป้าหมายได้อย่างเหมาะสม	1	**	
7.	บุคลากรที่ทำหน้าที่ให้บริการด้านสารสนเทศ อำนวยความสะดวกแก่ผู้ขอใช้บริการ	1	**	
8.	โรงเรียนกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากร เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างเหมาะสมชัดเจน	1	**	
9.	การจัดห้องสารสนเทศหรือมุมสารสนเทศมี ความเหมาะสมเป็นสัดส่วนและเป็นระเบียบ	0.8	**	ควรสลับกับข้อ 10
10.	โรงเรียนมีศูนย์ปฏิบัติการสารสนเทศเพื่อจัดหา จัดเก็บ รวบรวมข้อมูลเพื่อให้บริการสารสนเทศ เฉพาะเรื่องแก่ผู้ใช้	1	**	
	<u>ด้านการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ</u>			
11.	โรงเรียนมีเอกสารที่กำหนดวิธีการ และระยะ เวลาปฏิบัติงานด้านการรวบรวมข้อมูล	1	**	
12.	โรงเรียนกำหนดจุดมุ่งหมายอย่างชัดเจนในการ จัดเก็บรวบรวมข้อมูลแต่ละครั้ง	0.8	**	
13.	โรงเรียนมีวิธีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลที่ทำให้ ได้ข้อมูลที่ถูกต้องเชื่อถือได้	0.8	**	

ข้อ ที่	ข้อความ	ค่า IOC	ใช้ ได้	ข้อความที่แก้ไข / ข้อเสนอแนะ
14.	โรงเรียนมีคู่มือการใช้โปรแกรมคำสั่งคอมพิวเตอร์หรือเอกสารหรือคู่มือการปฏิบัติงานที่ต้องใช้เป็นประจำ	0.8	**	
15.	โรงเรียนมีการประมวลผลข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง ในรูปแบบที่สวยงาม และดึงดูดใจ	1	**	
16.	โรงเรียนมีวิธีการป้องกันความเสียหายของข้อมูล ด้วยการสำรองข้อมูล (Back up) ทุกครั้งเมื่อเสร็จงาน หรือมีระบบรักษาความปลอดภัยของข้อมูลสารสนเทศ	1	**	
17.	โรงเรียนแต่งตั้งผู้รับผิดชอบด้านข้อมูลสารสนเทศโดยตรง เพื่อทำหน้าที่เก็บรักษาแก้ไขหรืออนุญาตให้ผู้อื่นใช้	0.8	**	
18.	โรงเรียนมีการจัดบอร์ดหรือสื่อสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับสารสนเทศของโรงเรียนอย่างหลากหลาย	1	**	โรงเรียนจัดป้ายนิเทศ หรือสื่อสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับสารสนเทศของโรงเรียนอย่างหลากหลาย
19.	โรงเรียนมีโสตทัศนวัสดุ เพื่อบันทึกข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียน โดยสื่อความหมายในรูปแบบของรูปภาพ แผนที่ แผนภูมิ ภาพนิ่ง วิทยู โททัศน์ วีดิทัศน์ เครื่องบันทึกเสียง และอื่น ๆ	1	**	สงวนลิขสิทธิ์
20.	โรงเรียนประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลต่าง ๆ อย่างแพร่หลายและต่อเนื่อง ด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศ	1	**	
21.	โรงเรียนมีการวิเคราะห์นโยบายด้านสารสนเทศเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา มีแผนงาน งาน/โครงการเพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศของโรงเรียน	1	**	
22.	โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์นโยบายด้านสารสนเทศอย่างต่อเนื่องเพื่อให้บุคลากรในโรงเรียนทราบ	1	**	
23.	โรงเรียนมีกิจกรรมพัฒนาบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านสารสนเทศ เช่น ศึกษาดูงาน อบรมสัมมนา	1	**	
24.	โรงเรียนพัฒนาความรู้แก่บุคลากรในเรื่องเกี่ยวกับสารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศ	1	**	

ข้อ ที่	ข้อความ	ค่า IOC	ใช้ ได้	ข้อความที่แก้ไข / ข้อเสนอแนะ
25.	โรงเรียนมีข้อเสนอแนะแก่บุคลากรเกี่ยวกับโทษและประโยชน์ในการใช้คอมพิวเตอร์	1	**	โรงเรียนมีข้อเสนอแนะแก่บุคลากรเกี่ยวกับประโยชน์และข้อจำกัดของการใช้คอมพิวเตอร์
26.	โรงเรียนให้ข้อมูลด้านกฎหมายแก่บุคลากร เช่น ลิขสิทธิ์ทรัพย์สินทางปัญญาของผู้ที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์	1	**	
27.	โรงเรียนเปิดโอกาสให้บุคลากรได้ใช้สารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเท่าเทียมกัน	0.8	**	
28.	โรงเรียนปลูกฝังให้บุคลากรตระหนักถึงความสำคัญของสารสนเทศ	1	**	น่าจะอยู่ในข้ออื่น ๆ
29.	โรงเรียนส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดทำและใช้สารสนเทศในการปฏิบัติงาน	1	**	น่าจะอยู่ในข้ออื่น ๆ
30.	โรงเรียนมีการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล การปฏิบัติงานด้านสารสนเทศของผู้ที่ได้รับมอบหมายอย่างสม่ำเสมอ	1	**	
	<u>ด้านการนำไปใช้ในการบริหารและวางแผน</u>			
31.	โรงเรียนมีการรวบรวมข้อมูลที่เป็นเพื่อใช้ประกอบในการบริหารงานหรือการตัดสินใจเป็นการเฉพาะ	1	**	
32.	โรงเรียนกำหนดขอบข่ายที่ใช้ประกอบการปฏิบัติงานหรือการตัดสินใจ	0.8	**	
33.	โรงเรียนมีการจัดแบ่งข้อมูลที่เปิดเผยได้ และเปิดเผยไม่ได้ ด้วยการเก็บรักษาไว้ในที่แตกต่างกัน	0.8	**	โรงเรียนมีระบบการเก็บรักษาข้อมูลที่เปิดเผยได้ และเปิดเผยไม่ได้
34.	โรงเรียนกำหนดขั้นตอนในการนำสารสนเทศไปใช้บริหารและวางแผน	1	**	
35.	โรงเรียนกำหนดขอบข่ายข้อมูลที่เป็นต่อการตัดสินใจของผู้บริหารเพื่อลดข้อมูลที่ไม่จำเป็น	1	**	โรงเรียนกำหนดขอบข่ายข้อมูลที่เป็นต่อการตัดสินใจของผู้บริหาร
36.	โรงเรียนมีการนำเสนอสารสนเทศที่ใช้ประกอบการบริหารงานหรือการตัดสินใจ เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเกิดความเข้าใจ	0.8	**	โรงเรียนนำเสนอสารสนเทศที่ใช้ประกอบการบริหารงานหรือการตัดสินใจ เพื่อความเข้าใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง
37.	โรงเรียนมีการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปสารสนเทศที่มีความสำคัญให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ	1	**	โรงเรียนวิเคราะห์สรุปข้อมูลสารสนเทศที่มีความสำคัญให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

ข้อ ที่	ข้อความ	ค่า IOC	ใช้ ได้	ข้อความที่แก้ไข / ข้อเสนอแนะ
38.	ฝ่ายบริหารของโรงเรียนใช้ข้อมูลสารสนเทศประกอบการวางแผนหรือการตัดสินใจ	1	**	
39.	บุคลากรในโรงเรียนใช้สารสนเทศเป็นเครื่องมือช่วยในการปฏิบัติงานเป็นประจำ	1	**	
40.	ผู้บริหารโรงเรียนเห็นความสำคัญและสนับสนุนการพัฒนาและการใช้สารสนเทศอย่างจริงจัง <u>ด้านเนื้อหาและคุณภาพของสารสนเทศ</u>	1	**	
41.	โรงเรียนรวบรวมข้อมูลสารสนเทศทั้งภายนอกและภายในที่จำเป็นต่อหน่วยงาน	1	**	
42.	โรงเรียนมีการรวบรวม วิเคราะห์และจัดเก็บ ข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นต้องใช้ในโรงเรียน เช่น ผลการเรียนรู้ตามรายวิชา/ระดับชั้นต่าง ๆ จำนวนบุคลากรในโรงเรียน รายงานการปฏิบัติงาน แผนงาน/โครงการต่าง ๆ งบประมาณ รายการครุภัณฑ์ และคำสั่งต่าง ๆ	1	**	โรงเรียนวิเคราะห์และจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็น เช่น ผลการเรียนรู้ตามรายวิชา/ระดับชั้นต่าง ๆ จำนวนบุคลากรในโรงเรียน รายงานการปฏิบัติงาน แผนงาน/โครงการต่าง ๆ งบประมาณ รายการครุภัณฑ์ และคำสั่งต่าง ๆ
43.	โรงเรียนรายงานข้อมูลแก่หน่วยเหนือ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทันเวลา	1	**	
44.	โรงเรียนมีระบบสารสนเทศ ที่มีการจัดเก็บได้อย่างเป็นปัจจุบันทันด่วน	0.4		โรงเรียนมีระบบสารสนเทศ ที่จัดเก็บได้อย่างเป็นปัจจุบัน
45.	โรงเรียนมีระบบสารสนเทศ ที่จัดเก็บข้อมูลได้อย่างถูกต้องตรงตามความเป็นจริง	1	**	
46.	โรงเรียนมีระบบสารสนเทศ ที่จัดเก็บได้ตรงตามความต้องการ	1	**	
47.	โรงเรียนมีการปรับปรุงข้อมูลสารสนเทศที่ รวบรวมวิเคราะห์ไว้ให้เป็นปัจจุบันเสมอ	0.8	**	
48.	โรงเรียนมีระบบสารสนเทศ ที่มีการจัดเก็บได้อย่างสะดวกต่อการค้นหาและการนำไปใช้	1	**	โรงเรียนมีระบบการจัดเก็บสารสนเทศที่ ค้นหาและนำไปใช้ได้สะดวก
49.	โรงเรียนติดตาม ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานด้านสารสนเทศของผู้ที่ได้รับมอบหมายอย่างสม่ำเสมอ	1	**	
50.	โรงเรียนประเมินการปฏิบัติงานด้านสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง	1	**	

ภาคผนวก ข

หนังสือและรายชื่อโรงเรียนที่ขอทดลองเครื่องมือวิจัยและขอเก็บรวบรวมข้อมูล

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

(สำเนา)

ที่ ทม 1106.02/

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
นครปฐม 73000

20 มีนาคม 2546

เรื่อง ขอตกลงเครื่องมือ

เรียน ผู้บริหาร โรงเรียน.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 4 ชุด

ด้วย นางสาวศิริวรรณ ผ่องภิรมย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำ
วิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถม
ศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม”

ในการนี้ภาควิชาการบริหารการศึกษา ใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาว
ศิริวรรณ ผ่องภิรมย์ ทำการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือในสถานศึกษาของท่าน เพื่อนำไป
ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ในการวิจัยกลุ่มตัวอย่าง หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์
จากท่านเป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

ชวนชม ชินะดังกูร

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวนชม ชินะดังกูร)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ฝ่ายธุรการ

โทร. 0 3421 9136

รายชื่อโรงเรียนที่ทดลองใช้เครื่องมือ

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง

1. โรงเรียนวัดลาดเป้ง
2. โรงเรียนวัดน้อยแสงจันทร์
3. โรงเรียนวัดปากลัด

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภออัมพวา

1. โรงเรียนวัดเทพประสิทธิ์คณาวาส
2. โรงเรียนบ้านคอนจั่น
3. โรงเรียนวัดบางนางลี่ใหญ่
4. โรงเรียนวัดช้างเผือก

มหาวิทยาลัยศิลปากร สาขาอณานิขสิทธิ์

1. โรงเรียนวัดบางน้อย
2. โรงเรียนวัดแก่นจันทร์
3. โรงเรียนบ้านยายแพง

(สำเนา)

ที่ ทม (นฐ)1109/1129

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

28 พฤษภาคม 2546

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายชื่อโรงเรียนที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวศิริวรรณ ผ่องภิรมย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม ” มีความประสงค์จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหาร และครูผู้สอน ในโรงเรียนสังกัดหน่วยงานของท่าน เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ในเรื่องนี้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดแจ้งโรงเรียนทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามให้แก่ นักศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

ศิริชัย ชินะตั้งกูร

(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย ชินะตั้งกูร)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 034243435 , 034218788

(สำเนา)

ที่ ศธ 1164/1696

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม
ถนนเอกชัย 75000

3 มิถุนายน 2546

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทุกอำเภอ

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายชื่อโรงเรียนที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวศิริวรรณ ผ่องภิรมย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม ” ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากผู้บริหาร และครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัด เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม ขอให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ แจ้งโรงเรียนในสังกัด ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามแก่นักศึกษา ทั้งนี้ นักศึกษาจะไปประสานกับโรงเรียนโดยตรง

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

เชิดชัย นาวิกานนท์

(นายเชิดชัย นาวิกานนท์)

ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม

ฝ่ายบริการการศึกษา

โทร. 0 3471 1013

โทรสาร. 0 3471 5790

รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

สพอ.	โรงเรียน		
	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
เมืองฯ	1. วัดนางพิมพ์ 2. บ้านจู่จี้ 3. วัดท้ายหาด 4. วัดบางประจันต์ 5. วัดโรงธรรม	1. บ้านบางป่อ 2. วัดคลองโคน 3. บ้านคลองบางกก 4. วัดบางชันแตก 5. วัดศรีสุวรรณคองการาม 6. วัดช่องลม 7. วัดสวนแก้ว 8. บ้านเขตเมือง 9. บ้านตะวันจาก 10. บ้านลาดใหญ่ 11. บ้านลาดใหญ่สามัคคี 12. วัดจันทร์เจริญสุข 13. วัดธรรมาวุฒาราม 14. วัดคู่สนามจันทร์	1. ไทยรัฐวิทยา 70 2. วัดบางจะเกร็ง 3. วัดดาวโด่ง 4. วัดศรัทธาธรรม 5. วัดธรรมสถิตี๊วาราม 6. อนุบาลสมุทรสงคราม 7. เมืองสมุทรสงคราม 8. วัดปากสมุทร
อัมพวา	1. วัดเขยี่สาร 2. วัดมณีสวรรค์ 3. วัดเสด็จ 4. วัดปากน้ำ 5. วัดอินทาราม 6. จตุวัฏุมหาราชานุสรณ์ 7. บ้านแพรกหนามแดง 8. วัดจุฬามณี 9. วัดบางแคกลาง 10. อนุบาลอัมพวา	1. วัดวรภูมิ 2. วัดประชาโสมิตาราม 3. วัดสี่แยกราษฎร์บำรุง 4. วัดอมรวดี 5. วัดแก้วเจริญ 6. บ้านคลองสมบุญ 7. วัดช่องลมวรรณาราม 8. วัดประดู่ 9. วัดปรกสุธรรมาราม 10. บ้านบางนางลี่	1. วัดโลกเกตุ 2. วัดสาธุชนาราม

รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

สปอ.	โรงเรียน		
	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
บางคนที่	1. วัดบางกล้วย 2. วัดบางพลับ 3. วัดบางใหญ่ 4. วัดบางคนที่โน 5. วัดบางสะแก 6. ศาลเจ้าอาม้า 7. ศาลแม่อากาศ 8. วัดตะโหนดราย 9. บ้านรางห้าตำลึง	1. วัดเกตุการาม 2. วัดปราโมทย์ 3. วัดปากง่าม 4. วัดตรีจินดาวัฒนาราม 5. คลองตาจ๋า	1. อนุบาลบางคนที่ 2. วัดคอนมะโนรา

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาคผนวก ก

การหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยศิลปากร และ สงวนลิขสิทธิ์
คำสถิติเฉลี่ยรายข้อ

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
VAR001	264.0250	709.2045	.2898	.9767
VAR002	263.9500	711.7410	.1436	.9769
VAR003	263.8750	706.4712	.3409	.9767
VAR004	264.0250	702.6404	.4672	.9766
VAR005	264.0500	709.4333	.2498	.9768
VAR006	264.0500	703.1769	.5274	.9765
VAR007	264.1500	705.6179	.2732	.9769
VAR008	264.0000	694.0000	.6535	.9763
VAR009	264.3000	694.0615	.6251	.9763
VAR010	264.3750	694.1891	.7184	.9762
VAR011	264.1500	698.7462	.5561	.9764
VAR012	264.0500	706.6128	.3746	.9767
VAR013	263.8750	715.5994	.0207	.9772
VAR014	264.0000	702.5641	.5086	.9765
VAR015	264.2750	691.5891	.6363	.9763
VAR016	264.0500	700.3564	.5189	.9765
VAR017	264.0000	705.6923	.3806	.9767
VAR018	264.4000	706.9641	.2936	.9768
VAR019	264.3750	696.2917	.6448	.9763
VAR020	264.1250	705.3942	.4392	.9766
VAR021	264.2500	698.1923	.5753	.9764
VAR022	264.1000	704.2462	.5421	.9765
VAR023	263.9250	708.2763	.2830	.9768
VAR024	264.0500	708.3051	.2627	.9768
VAR025	263.9500	706.4077	.2976	.9768
VAR026	264.2000	696.3692	.6985	.9763
VAR027	264.1000	705.0154	.4301	.9766
VAR028	263.9750	704.3327	.4803	.9765
VAR029	264.0750	707.8660	.4104	.9766
VAR030	264.0250	700.9481	.5983	.9764
VAR031	264.1250	703.5994	.5210	.9765
VAR032	264.1000	706.5538	.4267	.9766
VAR033	263.9750	703.1532	.4681	.9766
VAR034	264.2500	704.3974	.5204	.9765
VAR035	264.0750	706.0199	.4240	.9766
VAR036	263.9500	701.6385	.5129	.9765
VAR037	263.8750	704.9840	.3594	.9767
VAR038	264.0250	702.3840	.4770	.9765
VAR039	264.0000	700.8718	.5781	.9764
VAR040	264.0000	702.2564	.5212	.9765
VAR041	264.3000	694.6769	.7067	.9762
VAR042	264.3000	695.4462	.6796	.9763
VAR043	264.2750	699.2814	.5660	.9764

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
VAR044	264.7250	697.1788	.5617	.9764
VAR045	264.3000	693.0359	.7046	.9762
VAR046	264.3000	697.4974	.6696	.9763
VAR047	264.2250	703.2045	.4661	.9766
VAR048	264.2250	697.1532	.5846	.9764
VAR049	264.6000	694.1949	.6210	.9764
VAR050	264.6750	694.2763	.5745	.9764
VAR051	264.3250	694.0712	.7043	.9762
VAR052	264.2000	700.1641	.6226	.9764
VAR053	264.1500	702.6436	.6061	.9764
VAR054	264.5250	696.6147	.5632	.9764
VAR055	264.6000	699.5795	.5343	.9765
VAR056	264.6000	696.7590	.5431	.9765
VAR057	264.6250	694.9071	.5599	.9765
VAR058	264.5500	692.8692	.6307	.9763
VAR059	264.7750	693.6660	.5630	.9765
VAR060	264.4500	697.6385	.5182	.9765
VAR061	264.2750	689.2814	.8546	.9760
VAR062	264.2250	694.3840	.7378	.9762
VAR063	264.5250	692.1532	.7575	.9761
VAR064	264.3750	694.1378	.7202	.9762
VAR065	264.2500	700.5000	.6124	.9764
VAR066	264.3750	690.0865	.7959	.9761
VAR067	264.3500	691.3615	.7742	.9761
VAR068	264.7000	689.3949	.7130	.9762
VAR069	264.2000	698.1128	.5313	.9765
VAR070	264.3500	694.6436	.6649	.9763
VAR071	264.1750	696.5583	.7307	.9762
VAR072	264.3250	696.8404	.6678	.9763
VAR073	264.3500	700.3872	.5178	.9765
VAR074	264.4000	693.2718	.7309	.9762
VAR075	264.2750	696.7173	.6595	.9763
VAR076	264.3750	699.6763	.6527	.9763
VAR077	264.3500	695.0538	.7093	.9762
VAR078	264.2500	689.9359	.8633	.9760
VAR079	264.2750	696.6147	.7370	.9762
VAR080	264.1750	697.7891	.6815	.9763
VAR081	264.3000	699.8051	.6548	.9763
VAR082	264.1250	703.3429	.5327	.9765
VAR083	264.0000	705.8462	.3743	.9767
VAR084	264.1250	697.7019	.6930	.9763
VAR085	264.2000	704.9333	.4222	.9766
VAR086	264.3000	701.1897	.5949	.9764
VAR087	264.3750	694.0353	.7238	.9762
VAR088	264.3000	697.8051	.7414	.9762
VAR089	264.2750	699.2814	.6292	.9764
VAR090	264.3750	698.2917	.6331	.9763

Reliability Coefficients N of Cases = 40.0 N of Items = 90 Alpha = .9767

Descriptive Statistics

ข้อ	ข้อคำถาม	Mean	Std Dev	Cases
แบบสอบถามตอนที่ 2				
1.	โรงเรียนแบ่งสายงานการบังคับบัญชาได้ชัดเจน	3.2154	.3560	65
2.	โรงเรียนบริหารงานตามระเบียบแบบแผนของทางราชการอย่างเคร่งครัด	3.2115	.3069	65
3.	โรงเรียนกำหนดงานแต่ละฝ่ายได้อย่างชัดเจน	3.2462	.3409	65
4.	โรงเรียนมอบหมายงานให้บุคลากรรับผิดชอบในการปฏิบัติงานเป็นกลุ่มย่อยได้อย่างเหมาะสม	3.1423	.2863	65
5.	โรงเรียนมอบอำนาจให้บุคลากรสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาในงานที่ได้รับมอบหมายได้	3.1769	.2566	65
6.	โรงเรียนมอบหมายงานเฉพาะอย่างให้บุคลากรจัดทำได้อย่างเหมาะสมตามความรู้ความชำนาญ	3.1231	.2385	65
7.	โรงเรียนมอบหมายงานให้บุคลากรตรงตามวุฒิการศึกษา	2.7538	.3046	65
8.	โรงเรียนติดตามความเคลื่อนไหวและนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ได้อย่างเหมาะสม	2.9885	.2740	65
9.	โรงเรียนมีเทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับใช้ในการบริหารจัดการ	2.8423	.3382	65
10.	โรงเรียนมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	2.6885	.3954	65
11.	โรงเรียนพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการนำเทคโนโลยีมาใช้	2.9346	.3625	65
12.	บรรยากาศภายในโรงเรียนเอื้อต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร	3.0385	.3069	65
13.	บุคลากรในโรงเรียนปฏิบัติงานต่อกันด้วยความจริงใจ ช่วยเหลือเกื้อกูลกันเป็นอย่างดี	3.0346	.3152	65
14.	ผู้บริหารสนับสนุนเอาใจใส่และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม	3.2077	.3048	65
15.	โรงเรียนให้บริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์ ซอฟต์แวร์ ต่าง ๆ แก่บุคลากรในโรงเรียนอย่างเหมาะสม	2.7577	.4284	65
16.	โรงเรียนส่งเสริมให้ครูมีความก้าวหน้าในวิชาชีพและเพิ่มพูนความสามารถในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.0962	.3328	65
17.	โรงเรียนพิจารณาความดีความชอบของบุคลากรตามเกณฑ์ที่กำหนดโดยใช้ระบบคุณธรรม	3.1192	.3159	65
18.	โรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากองค์การหรือ หน่วยงานอื่น	2.5731	.4324	65
19.	โรงเรียนมีการประสานสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	2.7500	.3928	65
20.	โรงเรียนสร้างและรักษาสัมพันธภาพกับหน่วยงานอื่นให้มีบรรยากาศแห่งความเป็นมิตรและมีความร่วมมือที่ดีต่อกัน	3.0423	.3468	65
21.	กรรมการสถานศึกษาและชุมชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ	2.8923	.3952	65
22.	บุคลากรมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน	2.9462	.2275	65
23.	บุคลากรมีความผูกพันต่อโรงเรียน รู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน	3.1115	.3031	65
24.	เมื่อเกิดปัญหาขึ้นในโรงเรียน บุคลากรมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา	3.0885	.2593	65
25.	บุคลากรอุทิศตนเพื่อประโยชน์ของกิจกรรมส่วนรวมในโรงเรียนอย่างจริงจัง	3.0577	.3821	65
26.	บุคลากรหมั่นศึกษาหาความรู้และนำแนวคิดใหม่ๆ มาใช้ปรับปรุงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของตนเอง	2.9462	.2440	65
27.	งานที่ได้รับมอบหมายตรงกับความต้องการหรือความสามารถของตนเอง	2.9538	.2416	65
28.	บุคลากรสามารถปฏิบัติงานตามบทบาทและหน้าที่ของตนได้อย่างเหมาะสม	3.0231	.2528	65

ข้อ	ข้อคำถาม	Mean	Std Dev	Cases
29.	บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโรงเรียน	3.0038	.2142	65
30.	เป้าหมายการทำงานของบุคลากรสอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียน	3.0423	.2403	65
31.	บุคลากรสามารถใช้วิจารณ์ตนเองตัดสินใจเกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างเหมาะสม	3.0423	.2522	65
32.	ผู้บริหารกำหนดนโยบายของโรงเรียนชัดเจนและเข้าใจง่าย	3.2038	.3058	65
33.	ผู้บริหารชี้แจงวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโรงเรียน	3.2192	.3110	65
34.	ผู้บริหารนำข้อมูล สถิติ และทรัพยากรมาใช้ในการบริหารงานได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	3.0923	.2815	65
35.	ผู้บริหารคำนึงถึงสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานของบุคลากร	3.1731	.2995	65
36.	ผู้บริหารอำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงานภายในโรงเรียน	3.2538	.3409	65
37.	ผู้บริหารโรงเรียนแจ้งข่าวสารที่เป็นประโยชน์ให้บุคลากรทราบอย่างสม่ำเสมอ	3.2885	.3194	65
38.	ผู้บริหารโรงเรียนมีความสามารถในการตัดสินใจที่เหมาะสมกับสถานการณ์และเป็นที่ยอมรับของบุคลากร	3.2385	.3378	65
39.	ผู้บริหารยึดหลักการในการบริหารงานและมีความยืดหยุ่นตามความเหมาะสมกับสถานการณ์	3.2615	.3407	65
40.	ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์นำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม	3.1885	.3095	65
แบบสอบถามตอนที่ 3				
1.	โรงเรียนจัดตั้งคณะทำงานและกำหนดขอบข่ายงานสารสนเทศที่มีความเหมาะสมชัดเจน	2.9192	.2935	65
2.	โรงเรียนทำแผนปฏิบัติการด้านสารสนเทศและปฏิบัติตามแผนอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกัน	2.9385	.2933	65
3.	โรงเรียนมีแผนงาน งาน/โครงการ เพื่อการพัฒนาระบบสารสนเทศที่ชัดเจน	2.9962	.3140	65
4.	โรงเรียนมีงบประมาณสำหรับดำเนินการด้านสารสนเทศอย่างเพียงพอ	2.3962	.4737	65
5.	คณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศของโรงเรียนร่วมมือกันทำงาน	2.8500	.2788	65
6.	การปฏิบัติงานของบุคลากรผู้รับผิดชอบด้านสารสนเทศบรรลุเป้าหมายได้อย่างเหมาะสม	2.7923	.3016	65
7.	บุคลากรที่ทำหน้าที่ให้บริการด้านสารสนเทศอำนวยความสะดวกแก่ผู้ขอใช้บริการได้	2.8308	.2968	65
8.	โรงเรียนกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างเหมาะสมชัดเจน	3.0077	.3155	65
9.	โรงเรียนมีศูนย์ปฏิบัติการสารสนเทศเพื่อจัดหาจัดเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้บริการสารสนเทศเฉพาะเรื่องแก่ผู้ใช้	2.6038	.3875	65
10.	การจัดห้องสารสนเทศหรือมุมสารสนเทศมีความเหมาะสมเป็นสัดส่วนและเป็นระเบียบ	2.6038	.4236	65
11.	โรงเรียนมีเอกสารที่กำหนดวิธีการและระยะเวลาในการปฏิบัติงานด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล	2.7615	.3261	65
12.	โรงเรียนกำหนดจุดมุ่งหมายอย่างชัดเจนในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลแต่ละครั้ง	2.8077	.2924	65
13.	โรงเรียนมีวิธีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลที่ทำให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องเชื่อถือได้	2.9423	.2787	65
14.	โรงเรียนมีคู่มือการใช้โปรแกรมคำสั่งคอมพิวเตอร์หรือเอกสารหรือคู่มือการปฏิบัติงานที่ต้องใช้เป็นประจำ	2.5885	.3813	65
15.	โรงเรียนมีการประมวลผลข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง ให้รูปแบบที่สวยงามและดึงดูดใจ	2.5769	.4191	65
16.	โรงเรียนมีวิธีการป้องกันความเสียหายของข้อมูล ด้วยการสำรองข้อมูล (Back up) ทุกครั้งเมื่อเสร็จงาน หรือมีระบบรักษาความปลอดภัยของข้อมูลสารสนเทศ	2.5500	.4103	65

ข้อ	ข้อคำถาม	Mean	Std Dev	Cases
17.	โรงเรียนแต่งตั้งผู้รับผิดชอบด้านข้อมูลสารสนเทศโดยตรงเพื่อทำหน้าที่เก็บรักษา แก้ไข หรืออนุญาตให้ผู้อื่นใช้	2.7269	.3387	65
18.	โรงเรียนจัดป้ายนิเทศ หรือสื่อสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับสารสนเทศของโรงเรียนอย่างหลากหลาย	2.6615	.3602	65
19.	โรงเรียนมีโสตทัศนวัสดุ เพื่อบันทึกข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียน โดยสื่อความหมายในรูปของรูปภาพ แผนที่ แผนภูมิ ภาพนิ่ง วิทยู โทรทัศน์ วีดีทัศน์ เครื่องบันทึกเสียง และอื่น ๆ	2.5577	.3972	65
20.	โรงเรียนประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลต่าง ๆ อย่างแพร่หลายและต่อเนื่อง	2.6269	.3980	65
21.	โรงเรียนปลูกฝังให้บุคลากรตระหนักถึงความสำคัญของสารสนเทศ	2.9077	.2403	65
22.	โรงเรียนส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดทำและใช้สารสนเทศในการปฏิบัติงาน	2.9385	.2725	65
23.	โรงเรียนมีการวิเคราะห์นโยบายด้านสารสนเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา มีแผนงาน งาน/โครงการเพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศของโรงเรียน	2.7269	.3299	65
24.	โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์นโยบายด้านสารสนเทศอย่างต่อเนื่องเพื่อให้บุคลากรในโรงเรียนทราบ	2.8385	.2517	65
25.	โรงเรียนมีกิจกรรมพัฒนาบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านสารสนเทศ เช่น ศึกษาดูงาน อบรม สัมมนา	2.8731	.2936	65
26.	โรงเรียนพัฒนาความรู้แก่บุคลากรในเรื่องเกี่ยวกับสารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศ	2.7654	.2610	65
27.	โรงเรียนมีข้อเสนอแนะแก่บุคลากรเกี่ยวกับประโยชน์และข้อจำกัดของการใช้คอมพิวเตอร์	2.7846	.2993	65
28.	โรงเรียนให้ข้อมูลด้านกฎหมายแก่บุคลากร เช่น ลิขสิทธิ์ทรัพย์สินทางปัญญาของผู้ที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์	2.4462	.3890	65
29.	โรงเรียนเปิดโอกาสให้บุคลากรได้ใช้สารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเท่าเทียมกัน	2.9231	.2685	65
30.	โรงเรียนมีการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการปฏิบัติงานด้านสารสนเทศของผู้ที่ได้รับมอบหมายอย่างสม่ำเสมอ	2.7077	.3496	65
31.	โรงเรียนมีการรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ใช้ประกอบการบริหารงานหรือการตัดสินใจเป็นการเฉพาะ	2.9346	.3039	65
32.	โรงเรียนกำหนดขอบข่ายที่ใช้ประกอบการปฏิบัติงานหรือการตัดสินใจ	2.9000	.2681	65
33.	โรงเรียนมีระบบการเก็บรักษาข้อมูลที่เปิดเผยได้ และเปิดเผยไม่ได้	2.7885	.3458	65
34.	โรงเรียนกำหนดขั้นตอนในการนำสารสนเทศไปใช้บริหารและวางแผน	2.8077	.2957	65
35.	โรงเรียนกำหนดขอบข่ายข้อมูลที่เป็นต่อการตัดสินใจของผู้บริหาร	2.8462	.2854	65
36.	โรงเรียนนำเสนอสารสนเทศที่ใช้ประกอบการบริหารงานหรือการตัดสินใจเพื่อความเข้าใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง	2.8385	.2946	65
37.	โรงเรียนมีการวิเคราะห์ สรุปข้อมูลสารสนเทศที่มีความสำคัญให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ	2.7385	.3290	65
38.	ฝ่ายบริหารของโรงเรียนใช้ข้อมูลสารสนเทศประกอบการวางแผนหรือการตัดสินใจ	2.9346	.2472	65
39.	บุคลากรในโรงเรียนใช้สารสนเทศเป็นเครื่องมือช่วยในการปฏิบัติงานเป็นประจำ	2.8346	.2625	65
40.	ผู้บริหารโรงเรียนเห็นความสำคัญและให้การสนับสนุนการพัฒนาและการใช้สารสนเทศอย่างจริงจัง	3.0577	.3359	65
41.	โรงเรียนรวบรวมข้อมูลสารสนเทศทั้งภายนอกและภายในที่จำเป็นต่อหน่วยงาน	2.9115	.2879	65

ข้อ	ข้อความ	Mean	Std Dev	Cases
42.	โรงเรียนวิเคราะห์และจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็น เช่น ผลการเรียนรู้ตามรายวิชา/ระดับชั้นต่างๆ จำนวนบุคลากรในโรงเรียน รายงานการปฏิบัติงาน แผนงาน/โครงการต่างๆ งบประมาณ รายการครุภัณฑ์ และคำสั่งต่าง ๆ	2.9962	.3202	65
43.	โรงเรียนรายงานข้อมูลแก่หน่วยเหนือและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทันเวลา	3.0885	.3107	65
44.	โรงเรียนมีระบบสารสนเทศ ที่จัดเก็บได้อย่างเป็นปัจจุบัน	3.0192	.3007	65
45.	โรงเรียนมีระบบสารสนเทศ ที่จัดเก็บข้อมูลได้อย่างถูกต้องตรงตามความเป็นจริง	3.0346	.2961	65
46.	โรงเรียนมีระบบสารสนเทศ ที่จัดเก็บได้ตรงตามความต้องการ	2.9885	.2912	65
47.	โรงเรียนมีการปรับปรุงข้อมูลสารสนเทศที่รวบรวมวิเคราะห์ไว้ให้เป็นปัจจุบันเสมอ	2.9385	.2725	65
48.	โรงเรียนมีระบบการจัดเก็บสารสนเทศ ที่ค้นหาและนำไปใช้ได้สะดวก	2.9231	.3027	65
49.	โรงเรียนติดตาม ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานด้านสารสนเทศของผู้ที่ได้รับมอบหมายอย่างสม่ำเสมอ	2.8769	.2936	65
50.	โรงเรียนประเมินการปฏิบัติงานด้านสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง	2.8385	.3076	65

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาคผนวก ง

มหาวิทยาลัยศิลปากร แบบสอบถามเพื่อการวิจัย สงวนลิขสิทธิ์

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

**ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศ
ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม**

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามนี้สำหรับผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้ปฏิบัติงานด้านสารสนเทศของโรงเรียน
2. แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ
 - ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 40 ข้อ
 - ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 50 ข้อ
3. โปรดกรอกข้อมูลตามคำแนะนำในแต่ละตอนให้ครบทุกข้อ
4. คำตอบของท่านมีค่ายิ่งต่อการวิจัยครั้งนี้ ขอให้ท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามนี้ด้วยความตั้งใจและเขียนแสดงความคิดเห็นโดยเสรีภาพตามความเป็นจริงให้มากที่สุด เพื่อประโยชน์ต่อการศึกษาและการบริหารงานของโรงเรียนประถมศึกษาในโอกาสต่อไป
5. ข้อมูลใด ๆ ที่ท่านระบุไว้ในแบบสอบถามนี้ จะถือเป็นความลับ และขอรับรองว่าจะไม่มีผลกระทบใด ๆ ทั้งสิ้นต่อการปฏิบัติงานของท่าน
6. ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ในความอนุเคราะห์ของท่าน ที่ได้สละเวลาอันมีค่าเพื่อกรอกแบบสอบถามฉบับนี้

นางสาวศิริวรรณ ผ่องภิรมย์

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษา

กรุณาตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ช่องว่างตามความเป็นจริง โดยให้ตอบแต่ละข้อเพียงคำตอบเดียว

ข้อ	รายการ	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	สำหรับ ผู้วิจัย
	ลักษณะขององค์กร					
1.	โรงเรียนแบ่งสายงานการบังคับบัญชาได้ชัดเจน	[] 6
2.	โรงเรียนบริหารงานตามระเบียบแบบแผนของทางราชการอย่างเคร่งครัด	[] 7
3.	โรงเรียนกำหนดงานแต่ละฝ่ายได้อย่างชัดเจน	[] 8
4.	โรงเรียนมอบหมายงานให้บุคลากรรับผิดชอบในการปฏิบัติงานเป็นกลุ่มย่อยได้อย่างเหมาะสม	[] 9
5.	โรงเรียนมอบอำนาจให้บุคลากรสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาในงานที่ได้รับมอบหมายได้	[] 10
6.	โรงเรียนมอบหมายงานเฉพาะอย่างให้บุคลากรจัดทำได้อย่างเหมาะสมตามความรู้ความชำนาญ	[] 11
7.	โรงเรียนมอบหมายงานให้บุคลากรตรงตามวุฒิการศึกษา	[] 12
8.	โรงเรียนติดตามความเคลื่อนไหวและนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ได้เหมาะสม	[] 13
9.	โรงเรียนมีเทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับการบริหารจัดการ	[] 14
10.	โรงเรียนมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	[] 15
11.	โรงเรียนพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการนำเทคโนโลยีมาใช้	[] 16

ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะอื่น ๆ.....

.....

.....

.....

ข้อ	รายการ	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	สำหรับ ผู้วิจัย
	ลักษณะของสภาพแวดล้อม					
12.	บรรยากาศภายในโรงเรียนเอื้อต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร	[] 17
13.	บุคลากรในโรงเรียนปฏิบัติงานต่อกันด้วยความจริงใจช่วยเหลือเกื้อกูลกันเป็นอย่างดี	[] 18
14.	ผู้บริหารสนับสนุนเอาใจใส่และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม	[] 19
15.	โรงเรียนให้บริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์ ซอฟต์แวร์ต่าง ๆ แก่บุคลากรในโรงเรียนอย่างเหมาะสม	[] 20
16.	โรงเรียนส่งเสริมให้ครูมีความก้าวหน้าในวิชาชีพและเพิ่มพูนความสามารถในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	[] 21
17.	โรงเรียนพิจารณาความดีความชอบของบุคลากรตามเกณฑ์ที่กำหนดโดยใช้ระบบคุณธรรม	[] 22
18.	โรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากองค์กรหรือหน่วยงานอื่น	[] 23
19.	โรงเรียนมีการประสานสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	[] 24
20.	โรงเรียนสร้างและรักษาสัมพันธภาพกับหน่วยงานอื่นให้มีบรรยากาศแห่งความเป็นมิตรและมีความร่วมมือที่ดีต่อกัน	[] 25
21.	กรรมการสถานศึกษาและชุมชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ	[] 26

ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

ข้อ	รายการ	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	สำหรับ ผู้วิจัย
	ลักษณะของบุคลากร					
22.	บุคลากรมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน	[] 27
23.	บุคลากรมีความผูกพันต่อโรงเรียน รู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน	[] 28
24.	เมื่อเกิดปัญหาขึ้นในโรงเรียน บุคลากรมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหานั้น	[] 29
25.	บุคลากรอุทิศตนเพื่อประโยชน์ของกิจกรรมส่วนรวมในโรงเรียนอย่างจริงจัง	[] 30
26.	บุคลากรหมั่นศึกษาหาความรู้และนำแนวคิดใหม่ ๆ มาใช้ปรับปรุงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของตนเอง	[] 31
27.	งานที่ได้รับมอบหมายตรงกับความต้องการหรือความสามารถของตนเอง	[] 32
28.	บุคลากรสามารถปฏิบัติงานตามบทบาทและหน้าที่ของตนได้อย่างเหมาะสม	[] 33
29.	บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโรงเรียน	[] 34
30.	เป้าหมายการทำงานของบุคลากรสอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียน	[] 35
31.	บุคลากรสามารถใช้วิจารณญาณของตนเองตัดสินใจเกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างเหมาะสม	[] 36

ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะอื่น ๆ.....

.....

.....

.....

ข้อ	รายการ	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	สำหรับ ผู้วิจัย
	นโยบายการบริหารและการปฏิบัติงาน					
32.	ผู้บริหารกำหนดนโยบายของโรงเรียนชัดเจนและเข้าใจง่าย	[] 37
33.	ผู้บริหารชี้แจงวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโรงเรียน	[] 38
34.	ผู้บริหารนำข้อมูล สถิติ และทรัพยากรมาใช้ในการบริหารงานได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	[] 39
35.	ผู้บริหารคำนึงถึงสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานของบุคลากร	[] 40
36.	ผู้บริหารอำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงานภายในโรงเรียน	[] 41
37.	ผู้บริหารโรงเรียนแจ้งข่าวสารที่เป็นประโยชน์ให้บุคลากรทราบอย่างสม่ำเสมอ	[] 42
38.	ผู้บริหารโรงเรียนมีความสามารถในการตัดสินใจที่เหมาะสมกับสถานการณ์และเป็นที่ยอมรับของบุคลากร	[] 43
39.	ผู้บริหารยึดหลักการในการบริหารงานและมีความยืดหยุ่นตามความเหมาะสมกับสถานการณ์	[] 44
40.	ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์นำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม	[] 45

ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะอื่น ๆ.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพของระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา

กรุณาตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ช่องว่างตามความเป็นจริง โดยให้ตอบแต่ละข้อเพียงคำตอบเดียว

ข้อ	รายการ	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	สำหรับ ผู้วิจัย
	ด้านการจัดระบบสารสนเทศ					
1.	โรงเรียนจัดตั้งคณะทำงานและกำหนดขอบข่ายงานสารสนเทศที่มีความเหมาะสมชัดเจน	[] 46
2.	โรงเรียนทำแผนปฏิบัติการด้านสารสนเทศและปฏิบัติตามแผนอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกัน	[] 47
3.	โรงเรียนมีแผนงาน งาน/โครงการ เพื่อการพัฒนา ระบบสารสนเทศที่ชัดเจน	[] 48
4.	โรงเรียนมีงบประมาณสำหรับดำเนินการด้าน สารสนเทศอย่างเพียงพอ	[] 49
5.	คณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อพัฒนาระบบ สารสนเทศของโรงเรียนร่วมมือกันทำงาน	[] 50
6.	การปฏิบัติงานของบุคลากรผู้รับผิดชอบด้าน สารสนเทศบรรลุเป้าหมายได้อย่างเหมาะสม	[] 51
7.	บุคลากรที่ทำหน้าที่ให้บริการด้านสารสนเทศอำนวยความสะดวกแก่ผู้ขอใช้บริการได้	[] 52
8.	โรงเรียนกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรเป็น ลายลักษณ์อักษรอย่างเหมาะสมชัดเจน	[] 53
9.	โรงเรียนมีศูนย์ปฏิบัติการสารสนเทศเพื่อจัดหาจัดเก็บ รวบรวมข้อมูลเพื่อให้บริการสารสนเทศเฉพาะเรื่อง แก่ผู้ใช้	[] 54
10.	การจัดห้องสารสนเทศหรือมุมสารสนเทศมีความ เหมาะสมเป็นสัดส่วนและเป็นระเบียบ	[] 55

ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะอื่น ๆ.....

.....

.....

.....

ข้อ	รายการ	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	สำหรับ ผู้วิจัย
	ด้านการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ					
11.	โรงเรียนมีเอกสารที่กำหนดวิธีการ และระยะเวลาในการปฏิบัติงานด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล	[] 56
12.	โรงเรียนกำหนดจุดมุ่งหมายอย่างชัดเจนในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลแต่ละครั้ง	[] 57
13.	โรงเรียนมีวิธีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลที่ทำให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องเชื่อถือได้	[] 58
14.	โรงเรียนมีคู่มือการใช้โปรแกรมคำสั่งคอมพิวเตอร์หรือเอกสารหรือคู่มือการปฏิบัติงานที่ต้องใช้เป็นประจำ	[] 59
15.	โรงเรียนมีการประมวลผลข้อมูลได้อย่างรวดเร็วถูกต้อง ให้รูปแบบที่สวยงาม และดึงดูดใจ	[] 60
16.	โรงเรียนมีวิธีการป้องกันความเสียหายของข้อมูล ด้วยการสำรองข้อมูล (Back up) ทุกครั้งเมื่อเสร็จงาน หรือมีระบบรักษาความปลอดภัยของข้อมูลสารสนเทศ	[] 61
17.	โรงเรียนแต่งตั้งผู้รับผิดชอบด้านข้อมูลสารสนเทศโดยตรงเพื่อทำหน้าที่เก็บรักษา แก้ไข หรืออนุญาตให้ผู้อื่นใช้	[] 62
18.	โรงเรียนจัดป้ายนิเทศ หรือสื่อสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับสารสนเทศของโรงเรียนอย่างหลากหลาย	[] 63
19.	โรงเรียนมีโสตทัศนวัสดุ เพื่อบันทึกข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียน โดยสื่อความหมายในรูปของรูปภาพ แผนที่ แผนภูมิ ภาพนิ่ง วิทยู โทรทัศน์ วีดิทัศน์ เครื่องบันทึกเสียง และอื่น ๆ	[] 64
20.	โรงเรียนประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลต่าง ๆ อย่างแพร่หลายและต่อเนื่อง	[] 65

ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะอื่น ๆ.....

.....

.....

.....

ข้อ	รายการ	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	สำหรับ ผู้วิจัย
	<u>ด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศ</u>					
21.	โรงเรียนปลูกฝังให้บุคลากรตระหนักถึงความสำคัญของสารสนเทศ	[] 66
22.	โรงเรียนส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดทำและใช้สารสนเทศในการปฏิบัติงาน	[] 67
23.	โรงเรียนมีการวิเคราะห์นโยบายด้านสารสนเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา มีแผนงาน งาน/โครงการ เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศของโรงเรียน	[] 68
24.	โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์นโยบายด้านสารสนเทศอย่างต่อเนื่องเพื่อให้บุคลากรในโรงเรียนทราบ	[] 69
25.	โรงเรียนมีกิจกรรมพัฒนาบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านสารสนเทศ เช่น ศึกษาดูงาน อบรม สัมมนา	[] 70
26.	โรงเรียนพัฒนาความรู้แก่บุคลากรในเรื่องเกี่ยวกับสารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศ	[] 71
27.	โรงเรียนมีข้อเสนอแนะแก่บุคลากรเกี่ยวกับประโยชน์และข้อจำกัดของการใช้คอมพิวเตอร์	[] 72
28.	โรงเรียนให้ข้อมูลด้านกฎหมายแก่บุคลากร เช่น ลิขสิทธิ์ทรัพย์สินทางปัญญาของผู้ที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์	[] 73
29.	โรงเรียนเปิดโอกาสให้บุคลากรได้ใช้สารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเท่าเทียมกัน	[] 74
30.	โรงเรียนมีการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการปฏิบัติงานด้านสารสนเทศของผู้ที่ได้รับมอบหมายอย่างสม่ำเสมอ	[] 75

ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะอื่น ๆ.....

.....

.....

.....

ข้อ	รายการ	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	สำหรับ ผู้วิจัย
	<u>ด้านการนำไปใช้ในการบริหารและวางแผน</u>					
31.	โรงเรียนมีการรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นเพื่อใช้ประกอบ ในการบริหารงานหรือการตัดสินใจเป็นการเฉพาะ	[] 76
32.	โรงเรียนกำหนดขอบข่ายที่ใช้ประกอบการปฏิบัติงาน หรือการตัดสินใจ	[] 77
33.	โรงเรียนมีระบบการเก็บรักษาข้อมูลที่เปิดเผยได้ และ เปิดเผยไม่ได้	[] 78
34.	โรงเรียนกำหนดขั้นตอนในการนำสารสนเทศไปใช้ บริหารและวางแผน	[] 79
35.	โรงเรียนกำหนดขอบข่ายข้อมูลที่จำเป็นต่อการ ตัดสินใจของผู้บริหาร	[] 80
36.	โรงเรียนนำเสนอสารสนเทศที่ใช้ประกอบการบริหาร งานหรือการตัดสินใจเพื่อความเข้าใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง	[] 81
37.	โรงเรียนมีการวิเคราะห์ สรุปข้อมูลสารสนเทศที่มี ความสำคัญให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ	[] 82
38.	ฝ่ายบริหารของโรงเรียนใช้ข้อมูลสารสนเทศประกอบ การวางแผนหรือการตัดสินใจ	[] 83
39.	บุคลากรในโรงเรียนใช้สารสนเทศเป็นเครื่องมือช่วย ในการปฏิบัติงานเป็นประจำ	[] 84
40.	ผู้บริหารโรงเรียนเห็นความสำคัญและให้การ สนับสนุนการพัฒนาและการใช้สารสนเทศอย่าง จริงจัง	[] 85

ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะอื่น ๆ.....

.....

.....

.....

ข้อ	รายการ	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด	สำหรับ ผู้วิจัย
	<u>ด้านเนื้อหาและคุณภาพของสารสนเทศ</u>					
41.	โรงเรียนรวบรวมข้อมูลสารสนเทศทั้งภายนอกและภายในที่จำเป็นต่อหน่วยงาน	[] 86
42.	โรงเรียนวิเคราะห์และจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็น เช่น ผลการเรียนตามรายวิชา/ระดับชั้นต่างๆ จำนวนบุคลากรในโรงเรียน รายงานการปฏิบัติงาน แผนงาน/โครงการต่างๆ งบประมาณ รายการครุภัณฑ์ และคำสั่งต่างๆ	[] 87
43.	โรงเรียนรายงานข้อมูลแก่หน่วยเหนือ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทันเวลา	[] 88
44.	โรงเรียนมีระบบสารสนเทศ ที่จัดเก็บได้อย่างเป็นปัจจุบัน	[] 89
45.	โรงเรียนมีระบบสารสนเทศ ที่จัดเก็บข้อมูลได้อย่างถูกต้องตรงตามความเป็นจริง	[] 90
46.	โรงเรียนมีระบบสารสนเทศ ที่จัดเก็บได้ตรงตามความต้องการ	[] 91
47.	โรงเรียนมีการปรับปรุงข้อมูลสารสนเทศที่รวบรวมวิเคราะห์ไว้ให้เป็นปัจจุบันเสมอ	[] 92
48.	โรงเรียนมีระบบการจัดเก็บสารสนเทศ ที่ค้นหาและนำไปใช้ได้สะดวก	[] 93
49.	โรงเรียนติดตาม ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานด้านสารสนเทศของผู้ที่ได้รับมอบหมายอย่างสม่ำเสมอ	[] 94
50.	โรงเรียนประเมินการปฏิบัติงานด้านสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง	[] 95

ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะอื่น ๆ.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล ที่อยู่	นางสาวศิริวรรณ ผ่องภิรมย์ 161 หมู่ 10 ตำบลดำเนินสะดวก อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี 70130
ที่ทำงาน	โรงเรียนวัดปรกสุธรรมาราม ตำบลบางแค อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โทรศัพท์ (034) 733018
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2541	สำเร็จการศึกษาปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) วิชาเอกคณิตศาสตร์ วิชาโทคอมพิวเตอร์
พ.ศ. 2544	จากสถาบันราชภัฏนครปฐม จังหวัดนครปฐม ศึกษาต่อระดับปริญญาโทบริหารการศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2541 – ปัจจุบัน	อาจารย์ 1 โรงเรียนวัดปรกสุธรรมาราม จังหวัดสมุทรสงคราม